

КАФЕДРА ЖИВОПИСУ ХДАДМ

*традиції
та сучасність*

PAINTING SUB-DEPARTMENT
OF KHARKIV STATE ACADEMY
OF DESIGN AND ARTS
TRADITIONS AND MODERN LIFE

Х·Д·А·Д·М

*Присвячується
95-річчю
від дня заснування
кафедри живопису
Харківської державної
академії дизайну
і мистецтв*

*Dedicated to
the 95th Anniversary
of the Painting
Sub-department
of the Kharkiv State
Academy of Design
and Arts*

Міністерство освіти і науки України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
Факультет образотворчого мистецтва

КАФЕДРА ЖИВОПИСУ ХДАДМ

*традиції
та сучасність*

PAINTING
SUB-DEPARTMENT
OF KHARKIV
STATE ACADEMY
OF DESIGN AND ARTS
TRADITIONS
AND
MODERN LIFE

Х·Д·А·Д·М

ХАРКІВ — 2015

СТРОИТЕЛЬСТВО ГОРОДСКОЙ ШКОЛЫ

ПИСОВА Н Я.

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬБОМ-КАТАЛОГ

**КАФЕДРА ЖИВОПISY XДАДМ:
*традиції та сучасність***

Куратори й упорядники видання: доценти М.І. Деркач, В.Ю. Гальченко.

Редакційна колегія: професори В.Л. Ганоцький, Є.Ф. Жердзицький,
В.І. Ковтун, В.М. Чаус, Ю.М. Вінтаєв; доцент В.І. Чурсіна.

Редактор історичної частини альбому — О.Й. Денисенко.

Рецензенти:

О.К. Федорук (*заслужений діяч мистецтв України, академік НАМУ,
доктор мистецтвознавства, професор*)

В.Й. Кравець (*заслужений архітектор України,
доктор архітектури, професор*)

Автори тематичних статей:

Т.І. Бороzeneць (*ст. науковий співробітник ХХМ*);

С.А. Волошкіна (*зав. сектору архіву ХХМ у 1994–2013 рр.*);

О.Й. Денисенко (*мистецтвознавець, зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ*);

Є.Ф. Жердзицький (*заслужений діяч мистецтв України, професор, член ХО НСХУ*);

М.М. Ковальова (*канд. мистецтвознавства, доцент, живописець*);

В.І. Кацай (*головний хранитель ХХМ*);

В.С. Немцова (*канд. мистецтвознавства, член ХО НСХУ*);

Л.Є. Пономарьова (*мистецтвознавець, зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ*).

Колектив кафедри живопису ХДАДМ
висловлює щирю подяку директору
Харківського художнього музею В. Мизгіній
й відомому харківському колекціонеру В. Грубарю
за підтримку видання цього альбому-каталогу.

**Харківська державна академія
дизайну і мистецтв**
вул. Червонопрапорна, 8
Харків 61002, Україна
тел. +38 (057) 706-04-04
тел. +38 (057) 706-02-81 (каф. живопису)
тел./факс +38 (057) 706-15-60
e-mail: academy@ksada.edu.ua
http: www.ksada.org

ЗМІСТ

ЗВЕРНЕННЯ	11
ІСТОРІЯ	15
ВЧИТЕЛІ	51
СЬОГОДЕННЯ	77
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ	129
ВИПУСКНИКИ	203
ІМЕННИЙ АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК	230
SUMMARY	232

М. Чепелєва. ХДАДМ, 2010. Полотно, олія. 95x100

**ДАНИЛЕНКО
Віктор Якович**

ректор ХДАДМ,
доктор мистецтвознавства,
професор, член-кореспондент
Національної академії
мистецтв України,
заслужений діяч мистецтв
України

Славетна кафедра живопису є однолітком вищої художньої школи Харкова, яка з перших днів містила у собі живописний осередок.

У зв'язку з тим, що Харківська вища художня школа готується до 95-річного ювілею, до нього наближається і найповажніша кафедра академії.

Відтак хочу привітати її з майбутнім ювілеєм та відзначити, що протягом цього майже столітнього шляху кафедра відіграла величну роль у справі підготовки художників.

Нині вона, як випускова, готує студентів-живописців та водночас, як кафедра фундаментальної підготовки, закладає художній фундамент для всіх напрямів, спеціальностей і спеціалізацій академії. Гортаючи сторінки цього видання, кожен може побачити історичний шлях кафедри, високу майстерність митців-педагогів та академічні успіхи їхніх учнів.

Зичу співробітникам високоповажної кафедри творчих злетів, талановитих та вдячних студентів і усіляких гараздів.

ШЕВЧЕНКО
Володимир Якович

декан факультету
«Образотворче мистецтво»,
професор ХДАДМ,
член Національної
спілки художників України

У Харківській державній академії дизайну і мистецтв кафедра живопису, очолювана народним художником України, професором В.Ганоцьким, відіграє вагомий роль як у підготовці фахівців образотворчого мистецтва та дизайну, так і у культурно-мистецькому житті Харківщини.

Запорукою успіху освітньої діяльності кафедри живопису є досвідчений колектив талановитих художників-педагогів, творчість яких знають і шанують не тільки в Україні, але і за кордоном.

На особливу увагу в структурі кафедри живопису заслуговують навчально-творчі майстерні відомих професорів В. Ковтуна та В. Чауса, які протягом останніх десятиліть виховали нове покоління творчої молоді, яке впевнено заявляє про себе на обласних, всеукраїнських та зарубіжних художніх виставках, розширюючи межі академічної школи та відкриваючи нові обрії авторського бачення світу.

Про високий рівень підготовки художників станкового живопису у нашій академії свідчить нова традиція поповнення Національної спілки художників України не тільки випускниками кафедри, а й студентами старших курсів.

Упевнений, що кафедра живопису і надалі буде залишатись в авангарді художньої освіти нашої країни, зберігаючи вірність мистецьким традиціям та збагачуючи новітні тенденції виховання творчої особистості.

ГАНОЦЬКИЙ
Василь Леонтійович

завідувач кафедри живопису,
професор, заслужений
діяч мистецтв України,
народний художник України,
член Спілки художників
України

Для мене велика честь представити Вам унікальне видання, присвячене 95-річчю кафедри живопису Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Зусиллями багатьох митців, завдячуючи їх талантам і натхненній праці створилась неповторна харківська школа живопису, яку знають, люблять, шанують як в Україні, так і за її межами.

Це екскурс у минуле та яскраве висвітлення сьогодення життя нашого славетного колективу, який наслідує традиції видатних майстрів образотворчого мистецтва і сьогодні вдосконалює свою педагогічну та творчу майстерність, спрямовуючи свої таланти, знання й зусилля на виховання майбутніх митців та продовжуючи естафету реалістичної школи мистецтва у майбутньому. Високий професійний рівень професорсько-викладацького складу кафедри живопису та великий накопичений досвід сприяє випуску художників-живописців широкою ерудиції та культури.

Висловлюю Вам свої найщиріші вітання з нагоди великої події в культурно-мистецькому житті України.

ЕВОЛЮЦІЯ ХУДОЖНЬОЇ ШКОЛИ ХАРКОВА

Традиції художньої освіти у Харкові беруть витоки з другої половини XVIII сторіччя і налічують майже 250 років. Саме з тих часів виникли передумови становлення й розвитку професійної художньої освіти, як у Харкові, так і в цілому на північному сході України. Цей тривалий відрізок часу логічно поділяється на три етапи: розвиток середньої художньої освіти — з 1768 до 1920 року, еволюція вищої художньої освіти — з 1921 до 2001, сучасний період — від 2001 до сьогодення. Усі ці етапи тісно пов'язані між собою і концентруються у Харківській академії дизайну і мистецтв нашого часу.

З моменту утворення вищої художньої школи Харкова і протягом усього часу її існування саме кафедра живопису відіграє провідну роль у становленні художньої освіти, бо академічний живопис є однією з фундаментальних дисциплін у розвитку традиційного образотворчого мистецтва.

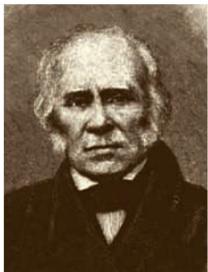
На формування системи викладання живопису в харківській художній школі вплинули методи навчальних художніх закладів, що функціонували в Харкові у XVIII–XIX сторіччя. Історія виникнення вищої художньої освіти у Харкові розпочинається з XVIII сторіччя.

1768 року при Харківському колегіумі (попереднику Харківського університету) було відкрито так звані прибавочні класи, серед них — клас малювання. Цей клас очолив академік

І. Саблуков, колишній педагог Петербурзької академії мистецтв. Його справу продовжили учні С. Маяцький (з 1776) та Л. Калиновський (з 1784), які, здобувши основи образотворчої грамоти в класах Саблукова, продовжили освіту в С.-Петербурзі в майстерні Д. Левицького.

На початку XIX століття естафета художньої освіти перейшла до Харківського університету, відкритого 1805 року. Університет і його засновник В. Каразін зробили вагомий внесок у поширення художніх знань на Слобожанщині і всьому півдні Російської імперії. Першими педагогами в цьому класі були художники Я. Матес і А. Шьопфлін, запрошені з Німеччини. Їм на зміну 1815 року прийшов художник-педагог Ф. Рєпнін-Фомін, який навчався в Петербурзькій академії мистецтв у майстерні Г. Угрюмова. Пізніше, з 1839 року, малювальним класом університету завідував поляк Б. Клембовський, який вчився в Парижі у Антуана Гро, а потім — у Римі. 1844 року місце Клембовського зайняв ще один вихованець Петербурзької академії мистецтв — живописець С. Чиріков.

Вирішенню іншої важливої проблеми того часу — поліпшення викладання малювання в загальноосвітній школі, сприяла педагогічна діяльність ще одного вихованця Петербурзької академії, учня К. Брюллова, — художника Д. Безперчого. Розпочавши у 1850-ті роки викладати в 2-й Харківській чоловічій гімназії, через деякий час він перейшов на роботу

В.Н. Каразін

Будівля Харківського колегіуму (1721–1840), р-н Бурсацького спуску

Історична будівля Імператорського університету на вул. Університетській

Д. Безперчий. Автопортрет, 1846. Полотно, олія. 66x56,5. ХХМ

М. Раєвська-Іванова. Дівчина біля хати, 1869. Полотно, олія. 43,4х35,8. ХХМ

Двоповерховий будинок сім'ї Раєвських на вул. Чернишевській

до 1-ї та 3-ї гімназії, а пізніше — до реального училища, обійнявши в ті роки посаду провідного художника-педагога. Його майже 50-річна діяльність в Харкові не минула безслідно для вітчизняного мистецтва.

* * *

1869 року, у відповідь на давно виниклу в Харкові потребу в систематичній художній освіті, було відкрито приватну малювальну школу М. Раєвської-Іванової. Марія Дмитрівна здобула художню освіту в приватній студії живопису в Дрездені у історичного живописця і портретиста Карла Ергардта. У вересні 1868 року в Петербурзькій академії мистецтв вона захистила диплом «вільного художника». Раєвська-Іванова стала першою в Російській імперії жінкою — дипломованим художником. Саме диплом Петербурзької академії надав їй право на створення власної художньої школи у Харкові.

Спочатку малювальна школа перебувала в різних орендованих приміщеннях міста, а з 1878 року — в реконструйованому двоповерховому будинку сім'ї Раєвських по вул. Чернишевській, 6.

Вибір профілю школи було зроблено після знайомства Марії Дмитрівни з кращими малювальними й художньо-технічними школами Європи того часу. За організаційно-структурними принципами школа Раєвської-Іванової наближалась до навчальних закладів громадського характеру: заняття йшли за розкладом, діяли навчальні програми і плани. Щорічно до Академії мистецтв і міської влади надавали звіти про навчальну й фінансову діяльність. Приділяючи велику увагу академічній підготовці і підтримуючи тісний зв'язок з прикладним мистецтвом, Раєвська-Іванова послідовно реалізувала головне завдання свого навчального закладу — підготовку художників-прикладників з непривілейованих верств суспільства.

Понад 25 років рисунок і живопис викладала сама Раєвська-Іванова. Деякий час вона ж вела ліплення, перспективу, живопис по пор-

Харківський художньо-промисловий музей, де з 1896 до 1911 року у декількох кімнатах другого поверху розташовувалася Міська художня школа

целяні, випалювання по дереву, тиснення по шкірі. З молодшим складом учнів проводили заняття її вихованці — М. Бабкін і А. Романенко. І лише із втратою зору, 1894 року, Раєвська-Іванова була вимушена запросити на роботу класного художника 1-го ступеня М. Пестрикова, який навчався в Академії мистецтв.

За 27 років роботи малювальної школи початкову художню підготовку здобули близько 900 вихованців. Серед них видатні українські пейзажисти С. Васильківський та М. Ткаченко, академік архітектури О. Бекетов, художники-педагоги Строгановського училища в Москві К. Первухін і Л. Браїловський, частий експонент виставок передвижників О. Виєзжев, один з активних діячів мистецького об'єднання «Бубновий валет» в Москві П. Кончаловський.

* * *

Восени 1896 року на основі приватної школи Раєвської-Іванової було засновано Харківську міську художню школу. Її розмістили в декількох кімнатах при міському художньо-промисловому музеї, розташованому у будівлі Ново-Сергіївських торгових рядів на Сергіївській площі (нині пл. Пролетарська). Головою педагогічної ради (директором школи) було обрано академіка архітектури Олексія Миколайовича Бекетова.

У грудні 1901 року до школи як викладачі прибули молоді випускники Академії мистецтв М. Федоров і Г. Бобровський (обидва — учні І. Рєпіна).

Проте надія на отримання від міста або Академії мистецтв вагомої грошової підтримки так і не виправдалась. Вже з перших днів існування школа зазнавала певних труднощів.

Відносна стабілізація навчального процесу настала 1905 року, коли директором школи було призначено Митрофана Семеновича Федорова.

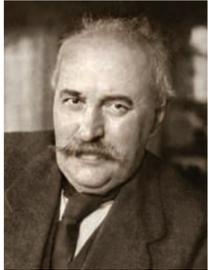
М.Д. Раєвська-Іванова

О.М. Бекетов

М.С. Федоров

М.А. Беркос

О.М. Любимов

Упевненість у близькому перетворенні школи на училище з відповідними правами активізувала діяльність педагогів і сприяла збільшенню кількості учнів. Окрім тих, які працювали раніше, М.Пестрикова і М.Федорова, на педагогічну роботу було запрошено художників С.Досекіна, М.Беркоса, Є.Шрейдера, К.Пинєєва, П.Левченка, художника-архітектора М.Піскунова, скульпторів Ф.Наталі, Й.Якобса та інших.

1909 року на посаду директора школи було висунуто Михайла Андрійовича Беркоса (випускника Академії мистецтв 1889 року; учня М.Клодта і В.Орловського), який, так само як і Федоров, доклав багато зусиль у справі реформування школи в училище.

На той період у Харкові водночас вели художню освіту декілька приватних художніх студій: рисувальна школа-студія Є.Шрейдера, І.Соколова, студія Е.Штейнберга тощо.

* * *

Улітку 1912 року, після багаторічної тяганини, Харківська міська художня школа отримала довгоочікувані права й стала називатися Харківським художнім училищем. Після його закін-

чення учні мали законну можливість працювати викладачами малювання, креслення й каліграфії в середніх навчальних закладах, а найбільш талановиті — продовжити освіту в Імператорській академії мистецтв. Першим директором училища на конкурсній основі було обрано Олександра Михайловича Любимова (випускника Академії 1909 року; учня І.Рєпіна).

Улітку 1913 року училище було переведене з малоприсадебних для фахових занять приміщень художньо-промислового музею до нової, спеціально побудованої будівлі на Каплунівській вулиці, 8 (нині вул. Червонопрапорна). Її було побудовано в стилістиці українського модерну за проектом архітектора К.Жукова за участю архітектора М.Піскунова. Розробку ескізів для майолікового оформлення фасаду виконав К.Жуков разом з молодим художником В.Єрмиловим.

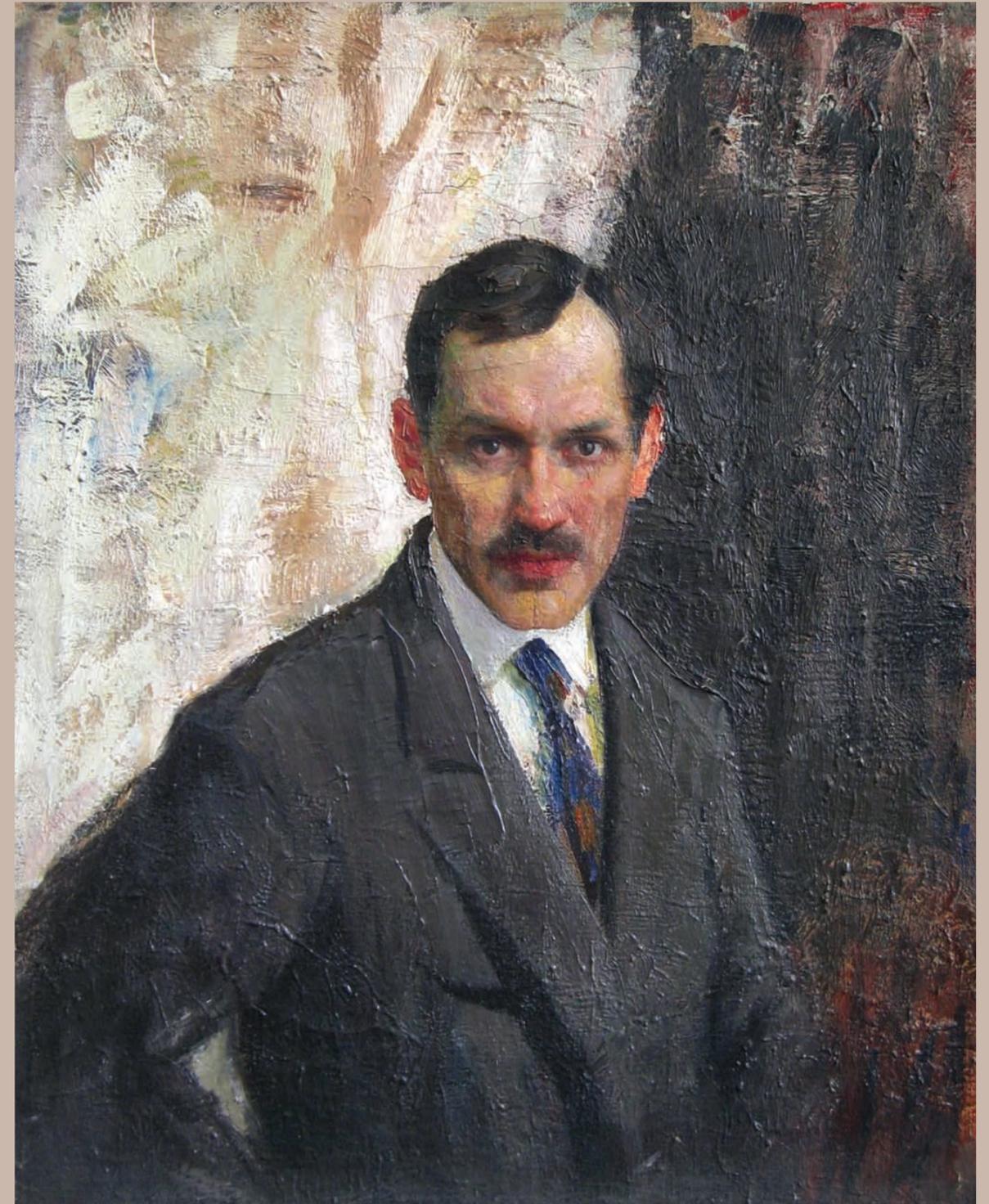
Любимов сформував педагогічний колектив з колишніх учнів І.Рєпіна, Д.Кардовського, П.Чистякова. Так, у 1913 році на викладацьку роботу було запрошено класного художника С.Проخورова, а з 1 січня 1914 року штатними викладачами призначено художників М.Пестрикова, Г.Горелова і О.Титова (викладач М.Федоров на той час звільнився).

Кошторис річного утримання ХХУ 1914 року склав 35 316 карбованців (!). Головна частина бюджету складалась з міської субсидії (18 – 20 тис. карбованців), субсидії від Академії (5000 рублів) та коштів від плати за навчання. Це дозволило істотно розширити навчальний фонд і матеріально-технічну базу. При цьому збільшувалась і кількість учнів. Так, на 1 січня 1914 року нараховувалось 228 осіб, а вже наступного, 1915 року, їх стало 240 (з 45 губерній), що майже в три рази перевищило річну кількість вихованців в школі Раєвської-Іванової періоду її розквіту у 1890-ті роки.

Улітку 1914 року навчальний заклад досяг свого апогею — студентам Перову і Тупіцину було надано перші свідоцтва про закінчення ХХУ. Але у зв'язку з початком Першої світової війни училище не встигло розгорнути свою роботу в повному обсязі. Навчальний процес було порушено. Частина педагогів і учнів було призвано

Будівля Харківського художнього училища по вул. Каплунівській, 8. Автор проекту в стилістиці українського модерну — архітектор К.Жуков, за участю архітектора М.Піскунова (1913)

О. Любимов. Автопортрет, 1915. Полотно, олія. 74x72. ХХМ

М. Федоров. Юродива (дипломна робота), 1901. Полотно, олія. 200х200. Музей ХДАДМ

М. Беркос. Льон цвіте, 1893. Полотно, олія. 126,5х198,5. ХХМ

К. Пинєєв. Жанрова сцена, 1904. Полотно, олія. 63х80. ХХМ

Учні та службовці ХХУ разом із провідними педагогами Г.Гореловим, О.Титовим та директором училища О.Любимовим (1915–1916 н.р.)

У січні 1920-го, після звільнення Харкова від денікінців і білогвардійців, новим керівником художнього училища (головою шкільної ради) було обрано Семена Марковича Прохорова. Вчителі й учні продовжили налагоджувати навчальний процес, але тут знову сталося непередбачене... У травні 1920 року, за розпорядженням нової влади, Харківське художнє училище трансформували у Вільні художні майстерні. Це нововведення було здійснено

до лав армії. Серед мобілізованих виявився навіть один з провідних педагогів — С.Прохоров.

У січні 1916 року, за пропозицією Рєпіна, замість Г.Горелова, який пішов з училища, на викладацьку посаду було запрошено іншого випускника Академії — художника О.Кокеля, який завершив навчання ще 1912 року. Кокель був одним з небагатьох викладачів ХХУ, які закінчили Вищі педагогічні курси при Академії мистецтв. Саме на Кокеля покладав Рєпін особливі надії, пов'язані зі зміцненням набутих училищем позицій. Та реальне життя готувало непередбачений поворот — крах російського самодержавства...

Номінально художнє училище не припинило своєї роботи, але матеріальне становище й статус школи різко знизилися. Традиційна опіка Академії мистецтв і діяльність Опікунської ради припинились; директора О.Любимова було звільнено з посади. Проблеми виживання навчального закладу лягли на плечі нечисленного педагогічного колективу й самі студентство. Керівні й контролювальні функції перейшли до студентських активістів. Так, на спільному засіданні педагогічної ради і студентського комітету був обраний новий керівник училища, який мав загальний вотум довіри. Вибір припав на молодого педагога Олексія Опанасовича Кокеля. Проте новому директорові не вдалося повною мірою реалізувати усього задуманого, оскільки налагодженню повноцінного навчального процесу перешкоджали війна, розруха, холод, голод, хвороби...

за аналогією зі схожою реформою у Петрограді, Москві, Пензі й Вітебську.

До таких художніх майстерень мали доступ усі, хто бажає (починаючи з 14-річного віку). Спеціальна підготовка була потрібна лише для вступу до архітектурної майстерні. У майстернях проводились теоретичні й практичні заняття зі спеціальностей, передбачалось проведення творчих конкурсів і звітних виставок, а також виконання замовлень. Перебування в майстернях часом не обмежувалось, при цьому ні дипломів, ні звань майстерні не давали. В умовах «військового комунізму» ця форма навчального процесу була цілком закономірною.

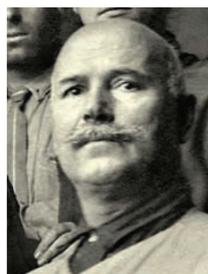
* * *

Улітку 1921 року, відповідно до планів Укрголовпрофосу, на базі колишнього художнього училища почалось створення художнього технікуму з правами вищого навчального закладу. Передбачалось організувати чотири факультети: живописний, скульптурний, керамічний та архітектурний. Офіційне відкриття Харківського художнього технікуму відбулось 20 вересня 1921 року.

Директором закладу було призначено інженера-архітектора, кандидата математичних наук Арона Марковича Левітана; заступником директора — О.Кокеля. Викладачами з рисунка й живопису були О.Кокель, С.Прохоров, М.Федоров, М.Пестриков. Серед нових педагогів були живописці — А.Козлов, М.Шаронов, О.Хвостенко-Хвостов, О.Ейснер; скульптори —

О.О. Кокель

С.М. Прохоров

О. Кокель. У чайній (дипломна робота), 1912. Полотно, олія. 184х245. ЧДХМ (Чебоксари, Росія)

С.М. Прохоров серед учнів портретно-жанрової майстерні (1922)

Л. Блох і М. Бабинський; архітектори — К. Дмитрієва, В. Покровський, В. Бутков, О. Молокін, В. Троценко, М. Ніколаєв та інші.

Педагогічний колектив ХХТ почав роботу, спираючись на звичну академічну систему. Але, як зазначалось у звіті про діяльність технікуму, «життєві умови і влада примушували адміністрацію і Художню Раду прискорити ухил у виробничу сторону». І вже в грудні 1921 року при живописному факультеті було організовано декоративно-живописну навчально-виробничу майстерню під керівництвом художника-новатора О. Хвостенка-Хвостова. А в січні 1922-го було відкрито графічну майстерню, якою опікувались художники О. Ейсер і В. Єрмилов. Крім того, на усіх спеціалізаціях було впроваджено обов'язкові роботи виробничо-конструктивного характеру у відповідній майстерні. У 1920-ті роки, внаслідок соціально-політичних запитів та жорстокої боротьби різноманітних творчих напрямів, мистецтво було силоміць поставлене у залежність від питань будівництва «нового життя».

Відповідно до вимог Головпрофосу, постійно відбувалась ротація викладацького складу. Так, 1922 року до роботи в закладі залучили живописця О. Симонова, графіка О. Маренкова та скульптора Б. Кратка.

Улітку 1922 року на керівництво навчальним закладом було призначено професора Бернарда Михайловича Кратка, відомого скульптора, знаного участю у монументальній пропаганді 1919–1920 років. За часів його ректорства до роботи у технікумі було запрошено: живописців — М. Бурачека, І. Северина, Є. Мінюру, І. Падалку,

Б.М. Кратко

М.Г. Бурачек

В. Єрмилов, О. Хвостенко-Хвостов, І. Падалка (1932)

В. Седляра; мистецтвознавця — С. Таранушенка; архітекторів — М. Топоркова і К. Жукова.

У березні 1925 року на посаду директора ХХТ призначили Миколу Григоровича Бурачека — відомого українського художника, письменника й мистецтвознавця, одного із засновників Української академії мистецтв. Це затвердження повністю співпадало з лінією на українізацію суспільного життя та вищої художньої освіти.

Проте основне ядро педагогів-живописців, як і раніше, складали вихованці Петербурзької академії мистецтв О. Кокель, С. Прохоров, М. Федоров, а також вихованці Московського училища живопису, скульптури й архітектури — О. Хвостенко-Хвостов і М. Шаронов.

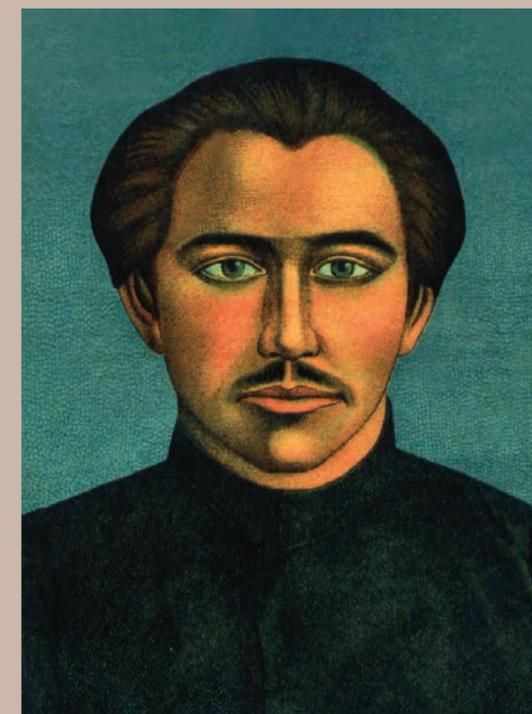
Основою виховання художників-живописців у Харківському художньому технікумі, а згодом і в інституті, було індивідуальне навчання у творчих майстернях. У 1920-ті роки працювали такі творчі живописні майстерні: портретно-жанрового живопису, яку очолював професор С. Прохоров; портретного живопису, якою опікувався професор М. Шаронов; театральньо-декоративного живопису і сценографії, на чолі якої стояв професор О. Хвостенко-Хвостов. Живопис у всіх майстернях викладали також професори М. Бурачек, М. Федоров, О. Кокель, І. Северин. Викладання живопису в цих майстернях ґрунтувалось на кращих традиціях академічного мистецтва і спрямовувалось на підготовку до роботи над станковою картиною.

Потягом до експерименту і новаторства відзначалась робота в майстерні професора О. Хвостенка-Хвостова. Професор М. Бурачек, який також викладав у цій майстерні, більш

О. Хвостенко-Хвостов.
Ескиз декорації до опери
С. Прокоф'єва «Любов
до трьох апельсинів»,
1926. Папір, гуаш.
З колекції І. Диченка
(Київ)

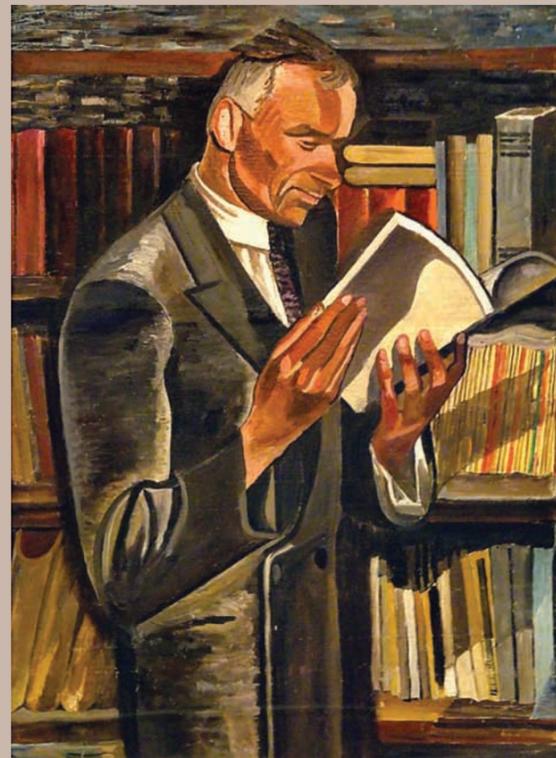
В. Єрмилов. Гітара (рельєф), 1924. Дерево, олія (у рамі). 44,5x45,5. Приватне зібрання Г. Івакіна (Київ)

І. Падалка. Портрет, 1920-ті. Папір, темпера

М. Пестриков. Жіночий портрет, 1927. Полотно, олія. 58.5x45. ХХМ

А. Петрицький. Портрет письменника Коцюби, 1931. Полотно, олія

Ф. Кричевський. Автопортрет у білому кожусі, 1926. Полотно, олія. 213 x 133.5. НДХМ (Київ)

Студенти-живописці 3-го курсу ХХТ та їхні викладачі (1927). Сидять (зліва направо): невідомий студент, А. Комашка (директор), І. Севера, О. Кокель, С. Прохоров, невідомий. Перший у другому ряді (стоїть) М. Дерегус, у майбутньому — видатний український живописець і графік

широко й сміливо ставив колористичні завдання, використовуючи надбання художників-імпресіоністів. Цікаві завдання ставив перед студентами й професор М. Федоров.

1926 року ректором М. Бурачеком було поставлено питання щодо переформатування Харківського художнього технікуму на Художній політехніку з метою подовження тривалості навчання до чотирьох років, а також відкриття нового художньо-педагогічного відділення. Ці наміри керівництва ХХТ співпали із загальнодержавними процесами реформування вищої освіти в СРСР.

У липні 1927 року, після відповідної заяви Бурачека про звільнення з посади, керівником закладу було призначено художника Антона Михайловича Комашку (помічника і учня Рєпіна за часів його перебування у Пенатах), людину з незакінченою художньої освітою, але з певною харизмою й довірою з боку влади. Саме на долю Комашки випала нагода й право здійснити остаточне реформування Харківського художнього технікуму на справжній виш.

* * *

Остаточна перебудова трирічної системи освіти на чотирирічну відбулась 1929 року. Саме тоді розпочав роботу Харківський художній інститут. Ректором вишу було призначено А. Комашку; одночасно із посадою керівника закладу він отримав звання професора.

Таким чином, 1928/29 навчального року у Харкові було відбудовано класичну триступеневу навчальну систему, яка складалася із початкової (робітфак), середньої (художньо-промислова профшкола) та вищої художньої освіти (інститут). Усі три заклади було розташовано під одним дахом у приміщенні колишнього художнього училища. Робота окремих навчальних закладів відбувалась у тісній співпраці, хоча й не завжди у злагоді.

1929 року відбувся перший великий випуск фахівців ХХІ. Проте це були не майстри кришталево-скляного або керамічного виробництва, як це спочатку планували чиновники Укрголовпрофосу, а живописці, театральні художники, графіки, скульптори, архітектори. Підготовка

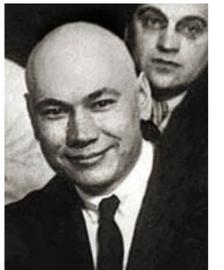
саме таких фахівців більше відповідала можливостям художньо-педагогічної системи Харкова того часу. Так, серед випускників 1929 року були живописці й графіки — С. Бесєдін, Б. Бланк, Й. Дайц, О. Довгаль, М. Фрадкін, М. Котляревська, М. Штаєрман; театральні художники — А. Волненко, Д. Овчаренко, В. Рифтін, скульптори — О. Кудрявцева, Я. Лопатинська; художник-педагог П. Федоров; архітектори — В. Костенко, П. Крупко, Є. Лимар, М. Мовшович, В. Орехов, В. Пушкарєв та інші.

Вагомий внесок у розвиток харківської школи живопису цього часу зробили видатні українські художники, колишні педагоги Київського художнього інституту — Ф. Кричевський, А. Петрицький, І. Севера, М. Козик. Посаду декана живописного факультету (одночасно керівника графічної майстерні) обіймав видатний український графік В. Касіян, який у 1920–1926 роках навчався в Празькій академії образотворчих мистецтв під керівництвом ректора академії, видатного чеського графіка, професора М. Швабінського.

На початку 1930-х років штат педагогів харківської художньої школи поповнився за рахунок випускників інституту 1929 та 1930 років — С. Бесєдіна, М. Дерегуса, Б. Бланка, М. Фрадкіна, Д. Овчаренка, М. Зубаря.

* * *

Та незабаром період експериментаторства, що панував у мистецтві 1920-х, завершився. 1932 року в Україні, як і в інших республіках СРСР, за наказом про перебудову літературно-художніх організацій було ліквідовано все розмаїття творчо-художніх об'єднань. Відповідні зміни відбулись у вищій художній освіті.

А.М. Комашка

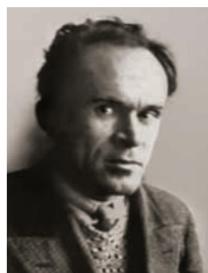
Ф.Г. Кричевський

А.Г. Петрицький

Група викладачів інституту, академік М. Самокиш, доцент С. Бесєдін, директор ХДХІ Т.(?) Анісімова, на зустрічі з викладачами й вихованцями художньої студії при Будинку піонерів ім. П. Постишева (1939 рік). Серед присутніх викладачі: Я. Балтгал (керівник студії), Б. Бланк, В. Соколов, Ю. Балановський, М. Іванов та інші

П.В. Кривень

Т.(?) Анісімова

Несподівано ректора А. Комашку змінив Прокопій Васильович Кривень — художник за освітою й, одночасно, типовий функціонер часів розквіту сталінської деспотії. Як і його попередник, П. Кривень мав лише незакінчену художню освіту. За його плечима було навчання у Київському художньому училищі й декілька місяців у Петроградській академії мистецтв; потім, у 1915–1918 роках, він брав участь у подіях Першої світової та Громадянської війни; далі — робота в керівних органах ВКП(б). Термін ректорської каденції Кривня співпав з жахливими подіями Голодомору у 1932–1933 роках та згоранням «політики українізації» в Українській РСР. Ймовірно, головною місією, на яку партія скерувала Кривня, була боротьба із формалістично-лівацькими уподобаннями та з відродженням національної свідомості серед викладачів і студентів ХХІ.

У червні 1934 року, за рішенням ЦК ВКП(б), усі вищі державні й партійні установи УРСР переїхали до Києва. Майже одночасно з цією подією, в Україні, як і взагалі в СРСР, було впроваджено нову реформу художньої освіти. Відповідно до міністерських директив, головний художній заклад України мав працювати виключно в Києві. Харківський і Одеський художні інститути було ліквідовано. Усі ті, хто бажав здобути вищу художню освіту, мали їхати до нової столиці. З цього ж приводу деяких провідних професорів Харківського художнього інституту (М. Шаронова, А. Петрицького, І. Падалку) перевели до Київського художнього інституту; професор М. Федоров переїхав до Ленінграда.

Майже на три роки, з 1935 до 1938, Харківський художній інститут втратив статус вищого навчального закладу й перетворився на Художній технікум підвищеного типу.

Академік М. Самокиш зі студентами майстерні батально-історичного живопису (1940 рік). Присутні: Ю. Балановський, Г. Бодорацький, В. Ярош, Г. Марченко, С. Солодовник

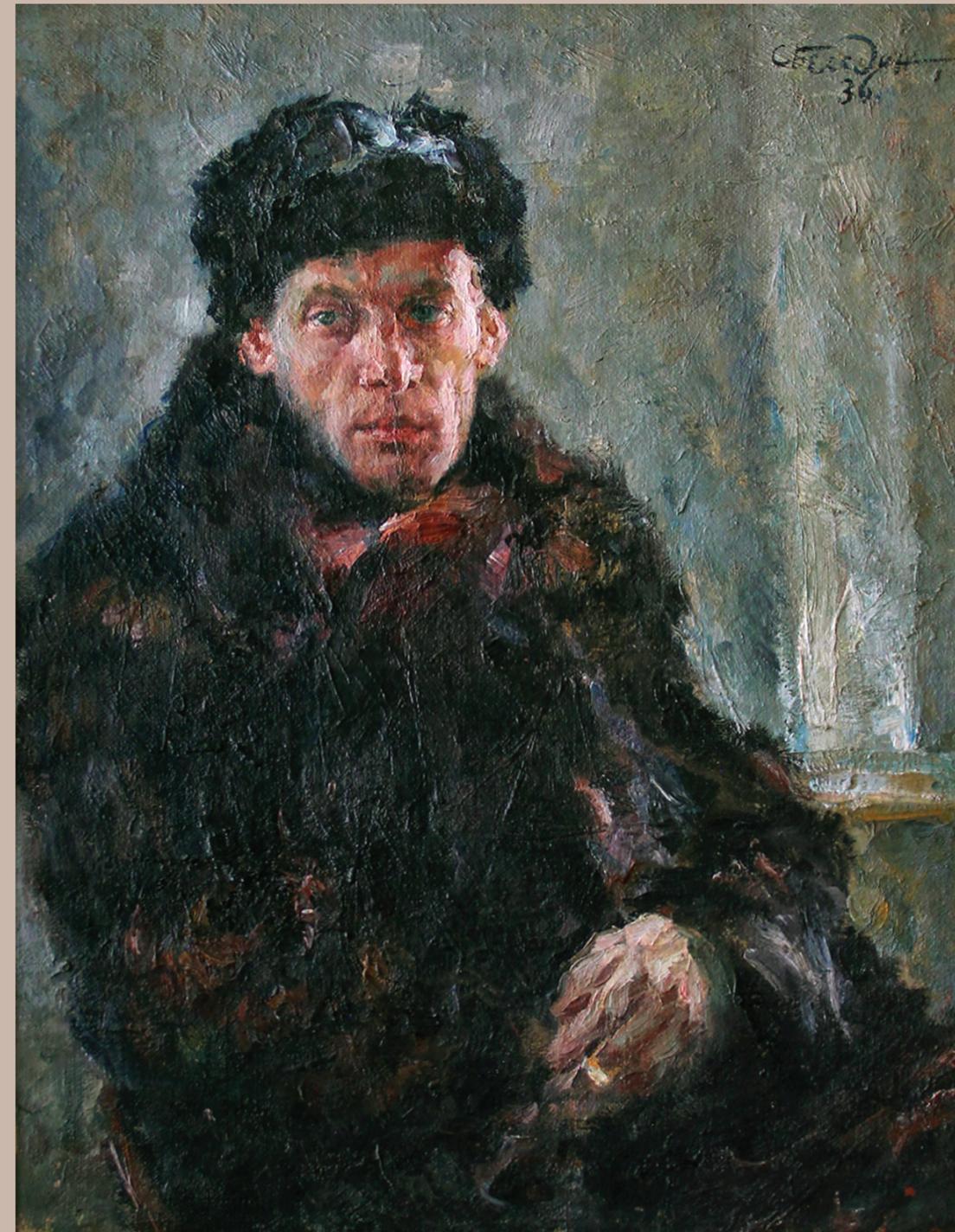
У середині 1930-х в СРСР технікуми усіх напрямів розглядалися вже як заклади середньої спеціальної освіти. Директором технікуму було призначено Гната Гнатовича Миронця, який керував цим закладом протягом 1935–1937 років. Професорсько-викладацький склад технікуму підвищеного типу майже повністю складався з фахівців колишнього ХХІ. Це були провідні майстри харківської художньої школи: С. Прохоров (асистент — Я. Головашов), О. Шаронов (асистент — С. Бесєдін), О. Кокель, М. Козик, О. Хвостенко-Хвостов (асистенти: Д. Овчаренко, В. Рифтін), Л. Блох (асистент — І. Мельгунова), В. Касіян (асистенти: Й. Дайц, О. Довгаль).

* * *

1938 року Харківський художній технікум підвищеного типу реформували у зворотному напрямі на Харківський державний художній інститут, який мав готувати живописців, театральних художників, графіків і скульпторів. Утім, серед напрямів підготовки вже не було архітектури. Викладацькі кадри було посилено відомим художником-баталістом, академіком М. Самокишем та професором Л. Крамаренком. З огляду на це було утворено нові живописні творчі майстерні: історико-батального живопису (очолювану М. Самокишем); монументального живопису (під керівництвом Л. Крамаренка); пейзажного живопису (очолювану професором М. Козиком).

Поряд з ними продовжували працювати майстерні портретно-жанрового живопису, яку очолював професор С. Прохоров, і театральнорекорацийного мистецтва під керівництвом професора О. Хвостенка-Хвостова.

Ректором оновленого художнього інституту, уперше за всю історію вишу, було призначено жінку — Т.(?) Анісімову (ініціали наразі невідомі). У спогадах професора Л. Чернова вона згадана як «дуже приємна ділова жінка, хоч до мистецтва відношення не мала, але намагалась, по зможі, зрозуміти й робити все якнайкраще...».

С. Бесєдін. Портрет учасника боїв за Перекоп Т. Макарова, 1936. Полотно, олія. ХХМ

О. Симонов. Околиці Харкова, 1936. Полотно, олія. 58х94. ХХМ

М. Козик. Натюрморт, 1940. Полотно, олія. 67х98. ЛОУК (Львів)

Л. Крамаренко. Дівчина з гранатом, 1935. П./о.

Професори Харківського художнього інституту — М. Козик, невідома, С. Прохоров та О. Симонов (1930-ті роки)

Професор Л. Крамаренко у майстерні монументального живопису (1941). Присутні: Ю. Балановський, Г. Бодорацький, В. Ярош, Г. Марченко, С. Солодовник та інші

1940 року посаду директора ХДХІ й одночасно художнього училища (яке також поновило свою діяльність 1938 року) обійняв мистецтвознавець, доцент Ілля Лазарович Август.

Визначаючи методику викладання, кафедра живопису опанувала і переосмислювала досвід багатьох шкіл, по-новому оцінюючи спадщину реалістичного живопису вітчизняного й зарубіжного мистецтва, вивчала багатовіковий досвід художників-реалістів, які працювали над удосконаленням методів сюжетного і портретного живопису.

Наприкінці 1930-х років харківська художня школа ставала все більше відомою і популярною. До харківського інституту потяглися абітурієнти з різноманітних куточків СРСР — Свердловська, Пензи, Сталінграда, Краснодару, Полтави, Києва, Львова та інших міст.

* * *

Після звістки про початок війни художній інститут почали готувати до евакуації на схід. Пунктом призначення було оголошено місто Саратов. У вересні та жовтні поетапно майже увесь склад інституту вдалося переправити на схід СРСР. Одна частина потрапила до Саратова, інші — до Самарканда. Це старовинне місто стало кінцевим пунктом евакуації декількох художніх закладів СРСР. Спочатку сюди перевезли Московський художній інститут, а трохи пізніше — Український художній інститут, який було створено на засадах об'єднання Київського і Харківського художніх вишів (це злиття відбулося ще у серпні у Харкові). Загалом до грудня у Самарканді зібралося понад 300 осіб.

Український інститут адміністративно підпорядковувався Московському художньому інституту ім. В. Сурикова, склавши при ньому Український відділ, яким опікувався І. Штільман.

Загальне керівництво всіма відділами здійснював професор С. Герасимов. Для обладнання навчальних кімнат і гуртожитків Облвиконкомом Самарканда було надано 10 приміщень: медресе Шир-Дор, медресе Улуг-Бека, декілька мечетей та шкіл, дві чайхани і таке інше.

Наприкінці 1942 року, одночасно із москвичами та киянами, успішно захистили дипломи харківські студенти живописного відділення — Ю. Балановський, Л. Чернов, Г. Томенко, В. Яценко та скульптурного — В. Агібалов, П. Бондар.

Утім, невелика частина викладачів і студентів художнього інституту залишалась в окупованому Харкові. Серед них були: С. Прохоров, О. Кокель, М. Козик, І. Іванов, М. Зубар. Переважно це були літні люди, у яких не було жодних шансів витримати виснажливу дорогу на схід.

Виконуючи наказ окупантів, міська управа змусила педагогів ХДХІ відновити роботу вишу, хоча півтора десятки студенток і декілька викладачів були неспроможні відтворити повноцінний навчальний процес. У листопаді 1941 року відбулося призначення в.о. ректора ХДХІ професора Михайла Якимовича Козика. Він мужньо прийняв на себе цю посаду, бо треба було нести відповідальність — рятувати те, що залишилося від вишу, узяти під захист студентів, по суті, ще дітей. В окремих випадках лише довідка з підписами ректора Козика, а також вченого секретаря Зубаря допомагали молодим художникам уникнути висилання до Німеччини.

Після листопада 1942 року, коли професору М. Козика з родиною вдалося вирватися з Харкова, кілька місяців функції ректора інституту виконував доцент М. Зубар.

Заради порядку колективу і учнів від голоду й німецької кабали було налагоджено роботу літографської майстерні, відкрито художньо-ремісницьку школу, а також художню виставку-

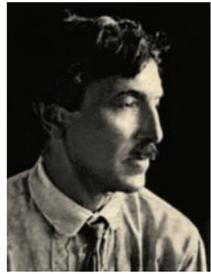

М.Я. Козик

М.І. Зубар

Група викладачів ХДХІ на чолі з ректором М.О. Шапошниковим (1950-ті роки). У першому ряду (зліва направо): Й. Дайц, М. Рибальченко, В. Потеряєв, М. Шапошников, Г. Бондаренко. У другому ряду (стоять): О. Любимський, С. Бесєдін, В. Мироненко

О.К. Симонов

салон. Таким чином, «заняття» в Національному художньому інституті, як його називали в міській управі, майже відразу перетворились на художньо-виробничу діяльність.

Після першого визволення Харкова (16 лютого 1943 року), усі мешканці піднесли душу. На заклик Радянського уряду про відновлення міста до інституту повернулося декілька колишніх викладачів. Серед інших був і Олександр Симонов. Але минуло три тижні — і німці повернулися до міста. Почався другий окупаційний період — ще більш жорстокий і нещадний, ніж попередній. У ситуації, що склалася, Олександр Корнилійович Симонов продовжив роботу своїх попередників, професорів М.Козика і С.Прохорова. Він розумів, що війна йде до свого логічного завершення; треба було за будь-яку ціну вистояти...

23 серпня 1943 року сталася довгоочікувана подія — першу столицю України було звільнено остаточно. Постановою Раднаркому УРСР Харківський художній інститут і Харківське художнє училище відновили свою роботу. Обов'язки керівника обох закладів продовжував виконувати професор О.Симонов. Він залишався «в.о. директора» до червня 1944 року, поки його не замінили іншим керівником.

* * *

У червні 1944 року директором художнього інституту й одночасно художнього училища було призначено доцента Сергія Фотійовича Бесєдіна, живописця, графіка; випускника ХХІ 1929 року.

Протягом усього 1944 року та на початку 1945 навчальний корпус ХДХІ на вул. Каплунівській, 8 ще був зайнятий військовим шпиталем, тому переїздити на своє місце було зарано. Діяльність закладу тривала в приміщенні на вул. Раднаркомівська, 11, куди за розпорядженням міської управи часів окупації залишки обох навчальних закладів (ХДХІ та ХХУ) було переміщено ще в листопаді 1941 року.

Основу викладацького складу становили представники старшої повоєнної генерації — професори С.Прохоров (зав. кафедри живо-

пису), О.Кокель (зав. кафедри рисунка), О.Хвостенко-Хвостов (зав. кафедри театральнорекорацийного живопису); доценти Й.Дайц, Г.Бондаренко, М.Зубар; викладачі — І.Іванов, М.Фрадкін, Д.Шавикін, а також випускники — Д.Овчаренко, М.Дерегус, В.Мироненко, Є.Світличний, О.Любимський, Л.Чернов та інші.

У травні 1945 року, після завершення ремонту приміщень, який було здійснено власними зусиллями, інститут і училище повернулися на своє історичне місце — на вул. Каплунівську, 8, яку незабаром перейменували на вул. Червонопрапорну.

З 1948 року інститут очолив інший випускник ХХІ, художник-живописець, учасник бойових дій у Великій Вітчизняній війні Михайло Олександрович Шапошников. У 1933 році він закінчив театральнорекорацийну майстерню; навчався у професорів М.Бурачека, О.Кокеля, С.Прохорова. Після демобілізації з лав Радянської армії М.Шапошников повернувся до творчої та керівної роботи. Так, у 1946–1948 роках він працював у Комітеті зі справ мистецтва при Раді Міністрів УРСР. Працюючи в органах влади, Михайло Олександрович отримав важливий досвід адміністративної роботи.

Як типовий керівник радянського вишу, М.Шапошников сприяв впровадженню у життя «лінії партії» щодо створення сюжетно-тематичних та історичних картин, присвячених героїчній боротьбі радянського народу з фашизмом та післявоєнній відбудові країни. Дипломні роботи студентів вирізнялись політичною витриманістю, а героям картин, скульптур або графічних листів були притаманні виключно позитивні й зразково-дидактичні риси. Усе це неодноразово зазначалось на відповідних форумах як «приклад багатьом художнім, у тому числі й столичним, закладам».

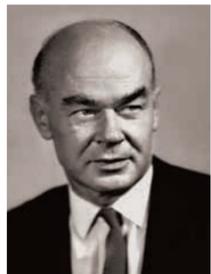
У передвоєнні та післявоєнні роки склалась традиція запрошувати до викладання в інституті

М. Шапошников. Перед штурмом, 1947. Полотно, олія. 172x311. ХХМ

С.Ф. Бесєдін

М.О. Шапошников

С. Бесєдін. Бузок, 1955. Полотно, олія. ХХМ

М. Авілов. Поєдинок Пересвіта з Челубеєм на Куліковому полі, 1943. Полотно, олія. 327х557. ДРМ (С.-Петербург, Росія)

П. Котов. Портрет маршала Г.К. Жукова, 1945. Полотно, олія. 109х90. ДРМ

Б. Косарев. Супрематичний пейзаж «Червона поляна», 1923. Папір, гуаш. 43х43. Зібрання Н. Косаревої (Харків)

Викладачі й студенти ХДХІ 1957 року випуску. Зліва направо (сидять): Л. Чернов, Д. Овчаренко, Ф. Решетников (голова ДЕК), М. Шапошников (ректор), В. Потеряєв, М. Рябінін, Б. Косарев, В. Мироненко; у другому ряду стоїть третій зліва — С. Бесєдін, у центрі — О. Любимський, правіше — Г. Бондаренко, Є. Єгоров, Ю. Дюженко, О. Вяткін; у третьому ряду стоїть четвертий від лівого краю — М. Каменний та інші

відомих педагогів вищої художньої школи Радянського Союзу. Серед таких, перш за все, треба відзначити народних художників РСФСР М. Авілова, П. Котова, а також професора кафедри рисунка Московського художнього інституту ім. В. Сурікова — І. Лейзерова.

У 1947–1949 рр. творчу живописну майстерню очолював доцент М. Дерегус, який працював у ХХІ ще у довоєнні часи (з 1931 до 1941).

1950 року зі Львова до Харкова повернувся відомий театральний художник, лауреат Державної премії 1-го ступеня Б. Косарев. Деякий час він працював у Львівському інституті прикладного й декоративного мистецтва, був головним художником ЛТЮГу.

Багато з випускників ХДХІ післявоєнного періоду у майбутньому стали видатними майстрами, які з успіхом поєднували власну творчість з педагогічною роботою. Так, серед випускників майстерні П. Котова потрібно назвати народного художника Росії А. Курнакова, народного художника України О. Хмельницького, заслуженого художника України Р. Барішнікова, члена студії воєнних художників ім. М. Грекова Є. Данилевського; заслуженого діяча мистецтв України, професора Є. Жердзицького; заслуженого діяча мистецтв України, професора В. Лозового; заслуженого художника України П. Тайбера; заслуженого діяча мистецтв України, професора О. Мартинця; заслужених діячів мистецтв України — В. Кузнецова, І. Панича, К. Беркута; заслуженого діяча мистецтв Татариї М. Хаєрдинова; заслуженого діяча мистецтв Таджикиської РСР В. Боборикіна; заслуженого діяча мистецтв УРСР А. Сафаргаліна; художників І. Губського, Б. Колесника, В. Петрова, К. Таньпетера.

Видатними випускниками майстерні М. Дерегуса були народні художники України А. Насєдкін, В. Полтавець, Є. Трегуб; заслужений художник України Г. Крижевський; художники Б. Жуков, В. Кравченко, Л. Малік, В. Парчевський.

Випускниками майстерні театральньо-декоративного живопису, якою керували лауреат Державної премії Б. Косарев та заслужений діяч мистецтв України Д. Овчаренко, були народні художники України Л. Братченко, В. Геращенко, Т. Медвідь, І. Шевченко, заслужений художник України П. Шигимага, заслужений художник Г. Батій, В. Константинов, доктор архітектури, заслужений архітектор України В. Кравець, О. Костюченко, Г. Фісан, Т. Шевченко та інші.

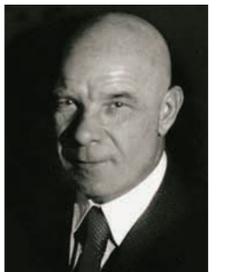
У другій половині 1940-х та у 1950-ті роки інститут готував фахівців за чотирма напрямками: станковий живопис, театральньо-декоративний живопис, скульптура й станкова графіка. Кожною зі спеціалізацій опікувалися відповідні кафедри і творчі майстерні.

Кафедру живопису очолював професор С. Бесєдін, кафедру рисунка — професор О. Кокель, майстерню театральньо-декоративного живопису — професор Б. Косарев, кафедру скульптури і персональну майстерню очолював народний художник УРСР А. Страхов, кафедру станкової графіки — професор В. Мироненко.

Випускники персональних майстерень зробили суттєвий внесок у розвиток української станкової картини. Їхня творчість збагатилася новими засобами художньої виразності, зв'язком з національним демократичним мистецтвом. Створені ними станкові картини за всієї різноманітності стильових художніх рішень увійшли до скарбниці української культури.

М.І. Авілов

П.І. Котов

Б.В. Косарев

Група викладачів і студентів-дипломників ХДХІ на чолі з ректором М. Шапошниковим перед фасадом інституту (1962). Серед присутніх (зліва направо): Б. Косарев, В. Селезньов, В. Ненадо, Г. Бондаренко, М. Шапошников, Б. Колесник, С. Бесєдін, М. Фрадкін, Д. Свешніков (голова ДЕК), Д. Овчаренко, В. Мироненко, М. Рябінін, Є. Єгоров, Є. Світличний

У повоєнні часи (до 1963) інститут закінчили 210 студентів, переважна більшість яких навчалась у майстернях станкового живопису.

Традиційно підготовка студентів базувалась на принципах соціалістичного реалізму й глибокого вивчення життя, на творчих зв'язках з виробництвом, науковими, мистецькими та іншими колективами. Було встановлено творчі та шефські зв'язки інституту з харківськими заводами ХЕМЗ, ХТЗ, ХТГЗ, а також з танковим та авіаційним училищами. У палацах культури заводів ХЕМЗ та ХТЗ постійно діяли виставки робіт студентів інституту.

Утім, у 1959 році почали поширюватися чутки, нібито Харківський художній інститут вирішили ліквідувати; нібито існування в Україні одночасно двох вищих художніх закладів (у Києві та Харкові) — недоцільне.

У зв'язку з цим на ректора М. Шапошнікова була покладена велика відповідальність за долю навчального закладу; потрібно було знайти рішення для збереження вищої художньої школи у Харкові. З часом таке рішення було знайдено...

* * *

На початку 1960-х років в історії інституту відбулася надзвичайна подія. Саме в цей час у колишньому Радянському Союзі директивними методами почали створювати дизайнерські організації, установи й навчальні заклади. У Харкові також протягом 1962–1963 років рішенням уряду СРСР Харківський державний художній

інститут (ХДХІ) було реорганізовано в Харківський художньо-промисловий інститут (ХХПІ). Звичні для традиційної художньої освіти випускаючі кафедри живопису, скульптури й станкової графіки поступово припинили свою повноцінну роботу. Поетапно на базі трьох факультетів колишнього ХДХІ було сформовано новий факультет «Художнє конструювання й оздоблення промислової продукції», при якому колишні мистецькі факультети виконували функції звичайних спеціалізованих кафедр.

Вагоме значення для становлення факультету і взагалі оновленого навчального закладу мала безпосередня позиція ректора інституту М. Шапошнікова і проректора з наукової та навчальної роботи В. Білика, який у 1966–1969 роках, одночасно з проректорською, обіймав посаду завідувача кафедри художнього конструювання й викладача спецкурсу «Архітектура».

З 1963 року набір абітурієнтів на спеціалізації станкового профілю припинився. Розбудова художньо-промислової школи, по суті, ліквідувала майстерні портретно-жанрового станкового живопису, історико-батальної картини, театральної сценографії та монументального живопису. 1967 року відбувся останній випуск дипломників з цих спеціальностей. Серед останніх випускників художників-станковистів 1960-х були А. Димура, В. Міленін, Н. Минко.

1966 року виникла необхідність створення при кафедрі живопису лабораторії кольорознавства. Керівництво, укомплектування необхідним обладнанням та проведення занять

Ректор Є. Єгоров із викладачами й студентами майстерні монументального живопису. Присутні: О. Мартинець, Є. Єгоров, Є. Світличний, Л. Чернов, О. Хмельницький та інші (1970-ті роки)

взяв на себе ректор М. Шапошников, який удосконалив методику вивчення властивостей кольору та засобів його гармонізації.

Після реорганізації вишу викладачі кафедри живопису намагалися забезпечити високий рівень живописної підготовки на нових спеціальностях, а саме: «Інтер'єр та обладнання», «промисловий дизайн», «промислова графіка та упаковка». Завдяки цьому ряд випускників, які здобули диплом художника декоративного мистецтва або художника-конструктора, успішно працюють в галузі станкового живопису. Серед них: народний художник України В. Сидоренко, народний художник України В. Ганецький, заслужений художник України П. Тайбер, заслужений діяч мистецтв України В. Чаус, художники Н. Вербук, О. Капшук; заслужений діяч мистецтв України О. Шеховцов, заслужений художник України О. Лисенко; художники О. Лазаренко, А. Пічахчі, О. Хомич та інші. Майбутні фахівці сучасної кафедри живопису — нині заслужений діяч мистецтв В. Чурсіна, заслужений художник України В. Чурсін; доцент В. Стародубцев; старші викладачі М. Якунін, В. Заліщук — навчалися на відділенні «Графіка».

* * *

Протягом багатьох років після реорганізації художнього інституту на художньо-промисловий колектив вишу докладав чимало зусиль для відновлення спеціальності художника-станковиста, але цих зусиль було недостатньо. Треба було шукати нестандартні кроки...

1972 року на посаду ректора інституту було призначено професора Євгена Павловича Єгорова, який закінчив живописне відділення ХДХІ 1949 року; навчався у Д. Шавикіна і О. Кокеля. Призначення Єгорова на керівну посаду не було випадковим, оскільки до 1972 року Євген Павлович встиг попрацювати завідувачем кафедри рисунка (з 1958) і навіть проректором з навчальної та наукової роботи ХХПІ (з 1970). Його авторитет як художника і керівника був незаперечний.

Єгоровим було проведено плідну роботу з оптимізації структури вишу і повернення втрачених в 1960-ті роки позицій станкових

дисциплін — живопису, скульптури і графіки. Так, 1974 року при факультеті «Інтер'єр та обладнання» відкрито кафедру архітектурно-декоративної пластики, а 1975 року — майстерню монументально-декоративного живопису. Того ж таки 1975 року на базі кафедри «Промислова графіка та упаковка» було відкрито відділення «Політичний плакат».

У зв'язку з тим, що відділення монументального живопису залишалось під опікою кафедри живопису, студенти виявляли бажання працювати над сюжетно-тематичною станковою картиною, що дозволяло зберегти в ХХПІ традиції станкового живопису довоєнного та післявоєнного часу (до 1967 року). До керівництва дипломними роботами залучаються художники-педагоги, які мали досвід роботи над станковою картиною, учасники багатьох обласних, республіканських та всесоюзних художніх виставок, які активно працювали творчо — А. Константинопольський, Є. Жердзицький, Б. Колесник, О. Хмельницький та інші.

1978 року на Всесоюзній виставці в Академії мистецтв СРСР (Москва), серед вищих художніх закладів другу премію в номінації «Портретний живопис» було присуджено випускнику ХХПІ О. Капшуку; багато творчих робіт було відзначено дипломами. Слід зазначити, що значну роль у формуванні професійного світогляду студентів тих часів відігравали такі викладачі кафедри живопису, як професор Й. Карась, доценти П. Супонін, М. Шевченко та інші.

Усі наступні після реорганізації роки колектив інституту докладав великих зусиль для пошуку нових форм підготовки художників станкового профілю. Значну роботу щодо ліквідації згубних для мистецтва України наслідків

Є.П. Єгоров

Є. Єгоров. У Хатках, 1984. Папір, пастель. ХХМ

Б. Колесник. Рожевий ранок, 1979. Картон, олія. 40x50

Ректор В. Торкатюк у колі викладачів ХХПІ — ветеранів Великої Вітчизняної війни та співробітників інституту (9 травня 1988).
У першому ряду (сидять): С. Солодовник, Є. Єгоров, М. Шапошников, Є. Пономарьов, В. Лозовий.
На другому плані (стоять): Ю. Стаханов, Є. Соловйов, В. Торкатюк, Г. Тищенко, В. Ковтун, В. Барановський, О. Хмельницький.
На третьому плані (стоять на сходах): В. Лістровой, Й. Карась, В. Сізіков, В. Побєдін, В. Воловик, (?), Прокопенко, О. Іхно.
На дальньому плані (стоять за парасютом): З. Юдкевич, В. Жижемський, А. Константинопольський, В. Ситніков, І. Скольбушевський, М. Шейко, Л. Малахов

проводив проректор з наукової роботи В. Константинов. У своїх офіційних зверненнях та листах до Міністерства вищої освіти України, Академії мистецтв СРСР він аргументовано доводив необхідність відновлення станкових дисциплін у ХХПІ і зокрема існування відділення «Станковий живопис». Обґрунтовані вимоги щодо відновлення спеціальності «станковий живопис» в ХХПІ неодноразово висувались правлінням Харківської організації Спілки художників України до Міністерства культури та МінВУЗу України. Голова правління ХО СХУ, секретар та член президії СХ УРСР, член правління СХ СРСР, народний художник України, професор В. Сізіков неодноразово порушував це питання на V, VI, VII з'їздах Спілки художників України, різко критикуючи помилки, що їх допустилися під час реорганізації вишу у 1963 році. Його критичні виступи та пропозиції було схвалено делегатами з'їздів і занесено до постанов. Здавалось, усі зусилля були марні... Утім, питання про відновлення спеціалізації «станковий живопис» було вирішено лише наприкінці 1980-х, в роки так званої перебудови.

* * *

1985 року на посаду ректора інституту було призначено доктора технічних наук, професора Володимира Івановича Торкатюка. Діяльність В. Торкатюка на посаді ректора ХХПІ була пов'язана з вирішенням низки проблем, які накопичилися в навчальному закладі протягом багатьох років, а саме — переобладнання навчальних приміщень і майстерень, розширення навчальних площ, реконструкція інфраструктури вишу, підвищення якості навчально-методичної і наукової роботи, захист дисертацій, присвоєння вчених звань і таке інше.

1988 року В. Торкатюк знайшов вирішення довготривалої проблеми щодо легалізації спеціалізації «станковий живопис». Його лист до Міністерства вищої освіти УРСР з проханням відновити при Харківському художньо-промисловому інституті відповідну кафедру й спеціалізацію було взято до уваги. Таким чином, після 27-річної перерви, у 1989 році відбувся перший прийом студентів на відділення

станкового живопису та реставрації творів мистецтва. Утім, зруйнувати стару традицію було значно легше, ніж відновити її. І все ж таки, колектив педагогів кафедри живопису, чітко усвідомлюючи свою відповідальність, докладав максимум зусиль та ентузіазму у досягненні цієї мети. Протягом декількох років було розроблено програми та робочі плани з живопису, композиції, а також з допоміжних дисциплін на основі рекомендацій і програм Академії мистецтв України, інституту ім. І. Рєпіна в Ленінграді та інституту ім. В. Сурикова у Москві.

Одночасно з викладанням станкового живопису студентам-спеціалістам, роботу кафедри було спрямовано на удосконалення методів викладання академічного живопису на факультетах «Інтер'єр та обладнання» і «Дизайн» (на відділеннях «Дизайн», «Графічний дизайн» і «Графіка»).

1991 року керівником кафедри живопису було обрано доцента Бориса Панасовича Колесника, який закінчив ХДХІ 1955 року (навчався у О. Кокеля, П. Котова, Л. Чернова).

На початку 1990-х років, часу здобуття незалежності України, робота кафедри розвивалась у контексті відродження національного мистецтва, звернення до окремих сторінок його історії, раніше часто замовчуваних. Було активізовано творчий діалог з мистецтвом 1920-х, 1930-х, 1960-х років. Розроблялись навчальні посібники з педагогічних проблем викладання, ефективності взаємодії викладачів та студентів. Так, наукові інтереси заслуженого діяча мистецтв України, професора, завідувача кафедри живопису з 1965 по 1989 рр. С. Бєсєдіна знайшли своє втілення в багаторічній праці — навчальному посібнику «Викладач-художник».

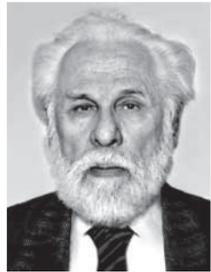

В. І. Торкатюк

Б. П. Колесник

Склад кафедри живопису та секції реставрації 1994 рік. Перший ряд (зліва направо): доц. В. Чурсіна, доц. Н. Минко, лабор. В. Стеценко, ст. лабор. О. Білаш, викл. Т. Краснова, зав. кафедри, професор Є. Жердзицький. Стоять: викл. Ю. Галич, викл. Ф. Дерегус, ст. викл. О. Безруков, викл. О. Азаркін, ст. викл. Г. Коновалов, викл. О. Стародубцев, доц. Ю. Ковальов, викл. В. Жердзицький, доц. Ю. Вінтаєв, викл. А. Кулаков, викл. Н. Чурилова, викл. А. Мглинець, ст. викл. В. Краснов

Є.Ф. Жердзицький

З 1992 року керівником кафедри живопису було призначено заслуженого діяча мистецтв України, професора Євгена Федоровича Жердзицького, який закінчив ХДХІ 1954 року (навчався у О. Кокеля, С. Прохорова, Г. Томенка, С. Бесєдіна).

1990-ті роки було позначено активною роботою співробітників кафедри над науково-методичними розробками, посібниками і рекомендаціями. Професор Є. Жердзицький працював над навчальним посібником «Про роботу над композицією дипломної станкової картини». Доцент В. Чаус розробив методичні рекомендації для студентів-живописців «Підготовка етюдного матеріалу для переддипломної картини». Доцент Ю. Вінтаєв підготував методичні рекомендації до проведення літньої практики на 3–4 курсах спеціальності «станковий живопис». Доцент В. Ганоцький розробив методичні вказівки для студентів 1–2 курсів «Станковий живопис» з дисципліни «Композиція». Доцент В. Чурсіна — «Методичні рекомендації з живопису для студентів спеціалізації "графіка", "графічний дизайн"». Доцент Н. Минко підготувала методичні вказівки з академічного живопису для студентів спеціалізації «дизайн».

Старший викладач кафедри живопису О. Безруков, який з 1988 року очолював лабораторію кольорознавства, продовжив розробку методики викладання кольорознавства та її практичне застосування у нових завданнях-вправах; підготував методичні вказівки з кольорознавства для студентів спеціальностей «станковий живопис», «реставрація живопису», «монументально-декоративний живопис».

У 1993 році на кафедрі живопису (секція реставрації) з метою успішного виконання студентами навчальних завдань з живопису, проектування та інших загально-художніх і фахових

дисциплін виникла необхідність створення експериментальної лабораторії «Техніки та технології гуашевого, темперного та олійного живопису». Керівництво лабораторіями, що укомплектовані необхідним обладнанням, здійснювали завідувач секції реставрації В. Краснов та М. Якунін.

У 1994 та 1995 роках відбулись перші випуски живописців і реставраторів, які підтвердили життєвість харківської реалістичної художньої школи, що сформувалась на кращих традиціях вітчизняного образотворчого мистецтва. Захист дипломних картин випусків 1994, 1995, 1996 та 1999 років свідчить не тільки про різноманітність жанрового характеру, естетичних позицій у створенні композицій станкового реалістичного живопису, але й про те, що кафедра була і залишається основним джерелом творчих кадрів, які продовжили традиції сюжетно-тематичної картини.

Ці роки було позначено не тільки труднощами «перехідного» економічного періоду, а й проблемами духовного, творчого порядку. Свобода вибору сюжетно-тематичного спрямування, звернення до національних витоків, падіння «залізної завіси» викликали низку дискусійних пошуків відносно подальших шляхів навчання традиційного художнього ремесла, базових дисциплін, серед яких, безумовно, першість належить живопису й рисунку. Відсутність державного і соціального замовлення на роботи сюжетно-тематичного, масштабного напрямку справили негативний вплив не тільки на творчість майстрів, які набули мистецької самостійності, а й на проблеми навчання у художньому вузі.

Перехід у XXI століття, вимоги часу глобалізації та постіндустріальних пошуків поставили перед кафедрою вже нові завдання. Цей етап

В. Чаус. Пам'яті Мартиновича, 1987. Полотно, олія. 200x180

Й. Карась. На Батьківщині Гоголя, 1997. Полотно, олія. 80x110

М. Шевченко. Натюрморт з яблуками, 1980-ті. Полотно, олія

П. Супонін. Річка, 1968. Полотно, олія. 29x49

В. Ковтун. Натюрморт із соняшниками, 1996. Полотно, олія. 100x120

Ю. Вінтаєв. Бузок, 2013. П./акрил, 80x90

Склад кафедри живопису у 1996/97 навч. році. У першому ряду (сидять, зліва направо): викл. А.Кузьменко, лаб. Е.Белаш, зав. кафедри, професор Є. Жердзицький; доц. В.Чурсіна, доц. В. Чаус. У другому ряду (стоять): викл. В.Заліщук, викл. В. Жердзицький, викл. О. Стародубцев, викл. Ф. Дерегус, доц. В. Ганоцький, викл. О. Азаркін, ст. викл. О. Безруков, ст. викл. Г. Коновалов, доц. викл. М. Якунін, доц. Ю. Вінтаєв

поєднання завдань нової доби із класичними набутками академічної школи пов'язано вже з новим завідувачем кафедри — заслуженим діячем мистецтв України, доцентом Василем Леонтійовичем Ганоцьким (нині — народний художник України, професор). В. Ганоцький очолює кафедру живопису з 2000 року до сьогодні.

Перше десятиріччя нового тисячоліття було означено відкриттям на кафедрі майстерень сюжетно-тематичної картини (керівник — професор В. Ковтун) та портретно-жанрової картини (керівник — професор В. Чаус). Сучасна робота цих майстерень у навчальному процесі засвідчує продовження традицій харківської художньої школи, започаткованих М. Самокишем, П. Котовим, С. Бесєдіним тощо. Майстерня сюжетно-тематичної картини, що була відкрита за підтримки зав. кафедри В. Ганоцького, допомогла зберегти і розвинути в нових соціально-економічних умовах найважливіший чинник мистецької освіти — майстерність побудови багатофігурної композиції, що вважається пріоритетним у всі періоди існування закладів художнього профілю у системі академічної освіти. З цією метою було введено навчальну дисципліну на спеціалізації «станковий живопис» — «Основи композиції» (В. Чурсіна, В. Заліщук, Д. Єфименко, О. Кріушин, М. Деркач, С. Коваленко, К. Волошко), що допомогло підвищити рівень викладання цієї дисципліни.

Продовжує активно працювати єдиний в Україні кабінет кольорознавства, що надає методичні рекомендації вузам художнього профілю усієї України. Нині традиції харківської школи підтримують старший викладач кафедри В. За-

ліщук та кандидат мистецтвознавства, доцент Л. Горбатенко. На високому рівні проводиться викладання академічного живопису на напрямі підготовки «Графіка». Провідні спеціалісти, майстри акварельного живопису — професор В. Чурсіна, старші викладачі В. Заліщук і Н. Третьякова, окрім успішної творчої роботи, є наставниками молодих художників-графіків.

Методика роботи кафедри живопису і нині полягає у роботі з таких напрямів: станковий живопис, композиція, кольорознавство. З нею нерозривно пов'язано творчість педагогів і студентів — участь у виставках, конференціях, олімпіадах, конкурсах. За цей же час педагоги кафедри брали участь у масштабних виставках, присвячених ювілею харківської художньої школи, ХО НСХУ (1996, 2001, 2003, 2008, 2013), з великим успіхом пройшли персональні виставки багатьох викладачів: В. Ганоцького, В. Ковтуна, В. Чауса, Ю. Вінтаєва, Є. Жердзицького, В. Чурсіної, М. Деркача, В. Чурсіна, Н. Третьякової, Д. Єфименка, М. Ковальової та інших, що засвідчили значний творчий потенціал педагогічного складу кафедри.

У період з 2000 року почесні звання отримали: В. Чаус (заслужений діяч мистецтв України — 2000, професор — 2002), В. Ковтун (народний художник України — 2002), Ю. Вінтаєв (заслужений діяч мистецтв України — 2004, професор — 2005), В. Лещенко (заслужений діяч мистецтв України — 2002, доцент — 2002), В. Ганоцький (народний художник України — 2008), В. Чурсіна (заслужений діяч мистецтв України — 2009), В. Чурсін (заслужений художник України — 2013), М. Деркач (заслужений діяч мистецтв України — 2013, доцент — 2014). Значною подією у житті

В.Л. Ганоцький

В. Чурсіна. Калина, 2010. Папір, акварель. 60x75

М. Деркач. Рожеві жоржини, 2010. Полотно, олія. 80x100

В. Ганоцький. Спогади про літо, 2006. П./о., 95x75

не тільки кафедри, а й Харкова стало надання професору В. Ковтуну звання лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка (2013).

За останній час почесні відзнаки отримали В. Ганоцький (лауреат регіонального рейтингового проекту «Харків'янин століття», 2001; лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2006; почесний член Російської Академії мистецтв), В. Ковтун (лауреат премії Харківської обласної державної адміністрації ім. О. Масельського, 1998; лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2002), В. Чаус (лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2000; лауреат премії «Народне визнання», 2013), В. Лещенко (лауреат премії Харківської обласної державної адміністрації ім. О. Масельського, 1998; лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2001), В. Чурсін (лауреат творчої премії Харківської міськвиконкому, 2011), М. Деркач (лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2012), Ю. Вінтаєв (лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2013), В. Чурсіна (лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому, 2003; Міжнародної премії ім. І. Рєпіна, 2013). Значною подією у справі підтримки й популяризації академічної школи живопису, за підтримки народного художника України, лауреата Національної премії ім. Т. Шевченка В. Ковтуна стало започаткування премії І. Рєпіна (2009), яку отримали В. Чурсіна і В. Лещенко.

Творчий доробок молодих педагогів кафедри підтверджується отриманням стипендій Харківської облдержадміністрації — Д. Єфименком, Н. Третьяковою, О. Дмитрієвим, здобуттям іменної стипендії Харківської державної адміністрації та Харківської обласної ради в галузі культури та мистецтва ім. С. Васильківського — К. Волошко (2013). М. Ковальова у 2009 році стала переможцем обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець року».

Молоді викладачі успішно ведуть курс фундаментальних дисциплін, працюють над методичними посібниками та рекомендаціями. Працює над дисертацією недавній випускник кафедри О. Чурсін, нещодавно вступив до аспірантури О. Станічнов. Значним досягненням у роботі

кафедри стало видання навчального посібника, підготовленого до друку доцентом кафедри живопису В. Жердзицьким — «Живопис. Техніка і технологія».

Науковий потенціал сучасної кафедри підтримано дисертаційними роботами М. Ковальової (2010) та Л. Горбатенко (2012), які здобули вчений ступінь кандидата мистецтвознавства. Вони також вдало поєднують власну творчу діяльність з науковими пошуками у царині образотворчого мистецтва, беруть участь у наукових конференціях. Результати дисертаційної роботи доцента, кандидата мистецтвознавства Л. Горбатенко за темою «Світлотональна палітра художнього образу у станковому живописі» впроваджено в практичні заняття з дисципліни «Кольорознавство» для студентів першого курсу.

Педагогічний склад кафедри, як це і має бути у творчому виші, органічно поєднує традиції і новаторство, має широкий віковий спектр — від патріарха живописної школи, заслуженого діяча мистецтв України Є. Жердзицького до наймолодших викладачів, недавніх випускників ХДАДМ — К. Волошко і С. Коваленка.

Діляться своїм досвідом зі студентами та беруть активну участь у виставках і пленерах викладачі Ф. Дерегус, О. Азаркін, В. Заліщук, М. Клягін, Д. Єфименко, О. Дмитрієв та інші.

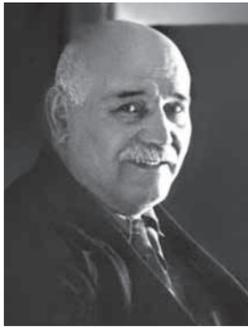
Достатньо глибока підготовка фахівців станкового живопису дозволяє їм з успіхом працювати в різних галузях художньої творчості, а також в інших педагогічних та громадських сферах діяльності.

О. Денисенко
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

Є. Жердзицький
заслужений діяч мистецтв
України, професор ХДАДМ,
член ХО НСХУ

ВЧИТЕЛІ

Семен Маркович Прохоров

30. I (11. II). 1873 — 23. VII. 1948

Живописець, заслужений діяч мистецтв УССР (1941). Викладав у ХХУ (1913–1920), ХХТ та ХХІ (1921–1948), професор (1938). Майстер жанрової картини, портретист і пейзажист.

Життєвий і творчий шлях С.М. Прохорова (учня І.Ю. Рєпіна), талановитого графіка й живописця, педагога, чия творчість посідає одне із провідних місць в українському образотворчому мистецтві першої половини ХХ століття, був пов'язаний з Харковом. Саме тут він прожив 35 років, викладав у Харківському художньому училищі (1913), у Харківському художньому технікумі (1921), у Харківському художньому інституті (1929). 1944 року, до сторіччя від дня народження Іллі Юхимовича Рєпіна, великого художника і свого вчителя, С.М. Прохоров зазнав Харківську художню школу №1 ім. І.Ю. Рєпіна, яка працює донині. Також виховав харківську плеяду талановитих живописців і графіків.

Педагогічну працю С. Прохорова спочатку було пов'язано з м. Томськ у Сибіру, де він, за рекомендацією І. Рєпіна, кілька років виконував обов'язки керівника школи живопису і малювання. З 1913 року (з перервою на участь у бойових діях Першої світової війни) його долю пов'язано з Харковом. 1918 року С.М. Прохоров повертається з фронту і відновлює роботу в Харківському художньому училищі. З послужного списку художника ми довідуємося, що в 1920-ті він викладає на Вищих художніх інструкторських курсах і технічних курсах будівельної профшколи, а також у клубах «Комуніст», «Прийдешнє» і «Майбутні сили» відділу народної освіти.

Весь цей час тривало його листування з І.Ю. Рєпіним. У відкритому листі Прохорову І. Рєпін дає деякі настанови про те, що в основі методу виховання фахівців має бути глибоке вивчення природи і багатство її пластичних форм: «Живість образів, очарование светом, глубина настроения составляют душу искусства живописи. Форма — его тело. Как безжизненное произведение мертво, сухо, так недоразвившееся в форме — уродливо, жалко. Илья Репин».

У цей період С.М. Прохоров також постійно бере участь у виставках Товариства художників «Жар-колір», Об'єднання художників ім. І.Ю. Рєпіна, АРМУ (Асоціації революційного мистецтва України), АХЧУ (Асоціації художників Червоної України) і АХРР (Асоціації художників революційної Росії). Восени 1938 року було засновано Спільку художників України, до складу якої С.М. Прохоров увійшов серед перших, його було обрано членом правління. Тоді ж у Харкові відбулась його персональна виставка, присвячена 35-річчю художньо-педагогічної діяльності. На цей момент

С.М. Прохоров уже професор Харківського художнього інституту (1938). 1930-ті роки — час розквіту творчості С.М. Прохорова. Він пише свої кращі твори: «Жниці» (1922–23), «Подруги» (1923), «Чотири пори року» (1923), «Українська дівчина» (1925), «Дівчина в червоній шалі» (1926), «Піонер» (1928), «Українка» (1929). Він оперує насиченим кольором, контрастом яскравих сполучень, у його роботах елементи декоративності та стилізації набувають усе більшого значення. Прекрасно володіючи складним арсеналом академічної школи (рисунком і тональним колоритом), Прохоров шукає нові можливості збагачення свого творчого потенціалу завдяки синтезу із традиціями народного мистецтва.

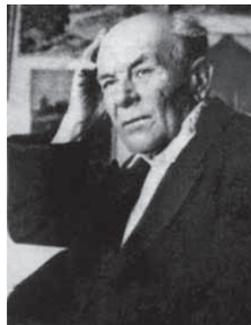
У центрі його уваги вчені, робітники, селяни, піонери, близькі, знайомі люди. Це, як правило, погрудні зображення, зроблені графітним олівцем і сангіною. У більшості його робіт фігуру в порівнянні зі старанно змодельованою світлотінню головою, лише позначено основними контурними лініями, завжди гнучкими, чистими на гладкому аркуші паперу. Його портретам притаманне бажання усвідомити багатство духовного світу моделі.

24 січня 1941 року С.М. Прохорову було надано звання «Заслужений діяч мистецтв УРСР», 1944 — нагороджено орденом Червоної Зірки. Його сподвижники про І.Ю. Рєпіна, учителя і друга, написані ще в довоєнні роки, було високо поціновано сучасниками. У повоєнні роки С. Прохоров активно працює: виставки, участь у конференціях, лекції, робота зі студентами і літні практики. Активним, закоханим у життя і свою працю, улюбленим педагогом Прохоров залишався до кінця свого життя.

Т. Борозенець
ст. науковий співробітник ХХМ

ЖНИЦІ
1922
Полотно, темпера
62x44,5
ХХМ

Микола Григорович Бурачек

16. III. 1871 — 12. VIII. 1942

Живописець, сценограф, актор, письменник, мистецтвознавець.

Заслужений художник УРСР (1936), заслужений діяч мистецтв УРСР (1941).

Один із засновників і викладачів Української академії мистецтв.

Ректор Харківського художнього технікуму (1925–1927), професор (1927).

Микола Бурачек — один із засновників Української академії мистецтв (з 1918 — президент), член Товариства київських художників, Товариства українських художників. Він є одним із засновників АРМУ, член ОСХУ, експонент АХЧУ, голова Харківського центрального бюро мистецтв, член Шевченківського комітету, член Комітету увічнення пам'яті М. Коцюбинського, член бюро Комітету з охорони пам'яток культури. Викладав у Харківському художньому технікумі (1925–1927) і Художньому інституті (1925–1931, з 1927 професор).

1925 року М. Бурачек був призначений директором Харківського художнього технікуму. Назва «технікум» була не зовсім точною — фактично це був вищий навчальний заклад. 1929 року художній технікум було трансформовано у повноцінний інститут із чотирирічним терміном навчання.

З приходом Бурачека до технікуму більш міцною стала методична основа викладання, зріс авторитет викладачів-реалістів. Бурачек керував майстернею театральньо-декораційного живопису і вів заняття зі станкового живопису.

До своїх учнів Бурачек-педагог завжди знаходив індивідуальний підхід і мав з ними стійкий контакт. Обережно ставився до обдарування своїх вихованців.

Михайло Дерегус, який навчався у нього, згадував: «...Делікатність і чуйне ставлення Миколи Григоровича до молодих, підростаючих художників... Він учив всьому, з чого складається картина, але нікого не вчив наслідувати його манері, ніколи нікого не примушував додержувати живопису Бурачека. Ніколи силою своєї майстерності Микола Григорович не тиснув на творчу індивідуальність учня, а, навпаки, розкриваючи її, всіляко намагався спрямувати її своєю дорогою».

Часто художник, не чекаючи, коли до нього звернуться, пропонував свою допомогу, давав цінні поради, а також брав своїх учнів з собою на етюди, запрошував до себе, охоче показуючи свої роботи. Він не вважав зайвим зайти до студента, подивитися етюди або розпочату картину, незважаючи на свою зайнятість — на це Микола Григорович ніколи не шкодував часу, дуже часто навіть на шкоду своїй творчій роботі. Молодь глибоко поважала свого вчителя.

Бурачек вчив своїх вихованців любити природу і старанно працювати на натурі. Сам він був у цьому найкращим прикладом: «...Моя майстер-

ня переважно поле, ліс, річка, берег моря тощо. Малюю і в спеку і в дощ, в осінню погоду, і по пояс у снігу». Тільки безперервна робота і правдивість, говорив він своїм учням, можуть принести справжній успіх в мистецтві.

Микола Григорович тактовно, без насильства над творчою волею молодого художника, але твердо, переконливо застерігав своїх вихованців від захвату формалізмом: «Для мене всі ці “ізмичні” напрями були якоюсь хворобою, чимось ненормальним. Таке “мистецтво” відкидало реалістичне мистецтво, забувало про красу життя, про його радості й страждання».

І хоча Бурачек, надмірно завантажений суто адміністративними обов'язками, незабаром після призначення, вже 1927 року, змушений був відмовитися від посади директора, вплив його в технікумі не зменшився. До самої війни він залишався професором: спочатку технікуму, а пізніше Харківського художнього інституту.

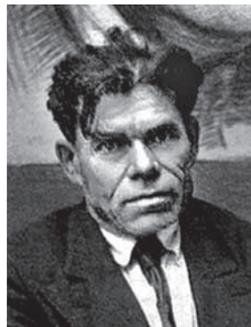
Бурачека неможливо уявити без пейзажних етюдів, що завжди мали для нього самостійне художнє значення. Етюд для художника — це не тільки підготовчий матеріал і спосіб апробації технічних аспектів, але більшою мірою процес і результат безпосереднього спілкування з природою.

Живописний талант Бурачека знайшов відображення в етюдах, по-особливому трепетних, вільних і благородних за кольором і напроцуд світлих не тільки за колоритом, а й за емоційним настроєм. Часом виникає враження, що головне для Бурачека — навіть не сам по собі етюд, але задушевна розмова з рідною природою й певною мірою розчинення в її спокійних ритмах і різнобарв'ї. У пейзажних мініатюрах художника стільки свіжості, м'якості й співучості, що неможливо не замилуватися ними. Від них віє щирістю й лагідністю української природи. Неяскраві, але гармонійні за кольором, вони свідчать про високу живописну культуру. За багатством живописної палітри Микола Григорович Бурачек перевершував багатьох своїх сучасників, які працювали в царині пейзажу.

В. Кацай
головний зберігач фондів, ХХМ

БЕРЕЗЕНЬ
1917
Полотно, олія
42,5x50,5
ХХМ

Михайло Якимович Козик

20. IX (2.X).1879 — 2. I.1947

*Живописець, член Асоціації червоних художників України (1926).
Викладав у КХШ (1915–1925), КХІ (1925–1932), професор (1925).
Викладав у ХХІ (1932–1942). В.о. директора ХДХІ
в окупованому Харкові (1941–1942).*

До загального контексту мистецтва України 1910-х – 1930-х років М.Я. Козик увійшов дуже легко, настільки беззаперечними були сила його таланту й особистості. Як пише мистецтвознавець Л. Волошин, «його близькими товаришами й однодумцями у творчості стали Ф. Кричевський, А. Шовкуненко, І. Хвостенко-Хвостов, М. Бурачек, К. Трохименко, Г. Світлицький. В оточенні цих уже всіма визнаних талантів М. Козик виступав як унікальна творча індивідуальність зі своїм власним баченням суті живопису, особливим ліричним ставленням до життя». Очевидно, завдяки цим якостям, талантові спілкування й поетичному складові душі, художнику вдавалося знайти свої способи, щоб відгородитися від епохальних «бур».

Він умів повністю поринути у стихію живопису, а ще любив співати й грати на гітарі. У його майстерні робота часто супроводжувалася тихим співом студентів. Під час виїздів на пленери на Полтавщину, на його прохання запрошували молодичь із села. Відрадою для душі були народні пісні, їх співали всі разом, як колись за старих часів, на сільських вечорницях.

Світло його картин — це світло душі автора, людини патріархальних устоїв і глибоко релігійної з дитячих років, що доводилося тоді замовчувати. М. Козик працював у ХХІ з 1932 (з перервою на 1935–1938) і до листопада 1942 року. Його колегою і навіть суперником був Ф. Кричевський, який викладав живопис протягом 1932–1935 років. Два педагоги були справжніми кумирами студентів. Пізніше живописець Л. Чернов згадував про те, наскільки це були різні педагоги зі своєю унікальною методикою, що спричинило поділ студентів на два табори.

Одні стали палкими прихильниками живописного методу М. Козика, де рисунок відступав на другий план перед складними колористичними завданнями, інші тяжіли до чіткості, колірних контрастів у монументальній могутності Ф. Кричевського. Його постановки, на думку студентів, були чудесними — фігури в сильних ракурсах, старий з великими, вузлуватими руками у темному кожусі і в смушковій шапці.

Студенти згадували, що у М. Козика було улюблене слово — «принцип», в яке вкладено суть його методу викладання. За словами Л. Чернова, постановки він теж ставив «принципові», більшою частиною силуети фігур або голови на світ-

лому тлі. Для його багатофігурної композиції «Читають конституцію» позували всі студенти. Картина вийшла дуже барвистою і піднесеною за настроєм, оскільки під час позування всім було радісно й затишно, немов у рай потрапили.

В остаточному підсумку, переміг вплив М. Козика, він виявився сильнішим, насамперед, за тимчасовими мірками. Можливо, і тому, що його картини в стилі імпресіонізму, такі безтурботні, сповнені світлих і добрих почуттів, буквально виривалися з контексту часу, прагнучи реальності без історичних катаклізмів і потрясінь. Здавалося, що цей живописець жив у іншому вимірі і навколо себе він умів створити радісну атмосферу.

Після приїзду до Харкова (1932) М. Козик якийсь час працював разом з М. Самокишем у майстерні батально-історичного живопису. Потім став вести власну майстерню станкового живопису, поклавши великі надії на кращих учнів, старшокурсників В. Алексєєва, В. Забашту, І. Чичкана і художника-початківця В. Віхтинського.

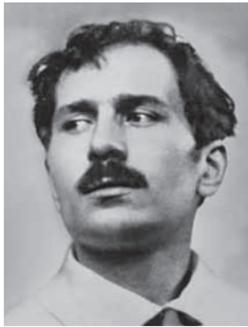
Тоді у студентському середовищі успішно опанували методи імпресіонізму, незважаючи на упередженість й критичну позицію офіційних структур. Але так було в теорії, на практиці ж було по-іншому. Як Самокиш, так і Козик віддали свою вагому данину імпресіонізму, що відчувалося у свіжості колориту і пастозній техніці накладання фарб у їхніх картинах. Вплив обох цих майстрів на становлення харківської художньої школи був досить відчутним не тільки за їхнього життя, але й згодом, що виявилось у своєрідному імпресіоністичному «ухилі» станкового живопису міста в післявоєнний період.

Жанровий і технічний потенціал Михайла Козика був дуже широким. Працюючи переважно у царині пейзажу, він писав також камерні портрети, натюрморти і жанрові картини. Іноді повторював свої композиції в техніці літографії, досконально знав техніку фрески.

В. Немцова
кандидат мистецтвознавства,
член ХО НСХУ

НА ТЕРАСІ
1919
Дерево, олія
67,5x50,5
XXM

Федір Григорович Кричевський

10 (22).V.1879 — 30. VII.1947

Живописець, заслужений діяч мистецтв УРСР (1940).

Один із засновників і перший ректор Української академії мистецтв. Викладав у КХУ (1913–1917),

УАМ (1917–1922), ХХІ (1932–1935), КДХІ (1935–1941).

Професор, доктор мистецтвознавства (1939).

Педагогічна діяльність Ф.Г. Кричевського у Харківському художньому інституті співпала із роками реорганізації і перебудови художнього процесу в Україні. Нового навчального 1932–1933 року з Києва приїхали і стали працювати в інституті професори Федір Кричевський і Михайло Козик, а також молодий асистент Сергій Григор'єв. Навчання у Харкові під керівництвом Ф. Кричевського починали такі відомі у майбутньому митці, як Петро Сльота, Володимир Болдирев, Євген Волобуєв, Левко Ходченко, Микола Баранник. Після реорганізації інституту в Харкові вони стали студентами вже Київського інституту. 1933 року до Харкова переїхав С. Григор'єв працювати у видавництві «Мистецтво». Федір Кричевський переконав його перейти до нього на посаду помічника-асистента. Колоритні цікаві спогади Григор'єва проливають світло на той творчий цікавий, хоч і недовгий за часом, період навчання і роботи поруч з Кричевським.

«За натурників у майстерні Кричевського були переважно чоловіки. Від вихованців професор вимагав рисунків великого розміру. Радив іноді малювати окремо руки й ноги, щоб детально проробити світлотіні. «Ви, батечки мої дорогі, — було, каже він, — фотографій мені не робіть, ви побудуйте все так, як в архітектурі — геометрично, кубічно. Розбивайте на площини, на грані». Потім прикладав свою велику руку до стіни, розчепірював пальці й проговорював: «Ось бачите?» І всі бачили, без слів розуміли, що він мав на увазі. Не пропускав жодної нагоди прийти на уроки живопису й слухати, як Федір Григорович дає поради учням, поправляє їхні роботи, пояснюючи про це, для чого він це робить. Інколи він радив потримати перед очима аркушик білого паперу, щоб усе біле й чорне перейшло в тон. Вряди годі він вимагав кожний колір, незалежно від того, де він буде застосований, формувати до граничної яскравості. На мої зауваження, що полотно в такому разі нагадуватиме циганську ковдру, зшити з різнобарвних клаптиків тканини, він відповідав, що такі вправи потрібні для тренування ока, щоб студент не боявся кольору. Коли присутній при такій розмові М. Шаронов зауважував, що Федір Григорович перевищує міру, він усе ж не згоджувався. Утім, таке в нього траплялося. Кричевський, наприклад, усіх змушував писати відразу дуже товстим шаром фарби, так що учень безпорадно вовтузився коло полотна, як муха на

липкому папері. Федір Григорович виправдовувався тим, що це, мовляв, для виховання відчуття живопису. «Не слід боятися фарби, — казав він, — треба нею орудувати, як скульптор глиною».

Зазначимо, що окрім звання заслуженого діяча мистецтв України, Федору Кричевському першому було надано вчений ступінь доктора мистецтвознавства. Учень Кричевського П. Сльота, в майбутньому відомий український живописець, заслужений художник України, згадував: «Я був на другому курсі Харківського художнього інституту, в якому став викладати Федір Григорович. Пригадую такий випадок. Ми писали оголену модель.

Кричевський, оглянувши роботи, відзначив, що пишемо ми некваліфіковано й неохайно, що треба спершу потренуватися на натюрмортах, і вже наступного дня він поставив нам цікавий натюрморт. Так ми заходилися набивати руку на натюрмортах і коли знову повернулися до оголеної моделі після кропітких вправ з натюрмрту, то побачили безліч вад у попередніх своїх студіях природи.

Після таких вправ Кричевський дав нам завдання написати голову в техніці «гризайль» і в кольорі, а потім — вдягнути модель. Незабаром Федір Григорович дозволив нам виконувати на великих полотнах складну оголену модель. Чорноти й неохайності в кольорі тепер уже в нас не було».

На жаль, цей прегарно розпочатий педагогічний процес навчання у Харкові обірвався через реорганізацію, до якої був залучений Федір Григорович. Усі студенти трьох художніх вузів України склали іспит у Києві на право навчатися в Київському художньому інституті, тепер єдиному вищому художньому закладі республіки.

О. Денисенко
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

НАРЕЧЕНА
1910
Полотно, олія
НХМУ

Микола Семенович Самокиш

13 (25).X.1860 — 18. I.1944

Живописець-баталіст, графік, майстер анімалістичного жанру.

Заслужений діяч мистецтв РРФСР (1937).

Викладав у Петербурзькій академії мистецтв (1912–1917), академік (1890); у ХДХІ (1939–1941).

Микола Семенович Самокиш своїм життям і творчістю був тісно пов'язаний з Харковом. У роки навчання в Академії мистецтв він зблизився із С.І. Васильківським. Дружба й спільні творчі проекти пов'язували художників усе життя.

У 1920–1930 роки Самокиш часто приїжджає до Харкова, де багато й плідно працює як графік і живописець.

З 1938 по 1941 рік він керує батально-історичною майстернею Харківського художнього інституту. На той час він був єдиним педагогом вишу, який мав звання академіка.

Зі спогадів С. Бесєдіна, старости батальної майстерні: «У Н.С. Самокиша учились: острій Н. Ашихман, вдумчивые Н. Слипченко, Л. Фитилёв, серьезный Г. Бодорацкий, увлекающиеся В. Яценко, Л. Чернов».

У майстерні Микола Семенович — просто старший товариш, завжди бадьорий, по-молодому завзятий і вміє захоплювати за собою студентів. Їдучи восени до Криму, М. Самокиш розписує їм завдання на щодень, виходячи із плану занять у батальній майстерні Харківського художнього інституту на 1 семестр 1939 навчального року:

«1. Малюнок — 180 годин. Голова у військово-му уборі (портретна подібність). Малюнки фігур у русі (короткострокові начерки з натури, а потім повторення цих начерків по пам'яті).

2. Живопис — 234 години. Та ж голова у військово-му уборі з портретною подібністю. Натюрморт із предметів військового спорядження. Короткі начерки однієї або двох фігур.

3. Ескізи — 62 години. Робота учнів на своїй задані теми. Відвідування Харківського іподрому. Лекції з історії батального живопису колись і тепер».

Ентузіазм, творчу атмосферу майстерні ми можемо відчутти з листування Самокиша зі своїми студентами: «К 125-летньому юбилею со дня рождения Т. Шевченко у нас організована виставка ескізів. Я могу порадовать Вас тем, что лучшими эскизами признаны эскизы Вашей мастерской. 1-ю премию получил — Слипченко, за эскиз «Похороны Т. Шевченко». 2 премию за эскиз одержав (В. Яценко), фото якого Вам посилаю. Ваш учень Бодорацький також одержав 2 премию. Чернов, Фітільов одержали похвалу Ради. Можу також порадувати тим, що роботи Ваших учнів Марченка, Ашихмана й Бодарацького експоновані в Москві на виставці молодих художників... Люблячий Вас учень Вл. Яценко, Харків, 21.03.39».

А ось як писав про вчителя Л. Чернов: «Ми, Микола Семенович, дуже й дуже вдячні Вам за ваші дороги для нас листи, вони нам впливають свіж, що бадьорить, і запалюючий нас струмінь».

«Перед початком канікул були збори, на яких директор відзначив нашу майстерню як передову й зразкову для всього інституту».

«Ще раз дякуємо Вам. Ваша турбота про нас, дорогий Микола Семеновичу, збільшує наші сили й ще більше мобілізує на більш завзяту роботу».

За дослідженням мистецтвознавця В. Немцової, один з найбільш докладних описів методу навчання М. Самокиша залишив його учень С. Солодовник у листі: «Одного разу велика юрба роззявляк зупинилась коло головного входу Харківського художнього інституту. Люди з подивом дивились, як у парадні двері будівлі заводили білого коня. Його завели до кімнати на першому поверсі, де зараз розташована графічна лабораторія. Тут під керівництвом Миколи Семеновича Самокиша ми, студенти, робили з нього зарисовки й етюди у різних положеннях. Нема чого й говорити, яку цікавість викликали у нас ці заняття, з яким захопленням ми працювали. Микола Семенович умів будувати заняття з нами так, що ми весь час були напружені. То водив нас на іподром, то до школи верхової їзди, де ми робили велику кількість рисунків і етюдів, то ставив оригінальні постановки. Микола Семенович намагався прищепити нам любов до коня, любов до батальних тем. Постановки у майстерні теж ставили у цьому плані. Однак слід визнати за ним справедливість, він ніколи не нав'язував свого амплуа. Якщо студент не сприймав, не відчував батальної тематики, він намагався зрозуміти, що учневі ближче й розвивав його у цьому напрямі. Цю рису Миколи Семеновича як педагога дуже цінували ми, його учні. Тому у майстерні, де нас було одинадцять, панувала атмосфера свободи, щирої дружби й великої працьовитості».

Харківські студенти М.С. Самокиша вдячні своєму вчителю не тільки за навички художньої майстерності, але й буквально за батьківську турботу. Усі вони стали відомими художниками, гордістю Харкова й України.

С. Волошкіна
зав. сектору архіву ХХМ
(1994–2013)

БОЙ ЗА ПРАПОР. АТАКА (фрагмент)

1922

Полотно, олія

ПОХІД ЗАПОРОЖЦІВ У КРИМ

1930

Полотно, олія

ХХМ

Михайло Андрійович Шаронов

30.X.1881 — 30.XII.1957

*Живописець, графік. Заслужений діяч мистецтв УРСР (1943).
Викладав у ХХІ (1925–1935) та КДХІ (1935–1957), професор (1937).
Ректор Київського художнього інституту (1944–1951).*

Час, коли М.А. Шаронов викладав у Харківському художньому інституті, позначено боротьбою художніх течій, напрямів, яка захоплювала школи й інститути.

Харківський художній інститут тоді більше, ніж Київський, продовжував розвивати реалістичні академічні традиції. У цьому була велика заслуга професорів Семена Прохорова та Михайла Шаронова. Рисунки їхніх вихованців вирізнялися впевненою лінією, що виявляла форму предметів, з точно обведеними контурами, які добре моделювали постаті та обличчя натурників.

М. Шаронов був керівником майстерні портретного живопису, зробивши великий внесок у галерею образів своїх сучасників. У руслі появи з другої половини 20-х років так званих портретів-типів, найважливішого надбання радянського мистецтва того часу, його стримані, а то й монотонні за кольором живописні й рисункові портрети привертати пильну увагу; їх навіть критикували за «академічну сухість», але згодом ці твори витримали перевірку часом.

Як правило, ці твори було вирішено у формі погрудного зображення. Як і в інших портретах цього часу, Шаронов підкреслював простоту, демократичність, прагнення високої мети побудови нового суспільства.

Поєднання звичайної, інколи нічим не примітної зовнішності з відчуттям «високого лету» внутрішнього пориву надавали цим образам майже символічного змісту. В 1920-ті роки такі твори називали «соціальним портретом» — настільки чіткою, іноді навіть прямолінійною була в них соціальна визначеність кожного образу, що виявляла внутрішню суть нового радянського характеру.

У цей складний час Шаронов послідовно провадив орієнтацію на глибоке й всебічне вивчення природи, наголошував на важливості зв'язку художника з навколишньою дійсністю, закликав її активно вивчати. Принцип побудови художнього образу полягав у роботі над рисунком з природи, позначеним психологізмом проникнення у стан моделі. Цілком конкретні образи синтезують визначальні типові ознаки людей певного соціального кола, внаслідок чого портрет особистості набуває узагальненого звучання. Традиції створення композиційного портрета, що містив предмети антуражу, одягу, майстерності передання пози й жесту в портретах Шаронова не знайшли

втілення. Аскетизм і лаконічність, що їх вимагало створення портрета-типу, полягали й у відмові від активного фону. Шаронов використовує традицію психологічних портретів давніх епох: зображує свої моделі завжди на нейтральному тлі. Всю увагу концентрує на обличчі й лише за допомогою його моделювання створює весь портрет. Психологія його образів будується на поглибленому відтворенні виразу обличчя, відбитті в ньому внутрішнього стану.

Значущість портретів Шаронова, перш за все, полягає в соціальному узагальненні, відчутті часу, які художник зміг точно відтворити в образі сучасників 1920-х років. Не випадково дослідники порівнюють портрети Шаронова з образами документального кіно, їхнім динамізмом, лаконічністю, внутрішньою зосередженістю.

Подальша творча діяльність Шаронова була пов'язана з Київським художнім інститутом, куди його перевели після реорганізації Харківського художнього інституту в технікум підвищеного типу (1934–1938 роки).

О. Денисенко
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

ПОРТРЕТ СТАРОГО
1930-ті роки
Папір, олівець

Сергій Фотійович Беседін

25.IX(8.X).1901 — 22.VII.1996

*Живописець, графік. Заслужений діяч мистецтв УРСР (1970).
Викладач у ХХІ (1929–1996); завідувач кафедр
рисунка (1948–1960) та живопису (1960–1991), професор (1966).
Ректор ХДХІ (1944–1948).*

Майже врівень із бурхливим ХХ століттям пройшло життя відомого українського живописця-графіка та педагога С.Ф. Беседіна. Це був час великих потрясінь, експериментів, надій та розчарувань, але в кращих творах художника яскраво відбилась тема стверження буття, цінності людської особистості, безмежна віра в її творчі можливості. У портретах, історико-побутових композиціях, пейзажах та натюрмортах відчутно творчу самобутність майстра, уміння створювати образи, співзвучні з часом.

Майбутньому художникові довелося рано вступити в самостійне життя. Він змінив багато трудових професій. Коли 1921 року Беседін працював на хіміко-фармацевтичній фабриці «Галеника», його потяг до живопису було помічено адміністрацією. Для індивідуальних занять із ним було запрошено відомого українського художника, професора Харківського художнього технікуму (у подальшому інституту) С.М. Прохорова. 1923 року Беседін за путівкою фабрики та за рекомендацією свого першого професійного вчителя вступає до Харківського художнього технікуму.

У роки навчання (1923–1929) його приваблювала могутня мова реалістичного мистецтва, що було передано йому такими талановитими майстрами, як С. Прохоров, О. Кокель, М. Шаронов.

Самостійний творчий шлях С. Беседіна почався 1927 року з участі у Всеукраїнській ювілейній виставці «10 років Жовтня». Живописні та графічні твори молодого митця критика зустріла прихильно.

Уже в дипломній роботі С. Беседіна «Футбол» було сформульовано ті якості, які знайдуть продовження в його подальшій творчості: інтерес до дійсності та психології, утіленої в яскравих людських образах.

Після закінчення інституту 1929 року за пропозицією професора М.А. Шаронова Беседіна запрошують на педагогічну роботу, він викладає живопис, рисунок та композицію. З того часу його творча праця поєднується з викладацькою. З 1944 до 1948 року Беседін очолює інститут і одночасно працює директором ХХУ, докладаючи багато зусиль до його відбудови після війни та налагодження навчального процесу. Потім він працював завідувачем кафедри рисунка (1948–1960) та живопису (1960–1991), а на 91 році життя — консультантом на кафедрі живопису (1992–1993).

Активна творча робота С.Ф. Беседіна починається з 1930-х років. Вона характеризується жанровим розмаїттям та високим рівнем професійної майстерності. Але тоді він відзначився, насамперед, як художник-портретист.

Працюючи над образом, художник іде за візуальним враженням, через яке за допомогою точно відібраних деталей, повороту голови, моделювання форм поглиблює характеристику портретованого.

Живописні роботи Беседіна 1950-х років різноманітні за трактуванням образів та композиційно-колеристичним багатством.

Пейзажі для нього не були провідною темою в мистецтві, але їх образну палітру відзначає образно-стилістичне розмаїття.

С.Ф. Беседін був чудовим рисувальником, його графічні твори — вагома частина художньої спадщини майстра. До таких робіт належать натурні замальовки, самостійні станкові твори, портрети, ілюстрації. Художник однаково добре володів найрізноманітнішими техніками: олівцевим малюнком, сепією, аквареллю, вуглем, крейдою, часто поєднуючи різні техніки.

Сергій Фотійович був людиною свого часу, одним із найцікавіших митців України ХХ ст. Він посів належне місце у створенні громадсько значущих робіт, портретів сучасників у живописі та графіці, у яких відбилися висока живописна культура та емоційна насиченість образів.

Індивідуальність світосприймання та соціальна активність Беседіна виявились не лише у творчості, а й у педагогічній роботі, якій художник віддав понад 70 років свого життя. Викладацьку діяльність Беседіна було відзначено орденом «Знак Пошани», у 1960 році йому надано звання професора Харківського художнього інституту. За видатні заслуги в розвитку образотворчого мистецтва С.Ф. Беседін удостоєний почесного звання заслуженого діяча мистецтв України (1970).

Л. Пономарьова
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

КОЛГОСПНИЦЯ
1959
Полотно, олія
90x70
ХХМ

Михайло Гордійович Дерегус

22.XI (5.XII).1904 — 31.VII.1997

Живописець, графік. Народний художник СРСР (1963), народний художник України (2003), член-кореспондент АМ СРСР (1958), лауреат Державної премії України ім. Т.Г.Шевченка (1969), дійсний член АМУ (1996), професор (1995). Викладав у ХХІ та ХХУ (1932–1941). Керував живописною майстернею ХДХІ (1947–1949).

1932 року М.Дерегус починає педагогічну діяльність на посаді асистента на кафедрі живопису в Харківському художньому інституті. 1935 року він отримує звання доцента і продовжує педагогічну роботу до початку Другої світової війни.

1932 року М.Дерегус уперше виступає на Всеукраїнській виставці з картиною «Відпочинок» і серією гуаші «Дніпробуд». Цього ж року він бере участь у груповій виставці разом з живописцем С.Бесєдніним і скульпторкою Е.Блох, де демонструє картину «Збирання яблук».

Протягом наступних років художником було створено картини «Вечір», «Трипільська трагедія», «Драмгурток», «Повернення з орденом» і чимало пейзажів та портретів. На жаль, більшу частину живописного доробку М.Дерегуса було втрачено під час окупації України періоду Другої світової війни.

VI Всеукраїнська художня виставка, організована 1935 року, невдовзі після «історичної» постанови ЦК ВКП(б) 1932 року про ліквідацію художніх угруповань, засвідчила великий успіх творчих робіт М.Дерегуса. У цьому полотні відчутно орієнтацію художника на класичні, «музейні взірці» картин, позначених багатофігурною композицією, життєвістю та правдивістю у відображенні характерів персонажів. Сам Дерегус зізнається, що працював тоді в композиціях «за Тіціаном» та «за Ренуаром» також і в портретному живопису, дотримуючись імпресіоністичної манери письма, витонченого колориту. Учителями М.Дерегуса в Харківському художньому інституті були М.Шаронов, С.Прохоров, О.Кокель. Кожен із них по-своєму вплинув на художника. За свідченням самого Дерегуса, живопис, особливо живописні ескізи, давались йому легше, ніж рисунок.

Після закінчення інституту 1931 року Дерегус працює переважно в галузі живопису, виконуючи одночасно низку плакатів на злободенну в той час тематику. Подальшу життєву й творчу роботу Михайла Гордійовича в післявоєнний період пов'язано з Києвом, де 1943 року він стає директором Київського музею українського мистецтва.

Творчу особистість М.Дерегуса, його внесок в образотворчу живописну та графічну скарбницю України, було високо поціновано, як і діяльність Дерегуса-педагога, у якого навчались визначні майстри вітчизняного мистецтва. Яскраве живописне обдарування, композиційна ясність і простота, колористична звучність, інтерес до

національної історичної тематики, пов'язаної з іменами Б.Хмельницького, героїв національно-визвольних змагань XI–XVIII століть, українського героїчного епосу, відіграли значну роль у формуванні національної ідентичності нашого суспільства у складні 1930-ті — 1940-ві роки.

Після війни доля знову зводить М.Дерегуса з Харковом. До війни майстернею батального живопису ХДХІ керував академік живопису М.Самокиш. Високий творчий рівень, якого було досягнуто в той час, намагалися зберегти й після війни. За рекомендацією президента Академії мистецтв О.Герасимова до Харкова з Москви було направлено М.Дерегуса, який працював тут до війни. Харківський художник О.Вяткін, який на той час навчався в інституті, згадував, що Дерегус «оживив роботу майстерні, вносячи до натурних постановок національний колорит: українські костюми, бандури, сідла, козацьку зброю — шаблі, піки, пістолети (все це залишилось від майстерні М.Самокиша)».

Значним був також доробок майстра в галузі ілюстрацій до творів класичної літератури, українського фольклору. Чільне місце посідає шевченкіана, а також оформлення й ілюстрації до поем, повістей і драматургічних творів М.Гоголя, І.Котляревського, Л.Українки.

О. Денисенко
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

ОСТАННІЙ БІЙ ДАНИЛА НЕЧАЯ

З циклу «Степ»

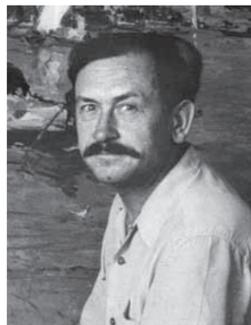
1979

Полотно, олія

75,5x85,5

НХМУ

Леонід Іванович Чернов

5(18).VI.1915 — 24.X.1990

Живописець, графік. Заслужений діяч мистецтв УРСР (1966).

Працював директором ХХУ (1944–1947). Викладав у ХДХІ (1947–1963) та ХХІІІ (1963), професор (1977).

Творчість Леоніда Івановича Чернова, відомого українського живописця й графіка ХХ століття, можна віднести до типових явищ реалістичної школи, адже він був людиною свого часу, чуйною до всього, що становило сутність життя людей його покоління. У своїй творчій еволюції він був відкритий усьому новому й досяг справжніх професійних висот завдяки унікальному природному таланту й самовідданій праці.

Учителями Л. Чернова були видатні майстри своєї справи — М. Самокиш і М. Козик, носії класичних традицій у мистецтві, справжні інтелігенти, які вирізнялися високою культурою й щирою сердною шляхетністю.

Бути живописцем для Л. Чернова уже за початкової доби його професійного становлення означало писати характери й живу натуру влучно, правдиво й без відчуття зухвалої дистанції, розкриваючи на повну силу виразне багатство кольору. При цьому цілком у дусі імпресіонізму, а також постмодернізму він уже в ранніх своїх роботах зменшував роль світлотіньового моделювання форми.

Пріоритетними жанрами для майстра стали пейзаж і натюрморт, не останню роль відігравав у його творчості портрет. Протягом довгих років, від раннього до останнього періоду творчості, Чернов писав сотні етюдів з натури скрізь, куди його вела пристрасть до подорожей.

Надзвичайно тонке та складне емоційне трактування образів, багатство колориту, де досягнуто відчуття легкості й динаміки світла, вишуканої точності рисунка, де сама манера живопису не визнає дріб'язкового педантизму — усі ці особливості творчого стилю художника може бути потрактовано як індивідуальну версію плернерного живопису. А ще — гостре відчуття декоративності мотиву, напружена ритміка ліній і звучних фарб.

З поїздки до Індії 1957 року художник привіз чудові альбоми з репродукціями творів Моне, Ренуара, Гогена й інших новаторів мистецтва ХХ сторіччя. Разом з тим він вважав за краще у деталях вивчати манеру живопису І. Грабаря й М. Бурачека, а ще старих японських майстрів — Хіросіге й Хокусая. Він намагався опанувати важливий прийом японців: використання у живописі одноколірної, локальної плями таким чином, аби форма набула життєвого тону. У цьому процесі митець осягав нескінченну повність виразних

можливостей кольору й лінії, ефект її музичного звучання.

Як правило, метод роботи Л. Чернова полягав у тому, що після десятків ескізів-мініатюр олівцем остаточний задум він виконував вуглем на полотні. На цій стадії роботи ще раз було уточнено композицію. У пізній період, особливо в пастелях, загальне композиційне рішення ґрунтувалося на збереженні чітко виділеного каркаса та пластики рисунка, що було явним відступом від правил спрощеного розуміння реалізму. В автолітографіях і офортах Чернова настільки ж різкою була співучість ліній і чистота фарб, як в українському орнаменті. Бувало й так, що художник, як колись імпресіоністи, малював відразу ж пензлем на полотні. Цей прийом був не менш сміливим і новаторським, вимагаючи від митця поєднання точності руки й готовності до імпровізації. Лаконічними та влучними ударами пензля він умів створити форму й наповнити її подихом життя. Якимось винятковим способом, у поєднанні артистизму й точного розрахунку досягалося складне вирішення кольорів, з акцентом на їхній внутрішній енергії й силі світла. Від раціонального компоненту цього процесу йшло переконання, що об'єм потрібно ліпити, формувати не тоном, а фарбами — ідучи від холодних відтінків до теплих. Потрібного тону завжди було досягнуто завдяки насиченості кольору.

Художник відкрив для себе й намагався донести до інших досить просту, але дуже важливу думку, що українська земля — це істинна мати, щедра й прекрасна, яка століттями зігріває й годує тих, хто на ній живе. Її дари призначено не тільки для матеріального існування, але насамперед для розквіту душ людських. Глибинний зміст цього прозріння обумовив переважання в композиціях Л. Чернова насиченої, світлої гами, а також своєрідне поєднання епічних і ліричних рис. Цей майстер здобув визнання як один із кращих колористів і тонкий знавець секретів плернерного живопису.

В. Немцова
кандидат мистецтвознавства,
член ХО НСХУ

ПОРТРЕТ ХУДОЖНИКА О. М. ЩЕГЛОВА

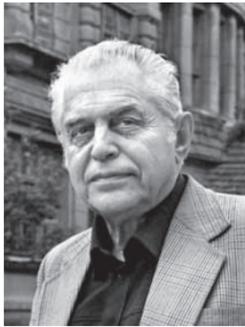
1978

Полотно, олія

125x100

ХХМ

Олександр Анатолійович Хмельницький

2.VIII.1924 — 5.VI.1998

*Живописець, народний художник УРСР (1984),
член-кореспондент АМУ (1997).*

*Викладач у ХДХІ (1953–1963) та ХХПІ (1963–1998),
професор майстерні монументального живопису (1978).*

Олександр Анатолійович Хмельницький — одна з найцікавіших творчих постатей в українському мистецтві другої половини ХХ століття. Він залишив велику художню спадщину живописних і графічних творів, серед яких перш за все привертають увагу полотна, де відтворено події Другої світової війни. Саме вони принесли автору широке визнання й невмирущий інтерес до його творчості.

О. Хмельницький народився у Харкові в родині інженера. У 1947–1953 роках навчався в Харківському художньому інституті в майстерні П. Котова, а також у М. Шапошникова, Л. Чернова, О. Любимського, М. Рибальченка. Ще студентом брав участь в обласних і республіканських художніх виставках (з 1951).

Олександр Хмельницький працював у галузі станкового живопису та графіки, займався монументально-декоративним мистецтвом. У 1953–1998 роках майстер викладав у ХХПІ, був професором кафедри монументально-декоративного живопису.

В особистості Хмельницького як людини й митця поєдналися кращі риси його покоління: чітка громадянська позиція, широта мислення, яскрава художня індивідуальність. Це й визначило своєрідність його творчості. Теми полотен художника — важливі етапи життя країни: революція, війна, солдатом якої він був, мирна праця.

Найбільш відомі твори О. Хмельницького — картини «Навіки разом», «Перемога», «В ім'я життя», «Війною обпалені», «Самотність», триптих «Протистояння», «Стара легенда», «Оплакування», «Верстви, верстви...», «Останні метри війни», «Неходженими стежками», «Шляхи та долі», цикли творів «Італія-70», «Художник і модель» та інші.

Тема війни була провідною у творчості Олександра Анатолійовича. Дев'ятнадцять років він пішов на фронт. Цей час назавжди закарбовано в його пам'яті жорстокими боями, мужністю людей, які захищали свою Батьківщину, повсякденною ратною працею. Свої спогади художник відобразив у циклі малюнків «На війні як на війні», куди увійшли серії «Хроніка одного дня», «Шляхами війни», «Будні війни».

Спогади про фронтівих друзів-однолітків надихнули його на створення полотна «В ім'я життя» (1967). В образі загиблого солдата, який ніби обіймає рідну землю, художник поєднав трагізм воєнних часів і філософські роздуми

про долю молоді. Солдати віддали життя в ім'я миру і стали після смерті легендою.

«Був місяць травень» (1975) — одна з найцікавіших робіт О. Хмельницького, присвячених тим вікопомним подіям. Художник у ємній і лаконічній композиції умістив долю свого покоління, яке пройшло війну. Сцена відпочинку молодих солдатів, які втомилися після бою та відпочивають під квітучою яблунею, під пензлем художника перетворюється на своєрідну новелу.

Тема юності знаходить продовження в низці творів митця 1960–1970 років. Їх герої — повсесна молодь, сповнена жаги діяльності й пошуків поезії в буденному житті та праці. Таким узагальнюючим образом молоді тих років, повних оптимізму та спрямованих у майбутнє, стала дівчина-геодезистка в картині «Неходженими стежками» (1963).

У роботах О. Хмельницького завжди присутній органічний зв'язок із часом, зацікавлена розмова з глядачем і постійні пошуки образотворчої мови, яка б найбільш повно виразила почуття художника. Твір «Шляхи й долі» (1969) — то роздуми майстра про сучасність, складне й водночас романтичне життя молоді 1960-х років. У фрагментарності композиції, лінійній і колористичній загостреності образу відчутний вплив суворого стилю, характерного для мистецтва того часу.

Паралельно з картинами, де втілено важливі соціальні теми, Олександр Хмельницький створив полотна, у яких повною мірою розкрилися його ліричне обдарування й живописна майстерність. У 1980–1990-ті роки автор пише цикл творів «Художник і модель», де звертається до вічної теми в мистецтві — краси жіночого тіла. Значне місце у творчості О. Хмельницького посідають і портрети, що вирізняються самобутністю рішення й глибиною психологічних характеристик, а також пейзажі.

Л. Пономарьова
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

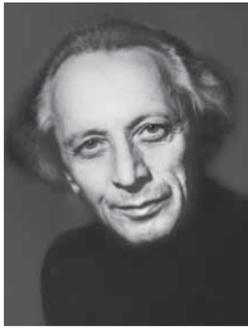
НЕХОДЖЕНИМИ СТЕЖКАМИ

1963

Полотно, олія

210x193

ХХМ

Адо́льф Маркови́ч Константинопо́льський

20. IV. 1923 — 1. XII. 1993

Живописець-баталіст, майстер історичної картини, заслужений художник УРСР (1974), народний художник України (1991). Викладав у ХДХУ (1954–1955), ХДХІ та ХХІІІ (1960), професор (1992).

А. Константинопольський працював у галузі живопису та графіки, його пензлю належить велика низка монументальних тематичних полотен.

Більшість живописних творів А. Константинопольського присвячені Великій Вітчизняній війні. Видатний майстер історичної картини, Константинопольський у роки юності зі своїми однолітками пройшов її вогненними дорогами. Війна постала перед ним у всьому своєму драматизмі: він бачив смерть і кров, гіркоту поразки, радість перемог.

Син доктора філологічних наук Харківського університету, Адо́льф Константинопо́льський 1948 року після повернення з лав Радянської армії навчається в Харківському художньому інституті, де здобуває професійну освіту у О. Любимського, Г. Томенка, С. Бесєдіна. Інститут було закінчено ним на «відмінно» 1954 року.

Коли до художника прийшли зрілість і майстерність живописця, він створює велику низку творів про війну. В них митець відобразив події, що залишили незгладимий слід у його долі й житті його сучасників. Майже все, що зробив А. Константинопольський як художник, увійшло до класики українського мистецтва. У творах автора, таких як «На світанку» (1961), «Після тяжкого бою» (1967), «Дороги» (1969), «3 розвідки» (1971), «Ранок перемоги» (1977), «Новий рубіж» (1979–1982), «На війні» (1985–1987) тощо, впевнені міцні дотики пензля відтворюють епохальні події минулої війни.

«Рідна земля» (1957) — одна з перших значних картин художника про Велику Вітчизняну війну. Її було написано після пережитого країною лихоліття, і за правдивістю сюжету, теплою образів вона стала співзвучною настроєві людей, які перемогли фашизм. А. Константинопольський задумав цю картину як народну епопею, і він зумів вирішити її переконливо, життєво вірогідно, додавши їй характеру історико-жанрової картини. Майже з документальною точністю художник відтворив події минулого.

Композиційним центром став виразно написаний і глибоко індивідуальний образ солдата. У ньому й оточуючих його воїнах художник відобразив риси своїх товаришів-бійців. Рух людей, їхні почуття, емоції конкретні й достовірні, так само, як і найменші деталі картини, весняний пейзаж.

Естетичну цінність цього полотна перевірено часом. Майже через півстоліття від написання

цей твір і зараз хвилює правдивістю та життєвістю образу.

Картина «Рідна земля» експонувалась на численних всесоюзних виставках і у свій час була відзначена дипломом Міністерства культури УРСР.

Із глибини спогадів того часу, буденних епізодів, ратної праці прийшли образи солдат у масштабних полотнах художника. Вони привертають увагу життєвістю, правдивістю й водночас величчю, що надається особливостями композиції творів та узагальненим колоритом.

Важливе місце у творчості художника посідає портретний живопис, у якому майстер прагне простоти та ясності композиції.

А. Константинопольський завжди працював у великому тематичному діапазоні. 1985 року художник закінчує роботу над картиною «Шана Тарасу», а 1992 року в Харківському художньому музеї відбулась персональна виставка видатного митця, на якій було представлено понад 120 його творів, серед яких й відоме полотно «Перемога».

Картини А. Константинопольського є власністю багатьох музеїв України (у Києві, Харкові, Севастополі, Чернігові тощо). Вони неодноразово репродукувалися в багатьох виданнях.

За заслуги в розвитку образотворчого мистецтва України А. Константинопольський був нагороджений орденом «Знак пошани», Почесною грамотою Президії Верховної ради УРСР. 1974 року йому було надано почесне звання «Заслужений художник УРСР», а 1992 року — «Народний художник України».

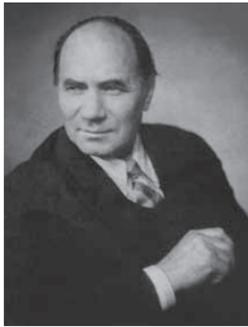
У 1960–1993 роках А. Константинопольський працював у Харківському художньо-промислово-му інституті на посаді доцента (1967), а згодом — професора (1976) кафедр рисунка, монументально-декоративного розпису, живопису, вів активну науково-методичну роботу. У 1971 році А. Константинопольський одержує вчене звання доцента, а в 1993 році — звання професора.

Багато учнів видатного митця стали відомими художниками та громадськими діячами нашої країни.

Л. Пономарьова
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО НСХУ

РІДНА ЗЕМЛЯ
1957
Полотно, олія
245x462
ХХМ

Григорій Олексійович Томенко

3(16).XI.1915 — 24.X.1994

*Живописець, народний художник УРСР (1966).
Викладач у ХДХІ (1949), доцент.*

Народний художник України Григорій Томенко, живописець, графік та педагог, увійшов в історію національного мистецтва ХХ століття як автор творів, присвячених життю людей села. Для втілення цієї теми Томенко знайшов свої неповторні художні засоби, що надали створеним ним образам тієї особливої поезії та чистоти, яка і є істиною, що виявляє цінність простого й віковичного.

Г. Томенко народився 1915 року в селі Велика Рогозянка на Харківщині, тут пройшли його дитячі та юнацькі роки. Потім, вже в Харкові, із 17 років Томенко навчається на художньому робітфаці (1932–1934), згодом — у художньому технікумі (1934–1938); завершує освіту в Харківському державному художньому інституті (1938–1942), отримавши диплом за спеціальністю «театральний живопис».

Творча біографія художника починається в роки війни, коли його разом з інститутом 1941 року було евакуйовано до Узбекистану. У Самарканді Томенко працює в галузі агітаційно-масового мистецтва, малює портрети передовиків виробництва та колгоспників, на підприємствах займається оформленням, створює декорації для самаркандського театру. Згодом його активну роботу в тилу було відзначено медаллю «За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні (1941–1945)».

Після звільнення Харкова 1943 року Томенко повертається до міста і продовжує творчу роботу. Щорічно на виставках усіх рівнів експонуються його живописні та графічні твори. 1944 року він стає членом Спілки радянських художників України.

У післявоєнний період Г. Томенко висвітлює багато актуальних за змістом тем із широким охопленням дійсності. Зокрема це полотна, які розповідають про лихоліття війни, але більшу частину його творів присвячено зусиллям народу з відбудови великих підприємств країни.

Крім творчої роботи, у 1940–1950-ті роки Томенко займається викладацькою діяльністю, навчаючи живопису студентів художнього інституту (1947), а з 1952 року він очолює Харківську організацію Спілки художників України. Із цього часу пензель художника зачіпає мотиви, навіяні його малою батьківщиною. Саме тема села, утілена в полотнах Томенка через оригінальну композицію й своєрідне кольорове рішення, приносить йому визнання та ставить митця в ряд кращих художників України.

Із другої половини 1950-х років у мистецтві відбуваються значні зміни у вирішенні образних завдань, де визначальним є не сюжет, а живописно-пластичний пошук. Томенко одним із перших харківських художників свого покоління в 1940–1950 роки прагнув розширення виражальних можливостей у живописі. Ці тенденції отримали самостійний розвиток у таких його творах, як «На роботу», «Полудень», «Вечірня пісня», «Доярки» тощо.

У 1960-ті роки Томенко шукає нові підходи до обраної ним теми. Світла колірна палітра творів 1950-х років змінюється на більш матеріальне рішення. Якщо в роботах 1950-х років художник передає загальний настрій, де зображені люди немов зливаються із природою, то в наступний період у створюваних живописних образах домінують людські персонажі.

«Гості з Закарпаття у колгоспників Полтавщини» — один з етапних творів Томенка 1960-х років. Насичений яскравий колорит, соковитість фарб передають цвітіння природи влітку, оптимізм та енергію людей, які працюють на землі.

У найкращих творах Томенка сюжетне начало ніколи не переважає над його образно-художньою стороною, тому роботи майстра вирізняються особливою відвертістю. 1965 року Г. Томенко пише одне з найкращих своїх полотен — «Улюблені вірші», де передає духовний світ пастуха-підлітка, зануреного в читання віршів. Ніжність напівтонів українського вечора, коли згасає сонце та зовсім бліді кольори стають соковитими й насиченими, автор точно втілює у цьому творі.

Інші прийоми зображувальної структури винаймають у творчості Томенка в 1970-ті роки. Так, у картині «Травневий ранок» він прагне значного узагальнення форми, площинності простору й декоративності.

Полотна Г. Томенка передають поетичне почуття, утілене у фарбах духовне багатство, яке народжується в художника під час спілкування з природою та людьми праці.

Творчість Г.О. Томенка є продовженням традицій національної художньої школи з притаманними їй колористичними засобами живопису та оптимістичним поглядом на світ.

Л. Пономарьова
мистецтвознавець,
зав. відділу ХХМ, член ХО ХНСХУ

ГОСТІ ІЗ ЗАКАРПАТТЯ
У КОЛГОСПНИКІВ ПОЛТАВЩИНИ
1960
Полотно, олія
205x360
ХХМ

СЬОГОДЕННЯ

УПЕВНЕНИЙ ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ

Сьогодні кафедра живопису зберігає і творчо розвиває кращі традиції харківської художньої школи, зважаючи на сучасні вимоги, що стоять перед вищою мистецькою школою XXI століття. На цей час кафедра забезпечує викладання навчальних дисциплін «Академічний живопис» та «Кольорознавство» на всіх факультетах Академії та виховує майбутніх фахівців станкового живопису, які можуть успішно працювати в різних галузях художньої творчості, робити свій внесок у літопис духовного, морального та інтелектуального розвитку країни.

Кафедру живопису сьогодні представляє колектив досвідчених фахівців, серед яких: народний художник України, завідувач кафедри професор В. Ганоцький; народний художник України, керівник майстерні сюжетно-тематичної картини, голова Харківської організації Національної спілки художників України, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка професор В. Ковтун; заслужений діяч мистецтв України, керівник майстерні портрета професор В. Чаус; заслужені діячі мистецтв, професори Ю. Вintaєв, Є. Жердзицький, В. Чурсіна; заслужений діяч мистецтв України доцент В. Лещенко; заслужений діяч мистецтв України, доцент М. Деркач; кандидати мистецтвознавства, доценти М. Ковальова та Л. Горбатенко; заслужений художник України, старший викладач В. Чурсін; доцент В. Жердзицький; старші викладачі — О. Азаркін, Д. Єфіменко, Ф. Дерегус, О. Дмитрієв, В. Заліщук, М. Клягін, Н. Третьякова та викладачі — С. Коваленко, К. Волошко.

Педагогічний і творчий досвід членів кафедри допомагає студентам досягнути розмаїття навколишнього світу, розвинути образне мислення та арсенал естетичних понять, опанувати професійну майстерність, що сприяє формуванню художників, здатних до активної творчої та суспільної діяльності. Висока кваліфікація викладачів, їхній досвід у розробці й використанні сучасних методик навчання дозволяє здобути фахову освіту також студентам заочного відділення, іноземним громадянам денної та заочної форм навчання. Навчання ґрунтується на послідовному опануванні професійної май-

стерності різних пластичних методів, що склалися в практиці світового образотворчого мистецтва. Загальним завданням курсу академічного живопису є розвиток у студентів художньо-образного сприйняття дійсності, її колірною, тонального та пластичного різноманіття, вміння передавати гармонію навколишнього світу засобами живопису.

Викладачі кафедри в навчальних завданнях зважають на специфіку факультетів і напями підготовки студентів. Завдання послідовно ускладнюються від звичайного до складного тривалого процесу виконання академічного завдання, що відображується на якісному рівні підвищення професійної майстерності студентів. Викладачами підготовлено та видано навчальні й методичні посібники для студентів, оновлено робочі й навчальні програми.

Складовими частинами кафедри живопису є дві навчально-творчі майстерні — сюжетно-тематичної картини (керівник — народний художник України, професор В. Ковтун) і портретно-жанрової картини (керівник — заслужений діяч мистецтв України, професор В. Чаус), а також лабораторія кольорознавства (керівники — канд. мист., доцент Л. Горбатенко, ст. викл. В. Заліщук).

Про високий рівень підготовки фахівців станкового живопису свідчать неодноразові перемоги в I і II турах Усеукраїнської студентської олімпіади серед представників понад 40 вищих навчальних закладів України зі спеціальності «образотворче мистецтво (живопис)». Так, у 2006, 2011, 2014 роках студенти спеціалізації «станковий живопис» ХДАДМ посіли перші місця (2006 — Д. Саражин, 2011 — К. Чеботов, 2014 — М. Малініна та С. Ілляшенко).

Студенти VI курсу спеціалізації «станковий живопис» під керівництвом доцента кафедри «Живопис», канд. мистецтвознавства М. Ковальової у своїх підсумкових магістерських дослідженнях нерідко вводять в ужиток нові й маловідомі дані, що сприяють атрибуції творів мистецтва, відкриттю нових імен, поглибленню уявлень про творчість майстрів різних епох і напрямів. Випускники кафедри, схильні до науково-дослідної роботи, продовжують освіту в аспірантурі Академії.

Семестровий перегляд
на кафедрі живопису,
2014/15 навчальний рік

Промова професора В. Чауса
під час семестрового перегляду.
Присутні викладачі
та співробітники кафедри:
доцент В. Лещенко,
професор В. Чурсіна,
доцент Л. Горбатенко,
ст. викладач О. Дмитрієв,
лаборант О. Станічнов,
професор В. Ковтун.
2014 рік

Студенти I–IV курсів ХДАДМ
під час підготовчого відбору
для участі у Всеукраїнській олімпіаді
зі станкового живопису у м. Полтаві.
Грудень 2014 року

Студенти IV курсу навчально-творчої майстерні сюжетно-тематичної картини під час виконання завдання «Оголена постать». Керівник — народний художник України, професор В. І. Ковтун. 2014 рік

Студенти II курсу спеціалізації «станковий живопис» під час проходження літньої практики (с. Кочеток Харківської обл.). Керівник — доцент В. І. Чурсіна. 1999 рік

Розкриттю творчих здібностей молодих художників сприяють щорічні конкурси з композиції серед студентів I – VI курсів спеціалізації «станковий живопис», присвячені пам'яті корифеїв харківської художньої школи — О. Хмельницького, А. Константинопольського, С. Бесєдіна, В. Лозового, Л. Чернова, С. Солодовника, Б. Колесника та ін. Запровадження конкурсу та видання за його підсумками навчально-наочного посібника вносить до навчального процесу дух творчого змагання, дає можливість матеріальної підтримки талановитій молоді, а головне — піднімає престиж сюжетно-тематичної картини на шляху розвитку національного мистецтва. Поєднання кращих методологічних засад національної образотворчої практики та професійного підґрунтя з принципами особистого бачення, підтримка творчої ініціативи студентів сприяють стилістичному розмаїттю конкурсних робіт. Організацією конкурсу й виданням посібників опікуються: завідувач кафедри, народний художник України проф. В. Ганоцький; народний художник України проф. В. Ковтун; заслужений діяч мистецтв України доцент М. Деркач. З 2015 року конкурс виходить на міжнародний рівень у рамках міжнародного проекту «Реалізм без меж». Журі у складі американських та українських фахівців обере переможця шляхом таємного голосування.

Основним напрямом науково-дослідної діяльності кафедри є творча робота. Усі викладачі кафедри — професійні художники, члени Національної спілки художників України, учасники й лауреати міжнародних і всеукраїнських пленерів, які беруть активну участь у виставках образотворчого мистецтва в Україні й за кордоном. Передати творчий досвід молодим митцям допомагають персональні виставки викладачів кафедри та видання ілюстрованих каталогів за їх підсумками.

Окрім творчої діяльності, більшість художників кафедри займаються історичними й теоретичними проблемами образотворчого мистецтва (проф. В. Ганоцький, проф. В. Чурсіна, доц. В. Лещенко, доц. В. Жердзицький, ст. викл. О. Дмитрієв, викл. К. Волошко та ін.). Кандидати мистецтвознавства, доценти кафедри

М. Ковальова і Л. Горбатенко підготували понад 45 наукових публікацій у фахових виданнях, беруть участь у міжнародних і всеукраїнських конференціях, присвячених актуальним проблемам сучасного мистецтва.

Кафедра підтримує тісні творчі зв'язки з Національною академією образотворчого мистецтва і архітектури (Київ), Львівською національною академією мистецтв, Київським державним інститутом декоративно-прикладного мистецтва та дизайну ім. М. Бойчука тощо.

Багаторічні дружні взаємини пов'язують колектив кафедри з художніми школами близького зарубіжжя — Санкт-Петербурзьким державним академічним інститутом живопису, скульптури та архітектури ім. І.Ю. Рєпіна; Санкт-Петербурзькою державною художньо-промисловою академією ім. А. Штігліца; Московською художньо-промисловою академією ім. С. Строганова; Пензенським та Орловським художніми училищами.

Кафедра живопису постійно підтримує міжнародні зв'язки з питань обміну творчим та педагогічним досвідом із далеким зарубіжжям — із Мюнхенською академією мистецтв (Німеччина), з Університетом Цинциннаті (США), з Університетом мистецтв у Познані (Польща), Художньою школою та Видавництвом образотворчого мистецтва міста Харбіна (Китай) та ін.

М. Ковальова
канд. мистецтвознавства,
доцент

Професорсько-викладацький склад кафедри живопису (2014 / 15 н.р.) >

У першому ряду (*сидять*): ст. викладач О.О. Дмитрієв, професор Ю.М. Вінтаєв, зав. кафедри професор В.Л. Ганоцький, доцент М.М. Ковальова, професор Є.Ф. Жердзицький, доцент Л.П. Горбатенко, професор В.І. Ковтун, доцент В.І. Чурсіна, професор В.М. Чаус, ст. викладач Н.В. Третьякова.

У другому ряду (*стоять*): доцент М.І. Деркач, викладач С.В. Коваленко, лаборант О.О. Станічнов, ст. викладач О.О. Азаркін, лаборант І.В. Кіяшко, ст. викладач Д.В. Єфименко, викладач К.М. Волошко, доцент В.В. Лещенко, ст. викладач М.І. Клягін, ст. викладач Ф.М. Дерегус, ст. викладач В.В. Чурсін, ст. викладач В.В. Заліщук, ст. викладач М.В. Якунін, доцент В.Є. Жердзицький

Василь Леонтійович Ганоцький

*Народний художник України (2008),
заслужений діяч мистецтв України (1998),
професор ХДАДМ (2001), завідувач кафедри (2000),
член ХО НСХУ (1983).*

Тел.: (057) 338 98 62
(097) 442 45 24

Народився 05.Х.1951 року в с. Суворово
Красноперекопського р-ну АР Крим.

ОСВІТА: КДХУ (1974), художник-педагог.
Викладачі: В.П. Соболев, Н.С. Моргун, Л.В. Балкінд.
ХХПІ (1979), художник декоративного мистецтва.
Викладачі: А.М. Константинопольський, О.В. Вяткін,
Б.В. Косарев.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Ранок», 1991. П./о., 100x80;
«Портрет художника Ю.М. Вінтаєва», 1993. П./о., 90x120;
«Жінка в червоному», 1997. П./о., 90x110;
«Діамант шейха», 2004. П./о., 173x76;
«Портрет народного художника України
А.М. Константинопольського», 2010. П./о. 95x135.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

1992 Міжнародна виставка українських художників
(Цинцинаті, США);
1993 Зарубіжна виставка українсько-російських
художників (Харбін, КНР);
2005 Персональна виставка «Квітучий світ жінок»,
галерея «Маестро» (Харків);
2008 Виставка, присвячена Дням Харкова у Брно (Чехія);
2011 Персональна виставка «На зламі століть і епох»,
Харківський художній музей (Харків, Україна);
2014 Персональна виставка «Шляхами мистецтва»,
Художня галерея художньо-меморіального музею
ім. І.Ю. Рєпіна (Чугуїв, Україна).

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Дирекція виставок НСХУ, Міністерство культури України (Київ);
Художньо-меморіальний музей ім. І.Ю. Рєпіна (Чугуїв);
Черкаський краєзнавчий музей; Галерея «Відродження» (Москва);
Картинна галерея (Красноград); Музей сучасного образотвор-
чого мистецтва України (Київ); приватні колекції: України, КНР,
Греції, Канади, США, Ізраїлю, Австрії, Росії та інших країн.

НАГОРОДИ:

1985 Грамота Президії Верховної Ради УРСР;
2001, 2002, 2003 Лауреат обласного конкурсу «Вища школа»;
2001 Лауреат регіонального рейтинг-проекту «Харків'янин
століття» в номінації «Діячі науки, культури та мистецтва»
Національної іміджевої програми «Лідери XXI століття»;
2006 Почесна грамота за сумлінну працю, вагомі здобутки
в педагогічній та науковій діяльності від Голови ХОДА;
2006 Лауреат Харківської муніципальної премії в галузі
образотворчого мистецтва;
2007 Дипломант ІХ обласного конкурсу «Вища школа
Харківщини — кращі імена» в номінації «Викладач
фундаментальних дисциплін»;
2011 Дипломант ХІІІ обласного конкурсу «Вища школа
Харківщини — кращі імена» у номінації «Завідувач
кафедри»;
2011 Почесний диплом Президії Національної академії
мистецтв України.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Альбом «Мала академія художників України», 1998 (Харбін);
Журнал «Художники України», 2006, №27 (55), 39 репрод., 24 с.;
Альбом «Мистецькі шляхи Харківщини», 2008 (Харків);
Альбом «Свята Русь — Україна», 2008 (Київ);
Альбом «Харківщина мистецька: історія, традиції, сучасність»,
2008 (Харків);
Альбом «Василь Ганоцький — на зламі століть і епох», 2011
(Харків), 158 репрод., 96 с.;
Альбом «Мистецька палітра Слобожанщини», 2013 (Харків).

1/

2/

3/

- 1/ «Портрет народного художника України
А.М. Константинопольського», 2010. П./о., 95x135
- 2/ «Ранок», 1991. П./о., 100x80
- 3/ «Жінка в червоному», 1997. П./о., 90x110

Віктор Іванович Ковтун

Тел. (067) 579 12 26

Заслужений художник України (1995), народний художник України (2002), працює на кафедрі (1985), професор (1997), керівник живописної майстерні (2000), член НСХУ (1988), голова правління ХО НСХУ (1997), академік Української технологічної академії (2000) та Міжнародної академії в Каліфорнії (2001), дійсний член Петровської академії наук і мистецтв (2006), академік Російської академії художеств (2012), почесний доктор Чуваського держуніверситету ім. І.М. Ульянова, м.Чебоксари (2006), академік Міжнародної академії екології, архітектури та мистецтва, м.Брест, Білорусь (2007).

Народився 01.VI.1958 року в с.Мезині на Чернігівщині.

ОСВІТА: ХДХУ (1977), художник-педагог.
Викладач — В.І. Лапін.

ХХПІ (1984), художник декоративного мистецтва.
Викладачі: Л.І. Чернов, Є.П. Єгоров,
А.М. Константинопольський, О.А. Хмельницький.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Батьківська хата», 1988. П./о.;
«Великодній ранок», 1995. П./о.;
«Харків. Свято-Покровська гірка», 2000. П./о.;
«Успенський собор. Під небом вічності», 2001. П./о.;
«Пам'яті батьків», 2008. П./о.;
«Білі троянди», 2010. П./о.;
«Польові квіти», 2012. П./о.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

1994, 1999, 2002, 2008, 2013 — Художній музей (Харків);
1995 Національний художній музей України (Київ);
1999 Ратуша Нюрнберзького муніципалітета (Нюрнберг);
2002, 2008, 2009 — ЦБХ (Київ);
2007 Виставковий центр «Манеж» (Санкт-Петербург);
2010 «Експо-2010», Національна картина галерея (Шанхай);
2011 «Всесвітня креативна революція в мистецтві» (Львів).

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Національний художній музей України,
Національний музей у Львові, Львівська картинна галерея,
Харківський художній музей, Миколаївський художній музей,
Херсонський художній музей, Чернігівський художній музей,
Стаханівський історико-художній музей, Мелітопольський
музей, Красноградська картинна галерея, Чугуївський музей-заповідник ім. І.Ю.Рєпіна, Дирекція художніх виставок
Міністерства культури України, Міжнародний інститут
української культури національного та соціального розвитку
(м. Братислава, Словаччина); галереї та приватні колекції
Німеччини, Франції, Ізраїлю, Італії, Англії, США, Швейцарії,
Фінляндії, Китаю та інших країн.

НАГОРОДИ:

1996 Обраний членом-кореспондентом Петровської
академії наук і мистецтв;
1999 Премія ім. А.С. Масельського, Орден Преподобного
Нестора літописця УПЦ;
2002 Лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому;
2002 Почесна відзнака «Слобожанська слава»;
2003 Почесна відзнака Харківського міського голови
«За старанність»;
2005 Почесний громадянин міста Чугуєва;
2006 Медаль Св. Рівноапостольного князя Володимира
I ступеня;
2008 Золота медаль міжнародного фонду «Наукове
партнерство» та фонду «Культурне надбання» (Москва);
2009 Почесне звання «Харків'янин року»;
2010 Лауреат Національної премії України
ім. Т.Г. Шевченка за серію робіт «Мій край —
Слобожанщина»;
2010 Почесний громадянин Харківської області;
2011 Почесна грамота Верховної Ради України;
2013 Медаль Г.С.Сковороди Академії педагогічних
наук України.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Редактор: альбом «Мистецькі шляхи Харківщини», 1998,
до 60-річчя ХО НСХУ, понад 500 кольорових репродукцій
(Харків);
Керівник проекту: альбом «Художники Харківщини», 2003,
до 65-річчя ХО НСХУ (Харків);
Керівник проекту: альбом «Харківщина мистецька», 2008,
до 70-річчя ХО НСХУ, понад 1500 кольорових репродукцій
(Харків);
Альбом «Віктор Ковтун», 2011, понад 240 робіт (Шанхай,
Китай);
Керівник проекту: альбом «Мистецька палітра Слобожан-
щини», 2013, до 75-річчя ХО НСХУ, понад 1500 кольорових
репродукцій (Харків).

- 1/ «Натюрморт з горобиною», 2014. П./о., 100x80
- 2/ «Портрет філософа С.М. Пазинича», 2014. П./о., 135x110
- 3/ «Портрет заслуженого діяча мистецтв
України Віри Іванівни Чурсіної», 2014. П./о., 120x80
- 4/ «Онукам на згадку», 2012–2014. П./о., 180x220

4/

1/

2/

3/

Віктор Миколайович Чаус

*Заслужений діяч мистецтв України (2000),
керівник майстерні жанрового портрету (2000),
працює на кафедрі (1971), професор ХДАДМ (2002),
член ХО НСХУ (1982).*

Народився 05.VI.1941 року в с. Ямпіль Донецької обл.

ОСВІТА: КДХУ (1966), художник-педагог.
Викладачі: А. Шипов, В.Г. Харабаріна, В.І. Григор'єв.
ХХПІ (1971), художник декоративного мистецтва.
Викладачі: Є.П. Єгоров, Б.П. Колесник,
Б.В. Косарев, С.М. Солодовник, Є.І. Биков.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Ми — ковалі», 1982. П./о., 220x200,
власність Міністерства культури України;
«Пам'яті Мартиновича», 1987. П./о., 180x200,
власність Художнього музею м. Краснограда;
«Натхнення», 1982. П./о., 110x96,
власність Художнього музею м. Краснограда;
«Ніч на Івана Купала», 1991. П./о., 180x240;
«Джерело натхнення», 2006. П./о., 100x80.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

1978 «Проліски». Виставка радянського
живопису (Токіо, Японія);
1982 «Портрет матері». Виставка художників
міст-побратимів Харків — Лілль (Франція);
1992 «Автопортрет». Виставка українського
живопису (Чикаго, США);
2007 Серія картин. Виставка харківських митців
у рамках днів Харкова в Брно (Чехія);
2011 Персональна виставка до Дня незалежності України.
Національний музей ім. Т.Г. Шевченка (Київ).

1/

2/

Тел. (066) 375 53 36
(096) 369 55 92
e-mail: viktig64@mail.ru

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Харківський художній музей, Київський музей
сучасного мистецтва, Красноградський художній музей,
Міністерство культури України, Дирекція виставок,
Національний музей живопису в Чикаго, США.

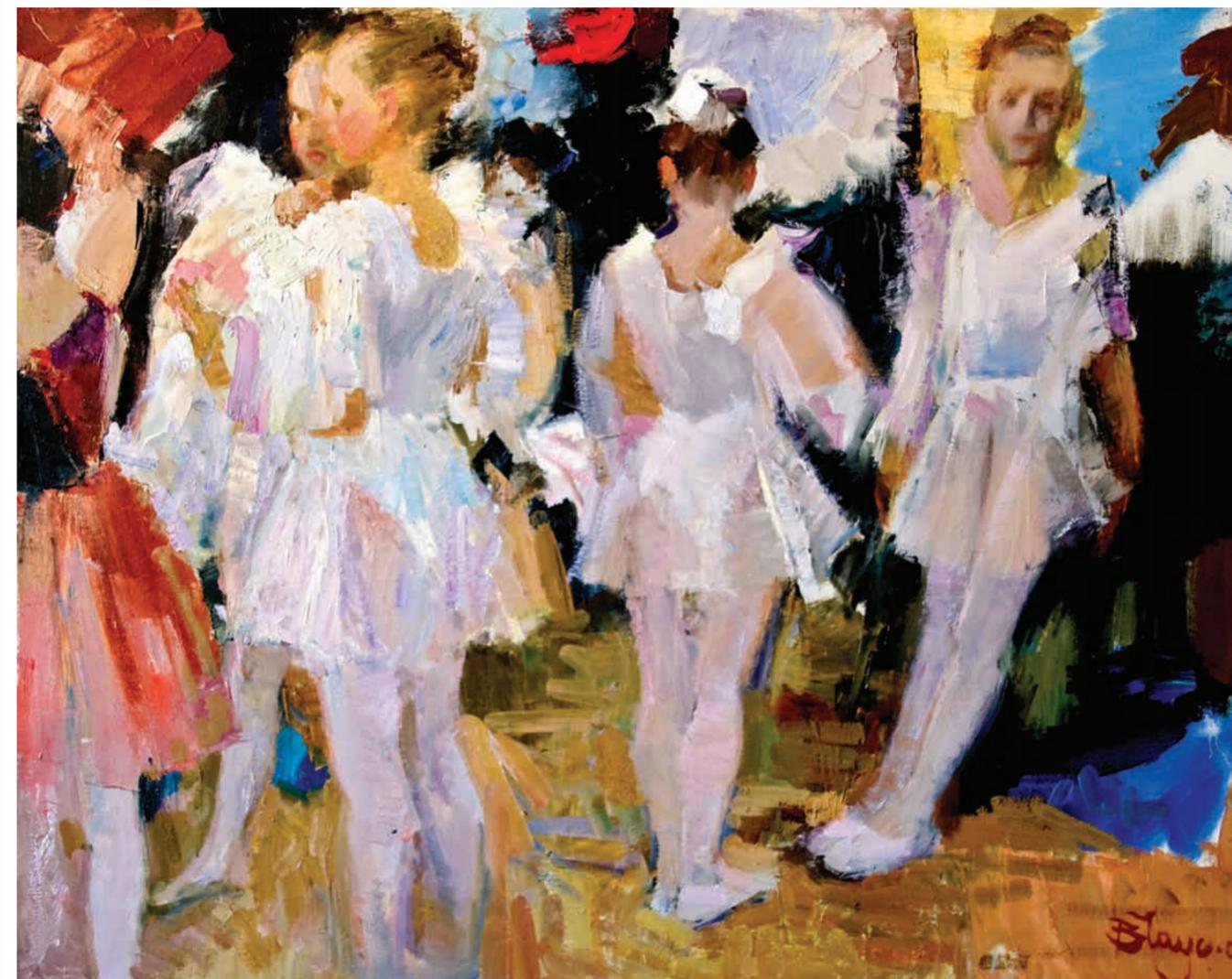
НАГОРОДИ:

1998 Диплом II ступеня. Виставка-конкурс картин
з пожежної тематики «Портрет майора Ванда» (Харків);
2000 Лауреат Харківської муніципальної премії
в галузі живопису (Харків);
2013 Премія «Народне визнання» за серію картин (Харків).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Журнал «Образотворче мистецтво» №4, 2007.
О. Денисенко «Мистецька родина Чаусів» (Київ);
Журнал «Образотворче мистецтво» №3, 1997.
Л. Слинько «Гормон радості» (Київ);
Каталог «Обнаруженный клад», 2007 (Чикаго).

- 1/ «Натхнення». Портрет скрипаля О. Шевель, 1982.
П./о., 122x101
- 2/ «Джерело натхнення», 2006. П./о., 100x80
- 3/ «Юні балерини», 2008. П./о., 80x100

3/

Юрій Миколайович Вінтаєв

*Заслужений діяч мистецтв (2004),
працює на кафедрі (1982), професор ХДАДМ (2004),
член ХО НСХУ (1984).*

Народився 03.IX.1952 року.

ОСВІТА: ХХПІ (1982), художник-графік.
Викладачі: В.В. Сізіков, Й.І. Карась,
В.С. Ненадо, В.І. Віхтинський.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

Серія «Седнів»;
«Березень на Снові», 1987. П./о., 70х90;
«Альтанка Глібова», 1987. П./о., 70х90;
«Липа Тараса», 1987. П./о., 70х90;
«Козацькі пагорби», 1987. П./о., 70х90.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2011 Персональна виставка в галереї «АРТ» (Харків);
2011 Всеукраїнська художня виставка, присвячена
20-річчю Незалежності України (Київ);
2012 Всеукраїнська виставка натюрморту (Київ);
2013 Всеукраїнська художня виставка,
присвячена Дню художника (Київ);
2014 Всеукраїнська художня виставка, присвячена
200-річчю від дня народження Т.Г. Шевченка (Київ).

1/

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Харківський художній музей, Київський
художній музей, Севастопольський художній музей,
Чебоксарський художній музей.

НАГОРОДИ:

2005 Грамота Верховної Ради України №868;
2013 Диплом триєнале живопису (Київ).

ПУБЛІКАЦІЇ:

«Всеукраїнська осіння художня виставка».
Дирекція виставок НСХУ (Київ), 2004;
«Всеукраїнська художня виставка до 60-річчя Перемоги у Ве-
ликій Вітчизняній війні». Дирекція виставок НСХУ (Київ), 2005;
«Міжнародна художня виставка «Перемога», присвячена
60-річчю перемоги у Великій Вітчизняній війні 1940–1945 років»
(Москва), 2005;
«Слов'янська творча спілка». Галерея сучасного мистецтва
«Шарм» (Київ);
Всеукраїнська художня виставка до Дня незалежності
України; Міністерство культури України. ЦБХ, Національна
спілка художників України (Київ), 2011.

1/ «Повінь», 2013. П./о., 80х100

2/ «Сиж», 2012. П./о., 80х100

2/

Євген Федорович Жердзицький

Тел. (057) 340 42 38

Заслужений діяч мистецтв України (1993), працює на кафедрі (1972), професор ХДАДМ (1992), член ХО НСХУ (1954).

Народився 19.Х.1928 року.

ОСВІТА: ХДХІ (1954), живописець.
Викладачі: С.Ф. Бесєдін, О.О. Кокель, С.М. Прохоров, Г.О. Томенко.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Шляхами гайдамаків», 1961. П./о, 142x153;
«Ентузіасти», 1965. П./о, 206x225;
«У Берліні 1945 року», 1976. П./о, 197x224;
«Вахтенні», 1976. П./о, 176x226;
«Париж. На площі Конкордії», 2003. П./о, 110x90;
«Портрет дружини», 2005. П./о, 120x120.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

1979 Харківський художній музей;
1980 Центральний будинок художника (Київ);
1985 музей Харківського художньо-промислового інституту (Харків);
1994 Музей Kapitelsaal, Бад Херсфельд (Німеччина);
1997 Музей Kunststation Kleinsassen (Німеччина);
1999 Галерея Bad Zwestener Galerie Rathgeber (Німеччина);
2004 Художній музей міста Кобленц (Німеччина);
2005, 2007 Виставкові зали Maritim Saal, Фульда (Німеччина);
2008 Ювілейна виставка в Харківському художньому музеї (Харків).

Усі щорічні виставки, присвячені Великій Вітчизняній війні.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Харківський, Київський, Одеський, Донецький, Горлівський, Івано-Франківський, Житомирський художні музеї; приватні колекції.

НАГОРОДИ:

2001 Харківська міська рада ветеранів України;
2013 Харківська державна адміністрація;
2013 Орден «За мужність» III ступеня № 321495.
Харківська міська рада ветеранів України.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Журнал «Україна», 1965, №7 (Київ);
Журнал «Огонек», 1967, №7 (Москва);
Журнал «Культура і життя», 1966 (Київ);
Журнал «Мистецтво», 1967, 1971, 1981 (Київ);
Журнал «Україна», 1971, №25 (Київ);
Журнал «Образотворче мистецтво», 1986, №2 (Київ);
Альбом-календар, 1994, 12 репродукцій пейзажів України (Німеччина);
Альбом репродукцій «Олії академії художеств України», 1977 (Китай);
Художній альбом «Мистецькі шляхи Харківщини», 1938–1998, ювілейне видання до 60-річчя Харківської організації НСХУ.

1/

2/

1/ «Ентузіасти», 1965. П./о., 206x225

2/ «Париж. На площі Конкордії», 2003. П./о., 110x90

3/ «Портрет дружини», 2005. П./о., 100x90

3/

Віра Іванівна Чурсіна

Тел. (097) 33 22 308

Заслужений діяч мистецтв України (2009), працює на кафедрі (1980), доцент, член ХО НСХУ (1992).

Народилася 29.Х.1949 року у с. Борисівка Белгородської обл. (Росія).

ОСВІТА: Орловський державний педагогічний інститут, художньо-графічне відділення (1972).
Викладач — А.І. Курнаков.

ХХПІ (1980), відділення станкової графіки.
Викладачі: В.С. Ненадо, С.Ф. Бессєдін, О.В. Мартинець, Й.І. Карась, Ю.М. Головаш.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Літо. Кінець серпня», 1981. П./акв., 55х50, ХХМ;
«Натюрморт із цибулею», 1990. П./акв., 59х65, МСМУ (Київ);
«Мамина калина», 2004. П./акв., 55х70, ХХМ;
«Ягідний червень», 2005. П./акв., 70х100, приватна колекція І.Я. Лучковського (Харків);
«Вечірній настрій», 2006. П./акв., 100х73, Чугувський художньо-меморіальний комплекс ім. І.Ю. Рєпіна;
«Проліски з дитинства», 2009. П./акв., 100х70, приват. колекція.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

Персональні виставки: 1994, 1996, 1998, 1999, 2000, 2003, 2004, 2006, 2009, 2010, 2013, 2014.

Усеукраїнські, міжнародні, зарубіжні виставки з 1980 року.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Харківський художній музей (Харків),
Музей сучасного мистецтва України (Київ),
Севастопольський художній музей ім. М.П. Крошицького,
Белгородський художній музей (Росія),
Дирекція художніх виставок Міністерства культури України (Київ),
Дирекція художніх виставок НСХУ (Київ),
Чугувський художньо-меморіальний комплекс ім. І.Ю. Рєпіна,
Красноградський художній музей.

НАГОРОДИ:

2003 Лауреат Харківської муніципальної премії в галузі живопису;

2013 Лауреат премії ім. І.Ю. Рєпіна.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Європейська енциклопедія художників (Мюнхен, Лейпциг), 1999, т. 23, стор. 175;

Журнал «Музейний провулок», № 1 (7), 2008, стор. 136–141 (Київ);

«Образотворче мистецтво», № 3, 2004, стор. 94;

«Образотворче мистецтво», № 3, 2006, стор. 83;

«Образотворче мистецтво», № 4, 2006, стор. 96;

Альбом творів «Віра Чурсіна. Акварель. Живопис» (видавництво ТОВ «Майдан» (Харків), 2014, 191 с.; 173 репродукцій);

Каталоги Всеукраїнських, міжнародних та зарубіжних виставок з 1980 року (Харків, Київ, Москва, Маріуполь та інші міста).

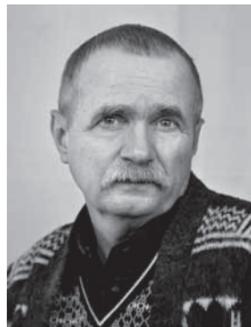
1/

2/

1/ «Натюрморт із цибулею», 1990. П./акв., 59х86

2/ «Вечірній настрій», 2006. П./акв., 100х73

Вячеслав Васильович Лещенко

Заслужений діяч мистецтв України (2001), академік Української технологічної академії, відділення «Культура і мистецтво» (2002), Київ; почесний академік Російської академії художеств (2011), Москва; працює на кафедрі (2002), доцент, член ХО НСХУ (1992).

Народився 12.II.1951 року у Полтаві.

ОСВІТА: ХДХУ (1971), художник-педагог. Викладачі: П.А. Шигимага, Ю.М. Стаханов.

ХХПІ (1979), художник декоративного мистецтва. Викладачі: А.М. Константинопольський, З.Д. Юдкевич, Б.В. Косарев.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Рідне місто», 2002. Батик, 130x130;
«Життя-театр», 2002. Батик, 130x130;
«Місто бажань», 2003. Батик, 130x130;
«Мадонни. Рух буття», 2004. Батик, 130x130;
«Святковий вечір», 2005. Батик, 130x130;
«Віват Академія», 2006. Батик, 200x100;
«Світоч знань» із серії «Велетні Слобожанщини», 2012–2013. Батик, 130x130;
«Безсмертний» із серії «Велетні Слобожанщини», 2013. Батик, 130x130.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

1999 – 2000 Персональна виставка. Український дім (Київ);
2002 Персональна виставка «Життя – театр». Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна;
2003 Персональна виставка. Галерея «Лауреати премії ім. І.Ю. Рєпіна»;
2004 Персональна виставка. Історико-художній музей (Красноград);
2005 Персональна виставка. Харківський будинок вчених;
2006 Персональна виставка «Родина Лещенків. Єднання душ». Харківська національна академія міського господарства;
2008 Персональна виставка «Лабіринти цивілізації». Художній музей (Сімферополь);
2010 Персональна виставка «Філософія батика». Галерея сучасного мистецтва «АС» (Харків);

1/

2/

2011 Персональна виставка. Будинок художника (Харків);
2011 Персональна виставка «Дарунок долі. Ми» (Чугуїв).

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Харківський художній музей, Полтавський художній музей, Чугуївська картинна галерея, Красноградський краєзнавчий музей, Харківський історичний музей; приватні колекції багатьох країн світу.

НАГОРОДИ:

1999 Лауреат премії ім. О.С. Масельського Харківської обласної державної адміністрації;
2001 Лауреат творчої премії Харківського міськвиконкому;
2011 «Велика Золота медаль» Академії художеств Узбекистану (Ташкент);
2011 Відзнака Міністерства культури і туризму України «За багаторічну плідну працю в галузі культури»;
2011 Лауреат Міжнародної творчої премії ім. І.Ю. Рєпіна в номінації «Декоративно-прикладне мистецтво».

ПУБЛІКАЦІЇ:

Альбом «Харківщина мистецька» (Харків), 2008, стор. 241;
Альбом «70. Національна спілка художників України» (Київ), 2008, стор. 177;
Альбом «Українське образотворче мистецтво» (Київ), 2010, стор. 204;
Альбом «Образотворче мистецтво України» (Москва), 2011, стор. 236;
Каталог Московського міжнародного художнього салону «Пути-дороги» (Москва), ЦДХ, 2012, стор. 96–97;
Альбом «Мистецька палітра Слобожанщини» (Харків), 2013, стор. 300–301.

1/ «Люстерко буття», 2003. Батик, 130x130

2/ «Святковий вечір», 2005. Батик, 130x130

3/ «Мадонни», 2004. Батик, 130x130

3/

Марія Миколаївна Ковальова

Тел. (098) 438 41 80
e-mail: kovaleva2075@mail.ru

*Кандидат мистецтвознавства (2010),
працює на кафедрі (2003),
доцент (2010),
член ХО НСХУ (2010).*

Народилась 20.06.1975 року у Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (1995), художник-педагог.
Викладач – Г.М. Коновалов.

ХДАДМ (2003), художник станкового живопису,
педагог, дослідник. Викладачі: В.Л. Ганоцький,
В.І. Ковтун, Ю.М. Вінтаєв.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Вересень» (2004). П./о., 65x75;
«Місток» (2005). П./о., 65x75 см;
«Джерело» (2006). П./о., 40x50;
«Натюрморт з фруктами» (2006). П./о., 70x80;
«Літо на Слобожанщині» (2008). П./о., 55x70;
«Поле» (2011). П./о., 70x80;
«Наталівка. Старовинний фонтан» (2012). П./о., 65x80;
«Увечері» (2013). П./о., 65x75.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2010 Персональна виставка в Пархомівському
художньому музеї;
2011 Міжнародна виставка
«Курськ — солов'їного краю столиця»;
2011 Всеукраїнська художня виставка
до Дня незалежності України.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Лебединський художній музей, Пархомівський художній
музей, Адміністрація міста Курська, Тростянецька художня
галерея.

НАГОРОДИ:

2009 переможець IV обласного конкурсу
«Найкращий молодий науковець Харківщини»
за напрямом «Гуманітарні науки» (Харків);
2011 диплом учасника I Курського міжнародного пленеру.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Альбом «Харківщина мистецька: історія, традиції, сучасність»,
2008, стор. 305 (Харків);
Каталог 1-го Курського міжнародного пленеру
«Курськ — солов'їного краю столиця», 2011, стор. 10 (Курськ);
Каталог «Всеукраїнська художня виставка
до Дня незалежності України», 2011, стор. 29 (Київ);
Альбом «Мистецька палітра Слобожанщини», 2013,
стор. 99 (Харків).

1/

2/

1/ «Увечері», 2013. П./о., 45x60

2/ «Натюрморт із фруктами», 2003. П./о., 55x70

Людмила Павлівна Горбатенко

Кандидат мистецтвознавства (2012),
працює на кафедрі (2006),
доцент (2013),
член ХО НСХУ (2013).

Народилась 20.II.1968 року в с. Ордівка Харківської обл.

ОСВІТА: ХДХУ (1987), художник-педагог.
Викладачі: Ю.І. Киянський, Г.С. Коробов, В.О. Старіков.
ХДАДМ (2003), художник монументального живопису.
Викладачі: О.Ф. Пронін, В.М. Гонтарів, О.В. Вяткін.
Аспірантура ХДАДМ (2010), захист дисертації (2012).

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Рівновага», 1998. К./гуаш, 80x80;
«Сон», 2004. П./о., 110x80;
«Страж порогу», 2013. П./о., 90x60.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2000 «Абра-кадабра». Виставкова зала (Кременчук);
2003 «Балаклавські етюди». Виставковий центр (Севастополь);
2012 «Учні та послідовники». Галерея «Академія» (Харків);
2014 «До 200-річчя від дня народження Т.Г. Шевченка».
Виставкова зала ДВ НСХУ (Київ).

ПУБЛІКАЦІЇ:

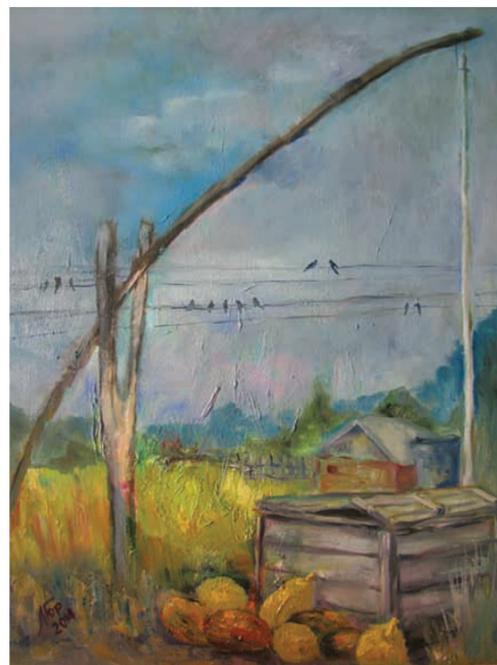
Понад 30 наукових публікацій у виданнях міст:
Харкова, Києва, Полтави, Симферополю, Москви,
Санкт-Петербургу, Пермі, Новосибірську.
Авторські видання:
«Повчальні казки», Харків, Промінь, 2007. 48 стор., іл.
Оповідки: «Вірші для дітей», Харків, Атос, 2008. 20 стор., іл.

Тел. (067) 261 19 98
(095) 196 56 77
e-mail: ludmilagor07@gmail.com

1/ «Весняні квіти», 2007. Пап./акв., 60x50
2/ «Криниця», 2014. П./о, 80x60
3/ «Восени під Полтавою», 2012. П./о., 65x75

1/

2/

3/

Володимир Євгенович Жердзицький

*Працює на кафедрі (1992),
доцент (2003),
член ХО НСХУ (1990).*

Народився 05.11.1953 року у м. Артемівськ Донецької обл.

ОСВІТА: ХДХУ (1972), художник-педагог.
Викладачі: Ю.М. Стаханов, П.А. Шигимага.

ХХПІ (1977), художник декоративного мистецтва.
Викладачі: Є.Ф. Жердзицький, О.В. Мартинець,
А.М. Константинопольський.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

- 1980 Вітраж «Космос». 1,5х4 м, 6 м², (Харків),
Готельне об'єднання;
- 1983 Вітраж «Флора» 2,5х3,5 м, 8,75 м²,
ГПТУ-17 (Харків);
- 1985 Вітраж «Весна» 2,5х2,5 м, 6,25 м²,
РАГС Московського району (Харків);
- 1986 Вітраж «Завжди наготові» 2,5х5 м, 12,5 м²,
Пожежно-технічна виставка (Харків);
- 1986 Вітраж «Порятунок» 1,5х1,5 м, 2,25 м²,
Пожежно-технічна виставка (Харків);
- 1987 Вітраж «Прапори» 2,5х2 м, 5 м²,
Пожежно-технічна виставка (Харків);
- 1987 Три вітражі (триптих) «Свято» 3,5х5 м, 17,5 м²,
завод твердих сплавів (Світловодск).

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

- 1980 «Мирне небо». П./о., 50х75, Республіканська виставка
«Мальовнича Україна» (Київ);
- 1985 «Метробудівник». П./о., 90х70, Республіканська
виставка «Мир і молодь»;
- 1989 «У моря». П./о., 90х60, Республіканська виставка
присвячена 175-літтю з дня народження Т.Г. Шевченка (Київ);
- 1992 «У майстерні». К./о., 55х75, «Сучасне мистецтво
України» (Йельськ, США);
- 1994 «Метробудівник». П./о., 65х90, галерея «Рол Мейлз»
(Лондон, Англія);

- 1994 «У майстерні». К./о., 72х86, Міжнародна виставка
«Сучасні художники Білорусії, Росії, України»
в Харківському музеї та Будинку художника (Харків);
- 2008 «Опівдні». П./о., 77х100, Всеукраїнська виставка
«Мальовнича Україна».

ПУБЛІКАЦІЇ:

Каталог «Республіканська виставка молодих художників України», 1980, Київ: Київське обласне управління культури, Київська організація Спільки художників України, «Мирне небо». П./о., 50х75;

Каталог «Ukraine: contemporary art from an American perspective», 1992, Yale University School of Art 1, Choate Rosemary Hall, «In the Studio», 1990, Oil on canvas, 60х80;

«Мистецькі шляхи Харківщини 1938–1998 (Харків), 1998, Асоціація ділової інформації «Бізнес в Україні» спільно з Харківською організацією Спільки художників України за сприяння державного спеціалізованого видавництва «Мистецтво», «Рідний край», 1983. П./о., 60х90;

«Художники Харківщини», 2003. Видання і друк «Майдан». «Гайдари». 1989. П./о., 60х90;

Довідник членів Національної спілки художників України, 2003, Національна спілка художників України. (Київ), с. 440.

1/

2/

1/ «Лисяча бухта», 2011. П./о., 60х90

2/ «Осінній ранок», 2010. П./о., 70х90

3/ «Останній сніг», 2011. П./о., 70х100

3/

Микола Іванович Деркач

*Заслужений діяч мистецтв України (2013),
працює на кафедрі (2005),
доцент (2014),
член ХО НСХУ (2005).*

Народився 20.V.1961 року у с. Юровщина
Полонського р-ну Хмельницької обл.

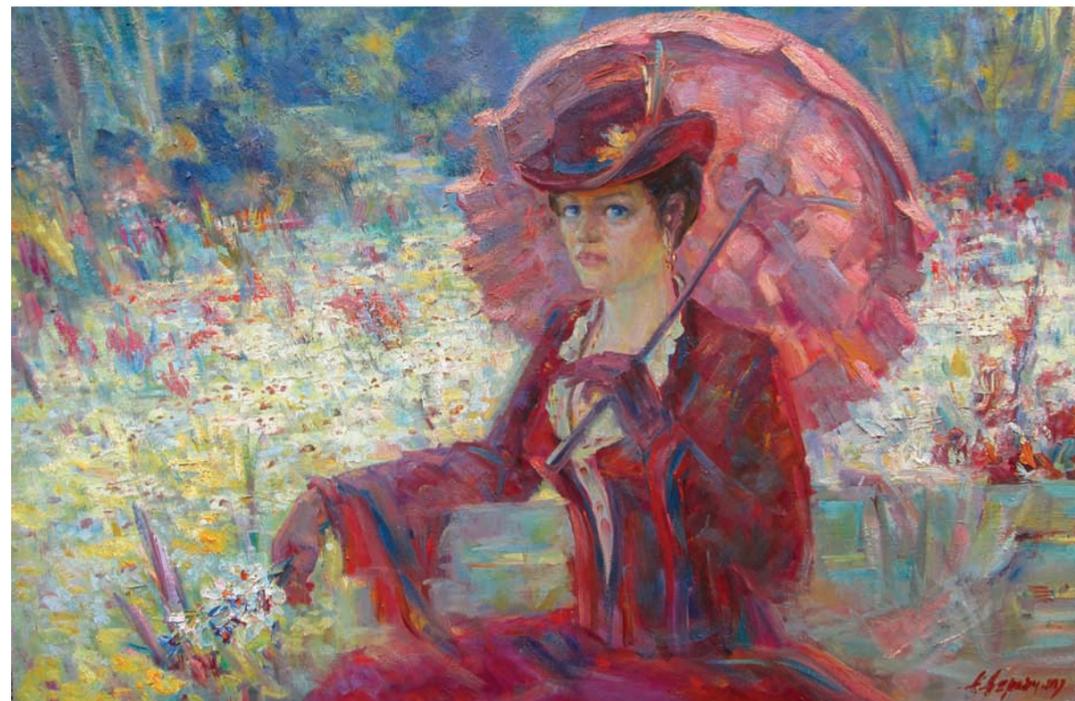
ОСВІТА: ХІБІ (1987).
ХХПІ (2001), художник-живописець, викладач.
Викладачі: А.М. Константинопольський, В.М. Чаус,
Б.П. Колесник, Є.Ф. Жердзицький.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Після зливи», 2004. П./о., 80x100;
«Золота осінь», 2006. П./о., 80x120;
«Маки, маки», 2011. П./о., 80x100;
«Жіночий портрет», 2013. П./о., 80x120.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2006 Персональна виставка, галерея лауреатів
ім. І.Ю. Рєпіна (Чугувів);
2007 Персональна виставка, галерея «Маєстро»
(Харків);
2011 Персональна виставка до 50-річчя, Будинок
художника (Харків);
2012 Міжнародна виставка, Міжнародна конфедерація
спілки художників (ЦДХ, Москва);
2013 Міжнародна виставка «Китай — Україна» (Пекін).

1/

Тел. (057) 778 20 18
(067) 913 26 03
e-mail: nickderkach@mail.ru

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Художня галерея художньо-меморіального музею
ім. І.Ю. Рєпіна (Чугувів, Україна);
Міністерство культури України; приватні галереї України,
Росії, Германії, Угорщини, Ізраїлю, США.

НАГОРОДИ:

2008 Диплом переможця X Виставки творчих робіт
викладачів, співробітників та студентів
вищих навчальних закладів Харківщини
(Харків);
2009 Диплом за організацію конкурсу з композиції
(ХДАДМ, Харків);
2011 Диплом благодійного фонду «Доброта»
(Харків);
2012 Лауреат Харківської муніципальної премії в галузі
живопису (Харків).

ПУБЛІКАЦІЇ:

«Енциклопедія сучасної України», том 7, (Київ), 2003, стор. 474;
Журнал «Образотворче мистецтво», 2006, №4 (Київ);
Журнал «Образотворче мистецтво», 2009 (Київ);
Альбом «М. Деркач. "A la Prima"», 2009, Майдан, 68 с. (Харків);
Журнал «Губернія», 2012, №4, стор. 62–63 (Харків);
Каталог всеукраїнського бісенале, 2013 (Київ).

1/ «Жіночий портрет», 2012. П./о., 74x112
2/ «Святковий натюрморт», 2011. П./о., 80x100

2/

Олександр Олександрович Азаркін

*Працює на кафедрі (1994),
старший викладач,
член ХО НСХУ (2000).*

Тел. (0572) 62 65 52
(068) 96 106 97
e-mail: azarkinn@mail.ru

Народився 18.VI.1960 року у с. Добрунь
Брянської обл. (Росія).

ОСВІТА: Брянське художнє училище (1980)
Викладачі: С.В. Калужіна, І.О. Копій.

ХХПІ, монументально-декоративне мистецтво (1989)
Викладачі: В.М. Гахов, А.М. Константинопольський.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

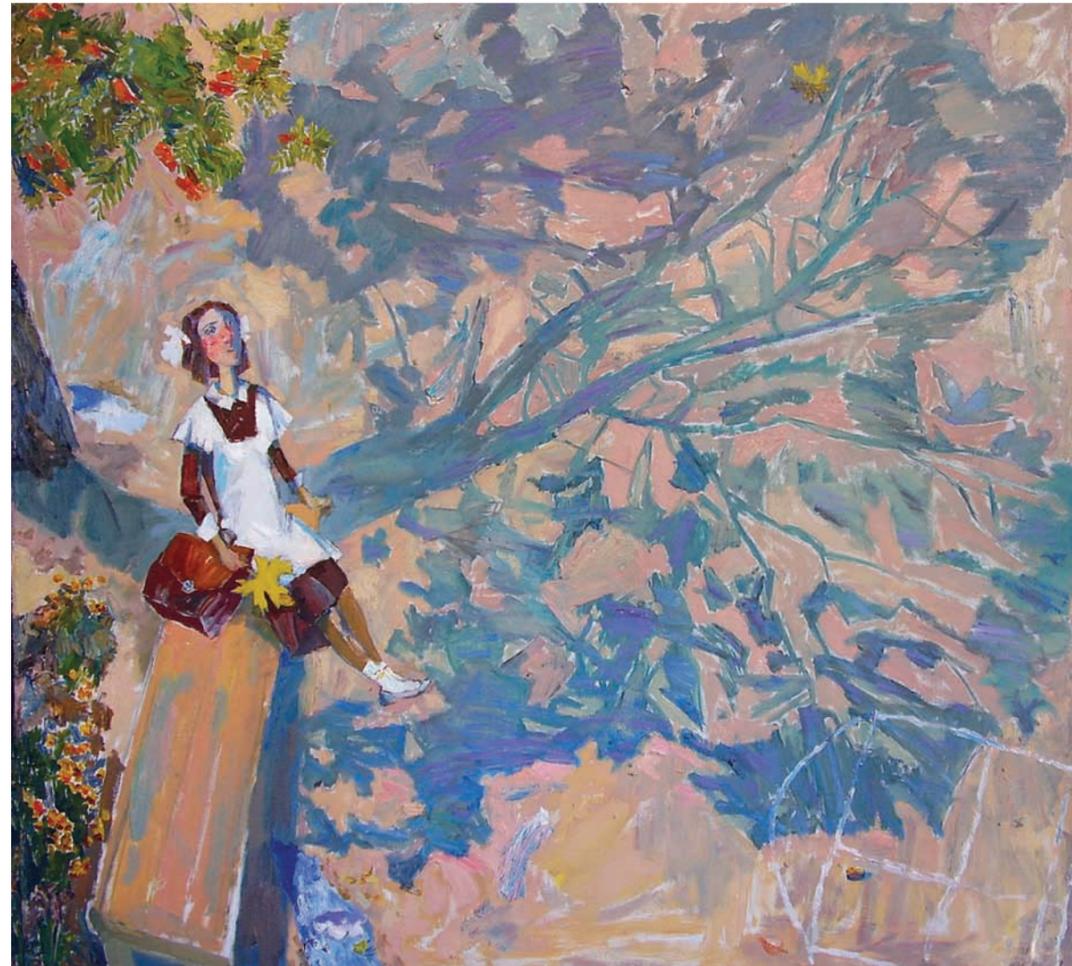
«Кримські чайки», 2010. П./о., 90x100;
«Нарешті вклали діточок спатки», 2011. П./о., 90x75;
«Осіння тінь», 2013. П./о., 100x90;
«Неділя», 2013. П./о., 100x90.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2001 Персональна виставка творчих робіт
у приміщенні музею ХДАДМ;
2010 Персональна виставка у Художньому музеї (Харків).
Брав участь у міжнародних, республіканських
і обласних виставках з 1990 року.

ПУБЛІКАЦІЇ:

«Енциклопедія сучасної України», том I (Київ), 2000, стор. 210;
Альбом «Художники Харківщини» (Харків), 2003, стор. 17;
«Харківщина мистецька» (Харків), 2008, стор. 28;
«Мистецька палітра Слобожанщини» (Харків), 2013, стор. 33.

1/

1/ «Осіння тінь», 2013. П./о., 100x90

2/ «Гороб'ячий шум і гамір», 2013. П./о., 100x85

2/

Файзрахман Маснавіўовіч Дерегус

Тел. (099) 501 44 49
(067) 894 87 10

*Працює на кафедрі (1993),
старший викладач,
член ХО НСХУ (1982).*

Народився 24.II.1952 року в Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (1971). Викладач — М. Гнойовий.
ХХПІ (1977). Викладачі: Л. Чернов,
А. Константинопольський.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Зимовий день», 2002. П./о., 50x70;
«Сільський мотив», 2004. П./о., 58x98;
«Присмак зимових холодів», 2010. П./о., 70x90;
«Пейзаж із козами», 2011. П./о., 60x80.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2003 «Зимовий день», 2002. П./о., 50x70.
Всеукраїнська художня виставка «Різдвяний салон» (Київ);
2004 «Сільський мотив», 2004. П./о., 58x98.
Всеукраїнська осіння художня виставка (Київ);
2007 «Тиша», 2007. П./о., 60x74. Всеукраїнська виставка
«Різдвяна», Будинок художників (Київ);
2010 «Присмак зимових холодів», 2009. П./о., 70x90
Всеукраїнський триєнале живопису (Київ);
2011 «Пейзаж із козами», 2011 П./о., 60x80.
Всеукраїнська художня виставка до Дня незалежності
України (Київ).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Каталог «Мистецькі шляхи Харківщини» (Харків), 1998,
стор. 136, «Літній мотив». П./о., 39x44, 1996;
Альбом «Різдвяний салон». Всеукраїнська художня виставка
(Київ), 2003, стор. 35, «Зимовий день». П./о., 50x70, 2002;
Альбом Всеукраїнська осіння художня виставка (Київ), 2004,
стор. 13. «Сільський мотив». П./о., 58x98, 2004;
Каталог «Харківщина мистецька» (Харків), 2008, стор. 61,
«Біла водоймища». П./о., 37x57, 2007; «Ноктюрн». П./о., 50x80,
2006, «Осінній мотив». П./о., 60x65, 2007;
Альбом Всеукраїнського триєнале живопису (Київ), 2010,
стор. 12, «Присмак зимових холодів». П./о., 70x90, 2010;
Каталог «Українське образотворче мистецтво початку ХХІ
століття» (Київ). Міжнародна конфедерація спілок художників,
НСХУ, Редакція журналу НСХУ «Образотворче мистецтво»,
Дирекція виставок НСХУ, 2010, стор.115. «Зимовий день»,
2002. П./о., 50x70, 2010;
Каталог «Мистецька палітра Слобожанщини» (Харків), 2013,
стор. 65. «Околиця». П./о., 45x60, 2011; «Засніжена вулиця».
П./о., 56x75, 2009; «Пейзаж із козами». П./о 70x90, 2011.

1/

1/ «Присмак зимових холодів», 2009. П./о., 70x90

2/ «Весняна повінь», 2014. П./о., 65x80

2/

Олексій Олегович Дмитрієв

*Працює на кафедрі (2003),
старший викладач (2008),
член ХО НСХУ (2008).*

Тел. (067) 738 83 07
e-mail: alexdart@list.ru

Народився 10.V.1977 року.

ОСВІТА: ХДАДМ (2004), художник-живописець, викладач.
Викладачі: Ю.М. Вінтаєв, В.І. Ковтун.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Вечоріє», 2003. П./о., 75x25;
«Осіння симфонія», 2005. П./о., 65x85;
«Артюхівка», 2014. П./о., 60x80;
«На Азові», 2014. П./о., 80x140.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2006 Галерея «Печерська» (Київ);
2006 Галерея «Кольт-А» (Київ);
2007 Галерея «Грифон» (Київ);
2008 Музей Академії міського господарства (Харків);
2009 Галерея «АВЕК» (Харків);
2009 Галерея «Маєстро» (Харків).

Учасник міжнародних та всеукраїнських
плєнерів.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:
Приватні колекції.

НАГОРОДИ:

2007 Стипендіат Харківської облдержадміністрації
в галузі культури і мистецтва з образотворчого
мистецтва ім. С. Васильківського
в номінації «Обдарована творча молодь».

ПУБЛІКАЦІЇ:

Альбом «Художники Харківщини», 2003 (Харків);
Журнал «Airport», 2006 (Київ);
Альбом «Український натюрморт другої половини ХХ –
початку ХХІ століття», 2011 (Полтава).

1/

2/

3/

1/ «Натюрморт із горобиною», 2010. П./о., 60x80

2/ «На Азові», 2014. П./о., 80x140

3/ «Вечоріє», 2003. П./о., 25x75

Дмитро Вікторович Єфименко

Тел. (050) 630 23 89

*Працює на кафедрі (2003),
старший викладач (2008),
член ХО НСХУ (2006).*

Народився 27.VI.1977 року.

ОСВІТА: ХДХУ (1997), художник-педагог.
Викладачі: С.Г. Светлорусов, В.В. Чурсін, Ю.І. Киянський.

ХХПІ (2004), художник станкового живопису;
викладач, дослідник, магістр. Викладачі: О.В. Вяткін,
В.В. Сізіков, В.Л. Ганоцький, В.М. Чаус, Є.П. Єгоров.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Трудові будні», 2002. П./о., 130x240;
«На Сеймі», 2003. П./о., 100x140;
«Вечоріє», 2005. П./о., 73x105;
«Подвір'я», 2006. П./о., 75x95;
«В саду», 2014. П./о., 70x100.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2006 Персональна виставка. Виставкова зала ХНУМГ
ім. О.М. Бекетова;
2008 Персональна виставка «Україно, улюблена моя пісня».
Виставкова зала ХДАДМ;
2014 Персональна виставка «Слобожанські краєвиди».
Виставкова зала ХДАДМ;
Постійний учасник міжнародних, всеукраїнських
та обласних виставок.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Галереї України та приватні колекції Канади,
Америци, Англії, Чорногорії, Китаю та Італії.

НАГОРОДИ:

2010 Золотий знак Міжнародного фонду «Культурное
достояние» та почесний диплом фонда за досягнення
в образотворчому мистецтві;
Стипендіат Харківської облдержадміністрації
в галузі культури і мистецтва з образотворчого
мистецтва ім. С. Васильківського
в номінації «Обдарована творча молодь»;
Дипломи учасника міжнародних
та всеукраїнських пленерів;
2003 Диплом учасника Всеукраїнського конкурсу
академічного рисунку.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Персональний каталог, 2012, 52 с., 61 робота;
Журнал «Domus design», 2010;
Альбом «Харківщина мистецька», 2008, стор. 67 (Харків);
Альбом «Мистецька палітра Слобожанщини», 2013,
стор. 73 (Харків).

1/

2/

3/

- 1/ «На Сеймі», 2003. П./о., 100x140
- 2/ «Трудові будні», 2002. П./о., 130x240
- 3/ «Подвір'я», 2006. П./о., 75x95

Валерій Васильович Заліщук

*Працює на кафедрі (1994),
старший викладач,
член ХО НСХУ (2008).*

Народився 22.VII.1963 року у с.Рашівка
Полтавської обл.

ОСВІТА: ХХПІ (1994), художник-графік.
Викладачі: С.Ф. Бесєдін, О.О. Безруков, Ю.М. Вінтаєв,
В.Л. Ганоцький, О.В. Вяткін, В.В. Сізіков, В.І. Чурсіна,
Н.В. Лозова, О.О. Бляхер, І.М. Стаханов, О.О. Юрченко,
В.Я. Шевченко, Е.І. Яхін.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Жінка в блакитному», 2001. К./пас., 78x68;
«Весняний ранок», 2002. Б./акв., 65x52;
«Даринка», 2002. Б./акв., 48x33;
«Натюрморт із конваліями», 2004. Б./акв., 58x75;
«Йох, вже ці підбори» 2005. Б./акв., 78x55.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2001 Всеукраїнська виставка, присвячена
Дню художника. «Коктебель. Садиба» (Харків);
2001 Всеукраїнська різдвяна виставка.
«Жінка в блакитному» (Харків);
2003 Всеукраїнська виставка до 65-річчя ХО НСХУ;
2006 Всеукраїнська різдвяна виставка. «Даринка» (Харків);
2010 Персональна виставка в Будинку Нюрнберга (Харків);
2011 Всеукраїнська різдвяна виставка.
«Йох, вже ці підбори» (Харків).

1/

2/

Тел. (095) 433 68 29
e-mail: sansej_073@mail.ru

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Київський художній музей сучасного мистецтва.

НАГОРОДИ:

2010 Диплом I ступеня виставки-конкурсу
«VII Бієнале камерної акварелі Криму» за картину
«Джульєтта нашого часу» (Сімферополь);
2012 Диплом на виставці-конкурсу акварелі
«II Міжнародний бієнале акварелі» (Белград, Сербія).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Журнал «Domus Design», 2010, № 3 (78), стор. 34 (Україна);
Журнал «Губернія», 2012, №1, стор. 20 (Харків);
Альбом «Харківщина мистецька», 2008, стор. 167 (Харків);
Каталог II Міжнародного бієнале акварелі, 2012, стор. 46,
(Белград, Сербія);
Каталог Всеукраїнської художньої виставки до Дня незалежності
України, 2011, стор. 61 (Київ);
Журнал «Губернія», 2012, №6, стор. 58 (Харків);
Каталог «Мистецькі пленери. Шляхами Васильківського»
до 155-річчя від дня народження майстра, 2009, стор. 88
(Харків, Київ).

1/ «Даринка», 2002. Пап./акв., 48x33

2/ «Квітковий чай», 2012. П./о., 55x45

3/ «Яблуневий мед», 2008. П./о., 57x70

3/

Микола Іванович Клягін

*Працює на кафедрі (2001),
старший викладач,
член ХО НСХУ (1993).*

Тел. (097) 457 34 19
(057) 715 91 52
e-mail: klyaginni@mail.ru

Народився 14.X.1955 року у смт. Студенецьке Орловської обл.

ОСВІТА: Орловське художнє училище (1975).
Викладачі: М. та Г. Нікіфорови, О. Храмцов,
М. Римшин, Ю. Воробйов.

ХХПІ (1980). Викладачі: О. Капшук, Є. Жердзицький,
В. Сізіков, Б. Колесник, О. Щербак, Б. Косарев.

Викладач у ХДХУ (1981–1989), художник-педагог.
Старший викладач ХДАДМ (з 2000 року).

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Вересень. Сільський мотив», 1990. П./о., 105x83;

«Понеділок», 1990. П./о., 105x83;

«У селі», 1992. П./о., 50x70;

Триптих «Храм», 1994. П./о., (Ліва частина «Стежина»,
105,5x70; центральна частина «Вхід до храму», 105,5x83;
права частина «Фрески», 105,5x46);

«Сон», 2002. П./о., 60x80;

«Портрет В.П. Бондаренка», 2004. П./о., 120x100;

«Дощ і сонце», 2004. П./о., 80x70.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

Персональні виставки: 2000, 2005 (Чугуїв);
2001, 2004, 2005, 2008, 2009 (Харків).

Бере участь в обласних, республіканських, всеукраїнських,
міжнародних і зарубіжних виставках із 1973 року.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Художньо-меморіальний музей ім. І.Ю. Рєпіна,
АТБ банк, Мистецький Арсенал; приватні зібрання України,
Росії, Польщі, Угорщини, Німеччини, Китаю, США
та інших країн.

ПУБЛІКАЦІЇ:

Альбом «Мистецькі шляхи Харківщини», 1998, стор. 108
(Харків);

Журнал «Антреме», 2006, №1, стор. 18 (Харків);

Альбом «Харківщина мистецька», 2008, стор. 83 (Харків);

Альбом «Українське образотворче мистецтво початку
XXI століття», 2010, стор. 165 (Київ);

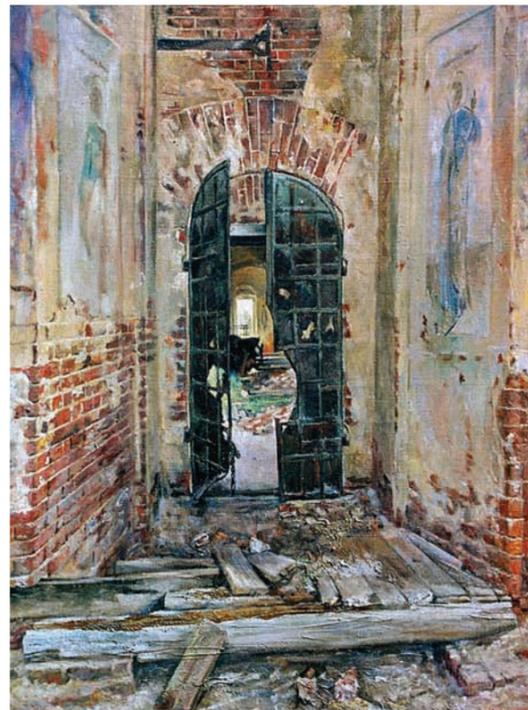
Каталог «Всеукраїнський триєнале живопису», 2010,
стор.23 (Київ);

Альманах «Слобожанський круг», 2010, стор. 226 (Харків);

Альбом «Мистецька палітра Слобожанщини», 2013,
стор. 96 (Харків).

1/

2/

3/

1/ «Портрет М.І. Акомелкова», 1989. П./о., 35x25

2/ «Вхід до храму», 1994. П./о., 105,5x83

3/ «Портрет В.В. Бондаренка», 2004. П./о., 120x100

Віктор Володимирович Чурсін

Тел. (097) 480 30 77

*Заслужений художник України (2013),
працює на кафедрі (2004),
старший викладач,
член ХО НСХУ (1994).*

Народився 07.VII.1951 року в с. Денежникове Луганської обл.

ОСВІТА: Луганське державне художнє училище (1975).
Навчався у Р.І. Пагастюка.

ХХПІ (1980), відділення станкової графіки.
Викладачі: С.Ф. Бесєдін, Й.І. Карась, В.С. Ненадо,
О.В. Мартинець, О.Ф. Кузьменко.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Березневий вечір», 1996. П./акв., 57x74, МСМУ;
«Зимовий пейзаж», 1998. П./акв., 49x63, Дирекція
художніх виставок Міністерства культури України (Київ);
«Осінь на річці Лопань», 2006. П./о., 70x80, ХХМ;
«Ранок на Дінці», 2004. К./о., 60x80, ХХМ;
«Квітневий ранок», 2006. П./о., 90x100, Дирекція художніх
виставок Міністерства культури України (Київ);
«Дощ у місті», 2010. ДВП/о., 80x80, ХХМ.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

Персональні виставки: 1996, 1998, 2001, 2006, 2009, 2011;
Всеукраїнські, міжнародні, зарубіжні виставки з 1980 року
(усього понад 170).

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Харківський художній музей,
Музей сучасного мистецтва України (Київ),
Севастопольський художній музей ім. М.П. Крошицького,
Донецький художній музей,
Дирекція художніх виставок Міністерства культури України,
Дирекція художніх виставок НСХУ (Київ),
Чугувський художньо-меморіальний комплекс ім. І.Ю. Рєпіна,
Новоайдарський історико-художній музей (Луганська обл.);
приватні колекції в Україні та за кордоном.

НАГОРОДИ:

2012 Лауреат Харківської муніципальної премії
в галузі живопису (Харків).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Європейська енциклопедія художників (Мюнхен, Лейпциг,
1999, т. 23, стор. 174);
Журнал «Музейний провулок», №1 (18), 2011, стор. 112 (Київ);
Альбом творів «Віктор Чурсін. Живопис» (видавництво
ТОВ «Майдан» (Харків), 2011, 71 с., 115 репродукцій);
Каталоги всеукраїнських, міжнародних та зарубіжних
виставок із 1980 року (Київ, Москва, Запоріжжя, Маріуполь
та інші міста).

1/

2/

1/ «Зима настала», 2010. П./о., 80x100

2/ «На початку березня», 2010. П./о., 80x90

Микола Валентинович Якунін

Тел. (097) 457 34 19

*Працює на кафедрі (1992),
старший викладач (1999),
член ХО НСХУ (1989).*

Народився 15.VII.1958 року в Казахстані.

ОСВІТА: КДХУ (1977), художник-педагог.
Викладачі: А.П. Луценко, Ю.І. Киянський.

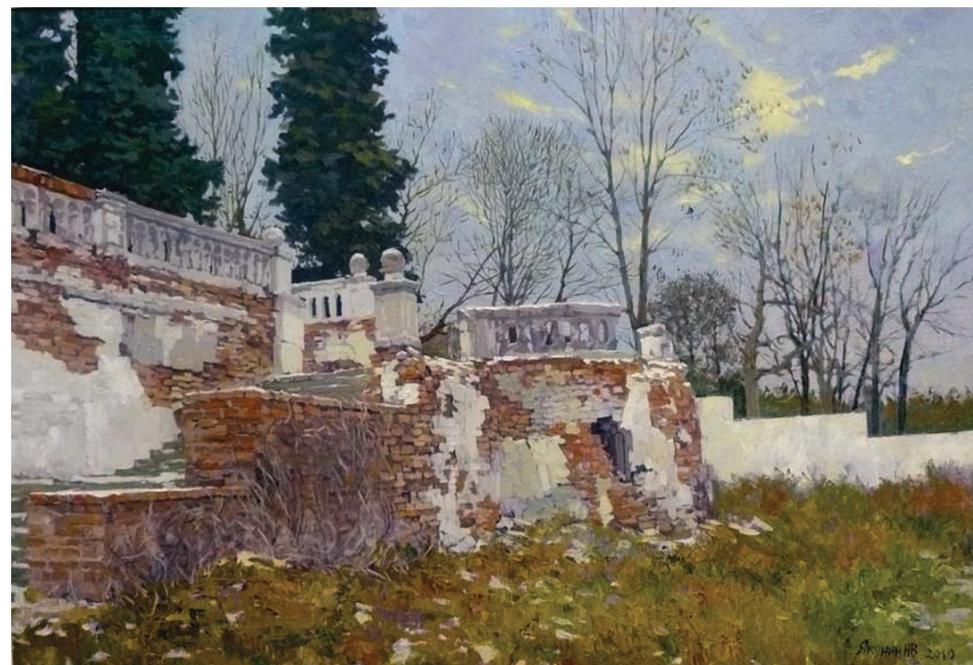
ХХПІ (1982), художник-графік.
Викладачі: С.Ф. Бесєдін, В.В. Сізіков,
Ю.М. Стаханов, В.С. Ненадо, Й.І. Карась,
В.І. Чурсіна.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

Серія живописних робіт «Шарівка»:
«Шарівка. Західні сходи», 2010. П./о., 80x110;
«Осінь у Шарівці», 2010. П./о., 75x110;
«Шарівка. Хвіртка в осінь», 2013. П./о., 85x55;
«Седнівський півень», 2009. П./о., 60x75;
«Шарівка. Віддзеркалення» 2012. П./о., 80x100;
«Осіннє озерце», 2010. П./о., 85x120.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

- 2003 «Осіннє озерце». П./о., 60x70, виставка, присвячена 65-річчю ХО НСХУ (Харків);
- 2005 Персональна виставка живопису. Обласна художня галерея «Слобожанщина», серпень (Харків);
- 2008 Персональна виставка живопису. ХДАДМ, музей Академії, грудень (Харків);
- 2010 Персональна виставка «Шляхом кохання». Галерея «Маєстро» (ХАТОБ), жовтень (Харків);
- 2011 Ювілейна виставка випускників Академії (ХДАДМ) до 90-річчя Харківської художньої школи, (Харків);
- 2013 Персональна виставка «Шарівка. 13 настроїв». Галерея «Академія», листопад (Харків).

1/

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Чугувський художньо-меморіальний музей ім. І.Ю. Рєпіна,
«Польові квіти», 2006. П./о., 85x110.
Бердянський художній музей ім. І.І. Бродського,
«Похмурий ранок», 2010. П./о., 60x75.

НАГОРОДИ:

- 1998 Диплом II ступеня. Виставка-конкурс картин на пожежну тематику «Портрет майора Ванда» (Харків);
- 2000 Лауреат Харківської муніципальної премії в галузі живопису (Харків);
- 2013 Премія «Народне визнання» за серію картин (Харків).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Газета «Слобідський край», №6, 2008 стор. 12.
«У полоні слобожанської природи»;
Журнал «АПБ» (Архітектура, подія, будівництво), 2004, №2, стор.45;
Журнал «АПБ» (Архітектура, подія, будівництво), 2006, №2, стор.72;
Каталог «60-та річниця ХО НСХУ», 1988, стор. 154 (Харків);
Каталог «65-та річниця ХО НСХУ», 2003, стор.160 (Харків);
Каталог «70-та річниця ХО НСХУ», 2008, стор.153 (Харків);
Каталог Всеукраїнської художньої виставки «Харківщина мистецька. 70 років (1938–2008)», стор. 32 (Харків).

1/ «Осінь у Шарівці», 2010. П./о., 75x110

2/ «Седнівський півень», 2009. П./о., 60x75

2/

Наталія Вікторівна Трет'якова

*Працює на кафедрі (2004),
старший викладач (2005),
член ХО НСХУ (2006).*

Народилася 07.III.1978 року в Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (1998), художник-викладач.
Викладачі: В.В. Погорелов, Ю.Л. Дятлов.

ХДАДМ (2004), художник станкового живопису,
дослідник. Викладачі: В.Л. Ганоцький, В.М. Чаус,
В.І. Ковтун, В.М. Вінтаєв.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Біла незавершеного портрета», 2004. П./о., 165x145;
«Сіверський Донець», 2005. П./о., 110x75;
«Холоднеча», 2006. П./о., 90x60;
«Тепла зима», 2007. П./о., 90x60;
«Старий міст», 2010. П./о., 70x85;
«Диня та сливи», 2011. П./о., 80x80;
«Лимонні хризантеми», 2012. П./о., 70x70;
«Сонячний зайчик», 2012. П./о., 70x70;
«Золотий вечір», 2012. П./о., 70x60.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2005 «Море в серці», персональна виставка в галереї
«Маєстро» (Харків);
2006 Персональна виставка. Будинок вчених (Харків);
2006 Персональна виставка. «Венський дім» (Харків);
2008 Персональна виставка. Галерея «N проспект»
(Санкт-Петербург);
2008 Персональна виставка (Чугуїв);
2013 Персональна виставка. Гуманітарний лицей (Київ);
2013 Персональна виставка. Мистецтвознавчий центр,
ХДАДМ (Харків).
Постійний учасник обласних, всеукраїнських
виставок із 2000 року.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Приватні колекції України, Росії, Франції, Англії, США, Італії,
Філіппін та Арабських Еміратів.

Тел. (067) 264 42 49
e-mail: tret'yakowa7@yandex.ru

НАГОРОДИ:

2006 Стипендія ім. С. Васильківського Харківської
облдержадміністрації в галузі культури і мистецтва
з образотворчого мистецтва в номінації
«Обдарована творча молодь»;
2008 Премія фонду «Культурне надбання Росії»
за картину «Біла незавершеного портрета»
(Санкт-Петербург).

ПУБЛІКАЦІЇ:

Каталог «Мальовнича Україна», Всеукраїнська художня
виставка, 2007, стор. 20 (Київ);
Каталог «До Дня незалежності України», Всеукраїнська
художня виставка, 2011, стор. 49 (Київ);
Каталог «До Дня художника», Всеукраїнська художня
виставка, 2011, стор. 54 (Київ);
Каталог «Різдвяна», Всеукраїнська художня виставка,
2012, стор. 32 (Київ);
Каталог Всеукраїнської виставки пейзажу, 2012,
стор. 40 (Маріуполь).

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ:

Трет'якова Н.В. «Море в серці». Анотація до персональної
виставки. Наукова конференція професорсько-
викладацького складу ХДАДМ за підсумками роботи
2005/06 н.р., стор. 103–106;

Трет'якова Н.В. «История одной встречи двухзнаменитостей
в современной жанровой картине». Наукова конференція
професорсько-викладацького складу ХДАДМ за підсумками
роботи в 2007/08 н.р., стор. 149–151.

1/

2/

3/

1/ «Сливи на мідній таці», 2013. П./о., 60x40

2/ «Лимонні хризантеми», 2012. П./о., 70x70

3/ «Принцеска», 2013. П./о., 90x100

Сергій Володимирович Коваленко

Працює на кафедрі викладачем (2011),
член ХО НСХУ (2011).

Тел. (068) 861 34 89
(050) 146 90 59
e-mail: tvorchaki@yandex.ru

Народився 19.VIII.1980 року в м. Конотоп Сумської обл.

ОСВІТА: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди (2005), викладач образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. ХДАДМ (2011), художник станкового живопису, викладач, дослідник. Викладачі: В.М. Чаус, В.Л. Ганоцький.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Чати на Дніпрі», 2011. П./о., 290x200;
«Зажурилась Україна», 2012. П./о., 110x90;
«У косі янтарній нитка сивини», 2010. П./о., 90x80;
«Співає тиша колискову місяцю», 2014. П./о., 90x80;
«Віддзеркалення», 2013. П./о., 110x100.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2010 Міжнародна виставка сучасного мистецтва (Загреб, Хорватія);
2011 Всеукраїнська виставка до 20-ї річниці Дня незалежності України (Київ);
2012 Колективна виставка «Франція очима українців» (Нант, Франція);
2013 Міжнародна виставка; галерея «Gallery Russia», США;
2015 Колективна виставка українського живопису (Харбін, Китай).

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

Музей Мистецтва м. Пожега, Хорватія.
Приватні колекції США, Китаю, Хорватії, Франції, Хорватії, Великобританії, Італії, України та Росії.

НАГОРОДИ:

2011 Стипендія ім. С. Васильківського Харківської облдержадміністрації в галузі культури і мистецтва з образотворчого мистецтва в номінації «Обдарована творча молодь».

ПУБЛІКАЦІЇ:

Альбом «Харківщина мистецька», 2008 (Харків);
Альбом «Разом», 2009 (Київ);
Альбом «Всеукраїнська художня виставка до Дня незалежності України», 2011;
Каталог «Gallery Russia», 2012 (США);
Каталог «Мистецька палітра Слобожанщини», 2013 (ХО НСХУ).

1/

2/

1/ «Букет із золотими квітами», П./о., 70x90

2/ «Ірина», 2006. П./о., 75x55

Карина Миколаївна Волошко

Працює на кафедрі викладачем (2013),
член ХО НСХУ (2012).

Тел. (095) 86 934 02
e-mail: voloschko.karina@yandex.ru

Народилась 06.VIII.1985 року в Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (2006), художник-педагог.
Викладачі: М.А. Константинопольський, М.Ф. Сердюк.
ХДАДМ (2012), художник станкового живопису,
викладач-дослідник. Викладачі: В.Л. Ганоцький, В.М. Чаус.

НАЙГОЛОВНІШІ ТВОРИ:

«Дзеркало душі», 2009. П./о., 83x93;
«Примарливе щастя», 2011. П./о., 90x90;
«Мама прийшла...», 2012. П./о., 100x110;
«Спогади з дитинства», 2012. П./о., 100x75;
«Їхнє коріння», 2013. П./о., 155x135.

НАЙГОЛОВНІШІ ВИСТАВКИ:

2009 Персональна виставка, галерея «Art-Mix» (Київ);
2010 Колективна виставка «Одне джерело — різні струмки»,
Кіровоградський обласний художній музей;
2013 Персональна виставка «Посвіт», Хмельницький
обласний художній музей;
2013 Персональна виставка «Світо-погляд», Вінницький
обласний краєзнавчий музей;
2013 Колективна виставка «Театральний ноктюрн»,
Харківський театр музичної комедії.

ТВОРИ ЗБЕРІГАЮТЬСЯ:

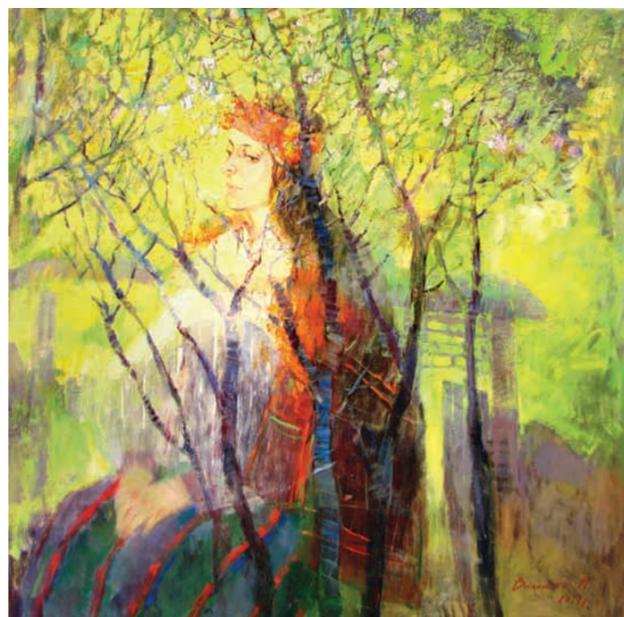
Кіровоградський обласний художній музей, Вінницький
обласний краєзнавчий музей; приватні колекції США, Китаю,
Польщі, Голландії, Чехії, Словаччини, Італії, України та Росії.

НАГОРОДИ:

2014 Стипендія ім. С. Васильківського Харківської
облдержадміністрації в галузі культури і мистецтва
з образотворчого мистецтва в номінації
«Обдарована творча молодь».

ПУБЛІКАЦІЇ:

Каталог Всеукраїнської осінньої виставки, 2005, стор.18
(Київ, Національна спілка художників України);
Каталог Міжнародної мистецької виставки «Високий замок»
(Львівський осінній салон), 2010, стор. 27;
Каталог Всеукраїнського триенале живопису, 2010,
(Київ, Національна спілка художників України);
Альбом «Мистецька палітра Слобожанщини» 2013, стор. 55
(Харківська спілка художників).

1/

2/

1/ «Дзеркало душі», 2009. П./о., 83x93

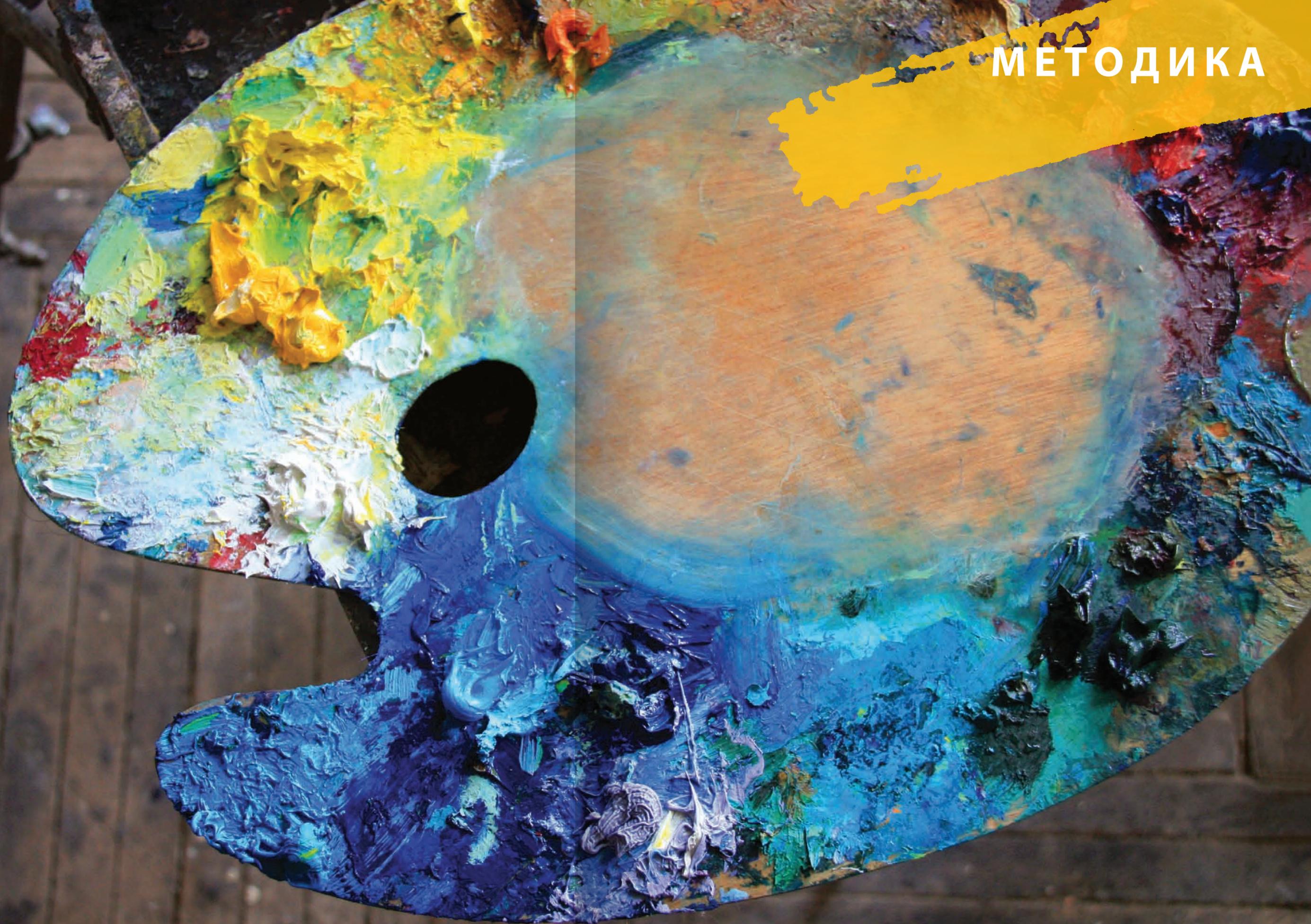
2/ «Примарливе щастя», 2011. П./о., 90x90

3/ «Молитва», 2009. П./о., 80x100

3/

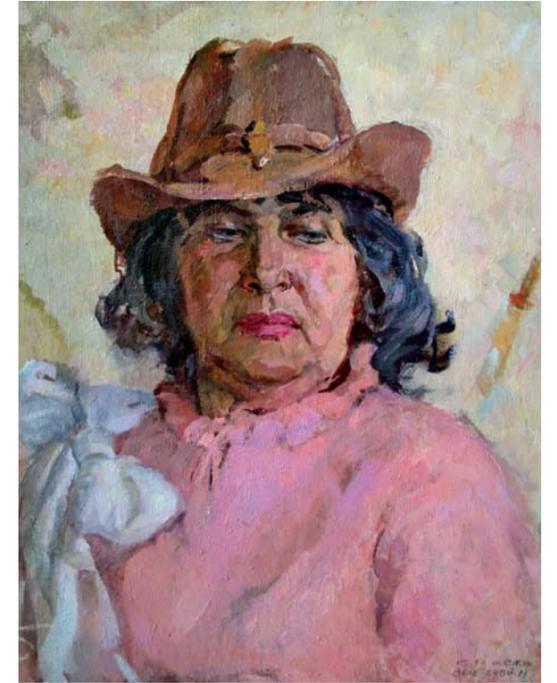
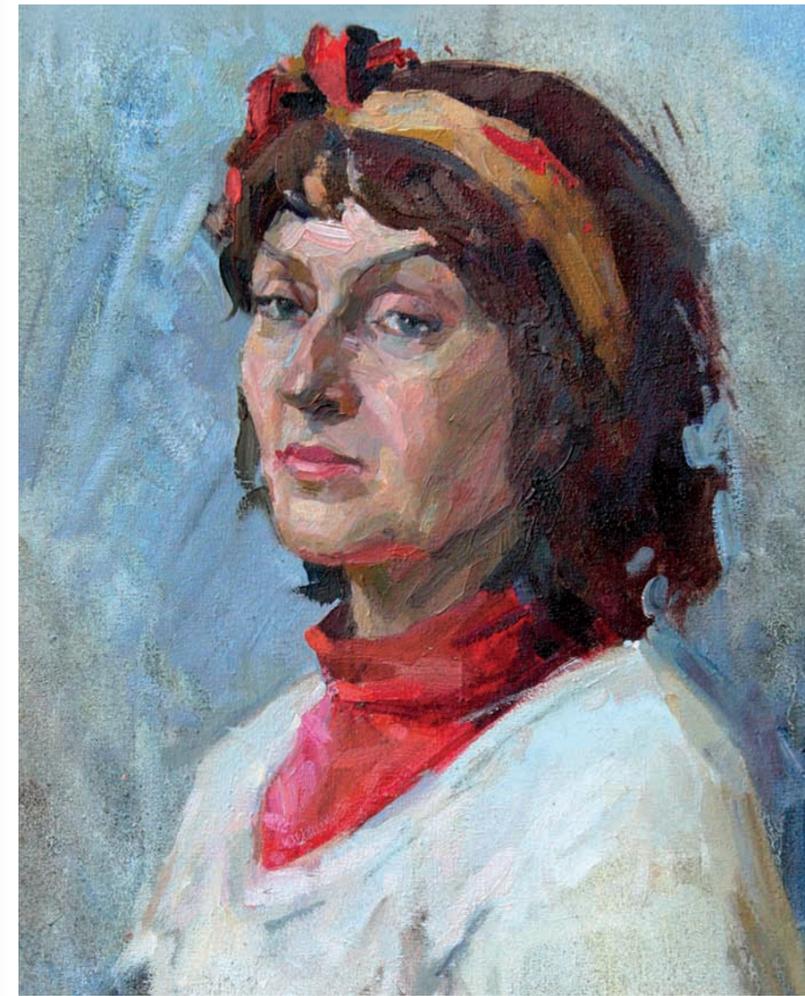
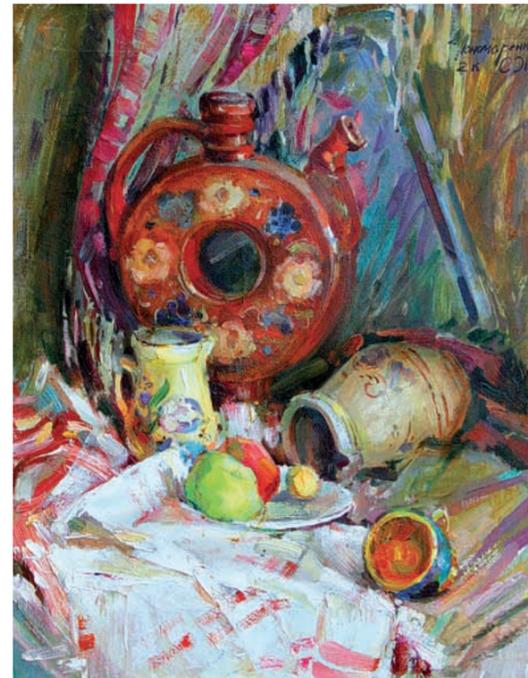
МЕТОДИКА

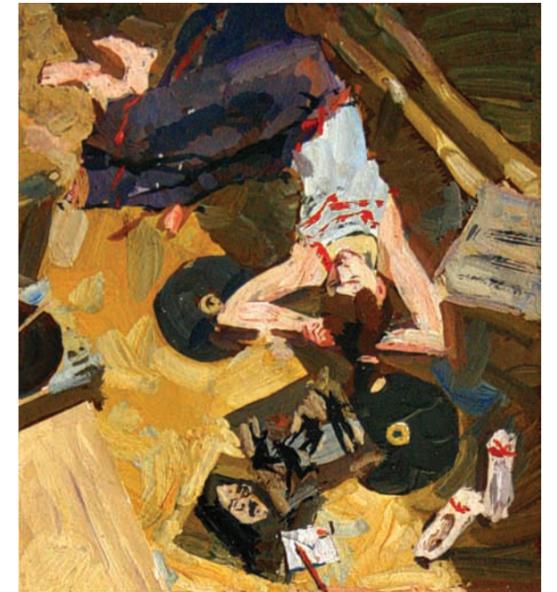
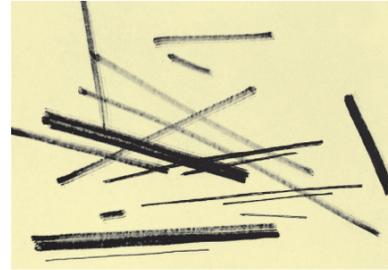
Спеціалізація «Станковий живопис»

1 курс

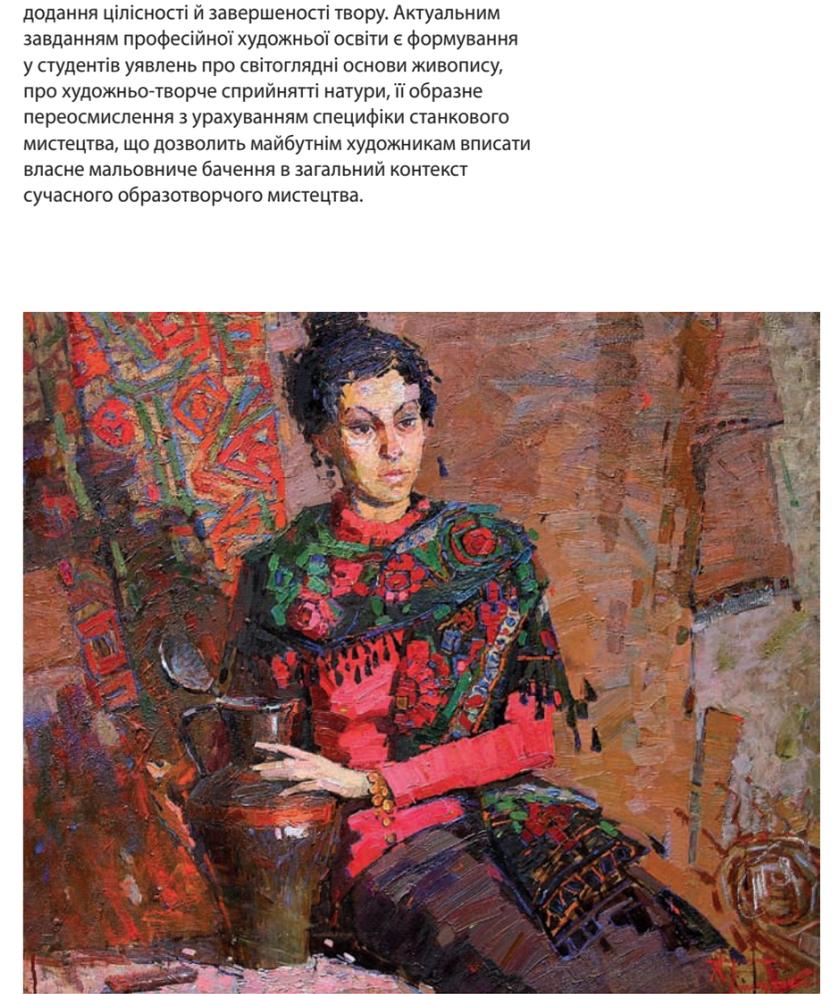
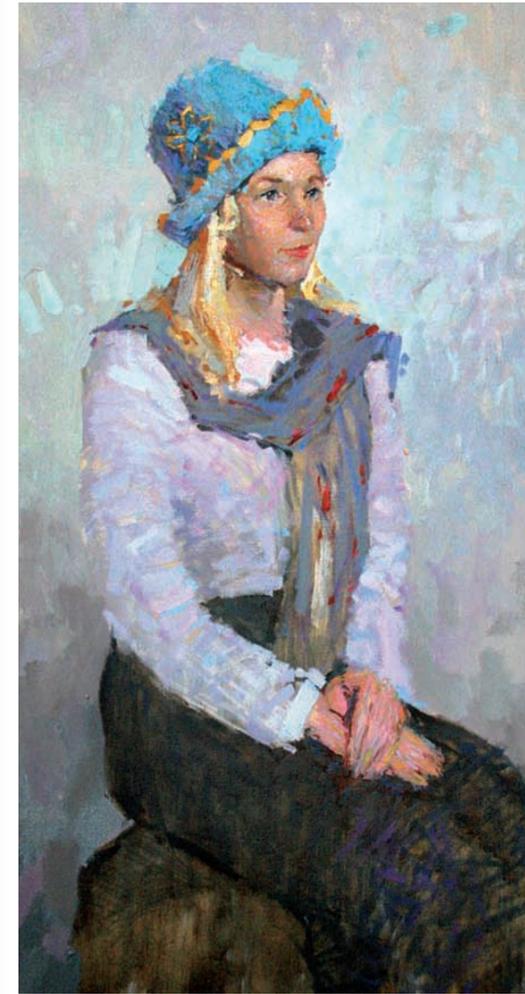
Основною формою навчання живопису на 1-му курсі є складний натюрморт і голова людини. Процес вивчення натури проходить поетапно від рішення композиції і малярства до передання світлотіньових і колірно-тональних співвідношень постановки. Головною вимогою під час навчання живопису є визначення пластики, колірно-тональних співвідношень, пошук засобів виразності, гармонійне композиційне рішення полотна. Процес виконання завдань складається з таких етапів: етюд-пошук, виконання академічної постановки й самостійна робота.

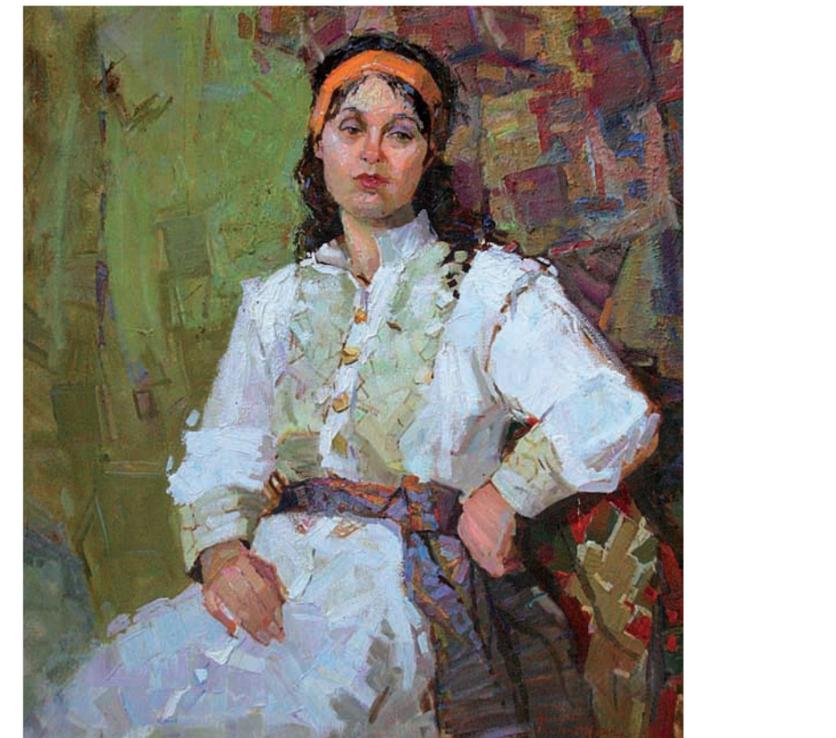
Дисципліна «Основи композиції» на 1-му курсі ставить за мету вміння знаходити образне рішення для натюрморту (1 семестр) та однофігурної композиції (2 семестр). Вивчаючи дисципліну, студенти знайомляться з головними принципами композиції (гармонійна цілісність, контраст тощо), знаковою структурою, конструктивною геометрією як структурним елементом та прийомом у композиційній побудові, вивчають необхідні передумови композиції (психофізіологічні, умовність тощо), опановують образотворчі засоби композиції та вдосконалюють фахову майстерність шляхом виконання практичних завдань.

На другому курсі вивчення дисципліни «Академічний живопис» студенти вивчають засоби живописного вирішення напівфігури людини. На першому етапі роботи проводиться колірно-тональний аналіз постановки; анатомічний і конструктивний аналіз фігури; компоновка зображення в заданому форматі тощо. На другому етапі — вирішується комплекс завдань художньо-професійного та технологічного характеру: моделювання складної форми, обумовленої характером освітлення та впливом навколишнього простору, моделювання великих і малих форм, передання колірно-тональної взаємодії фігури і простору;

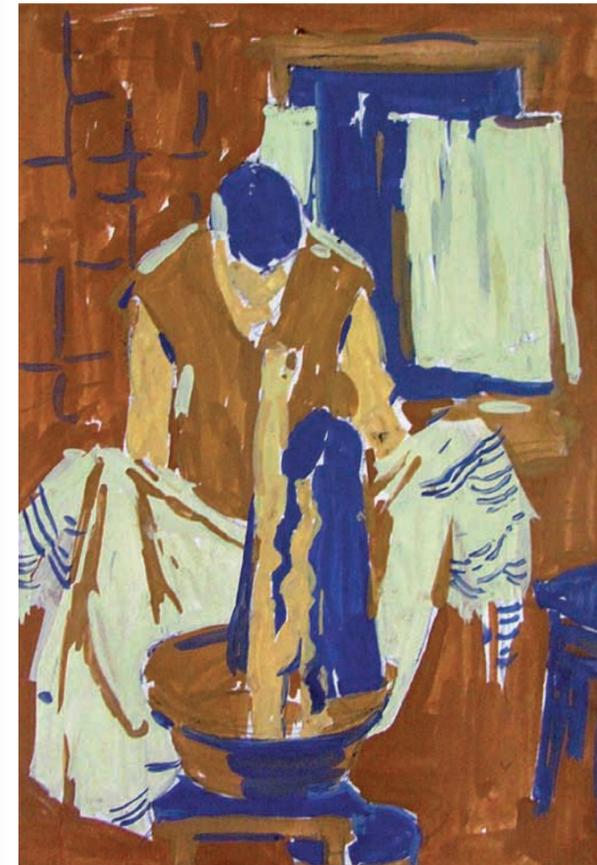
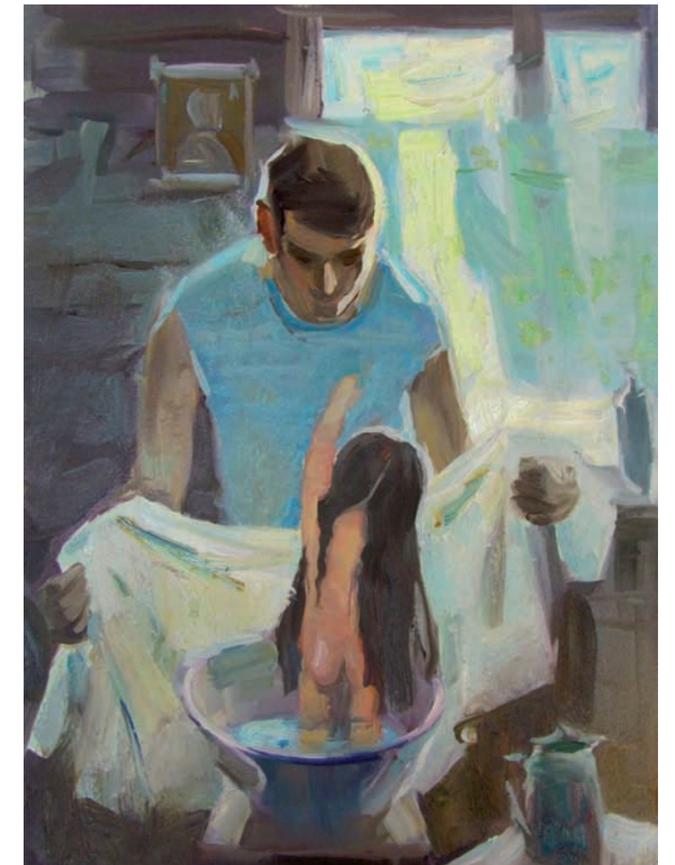
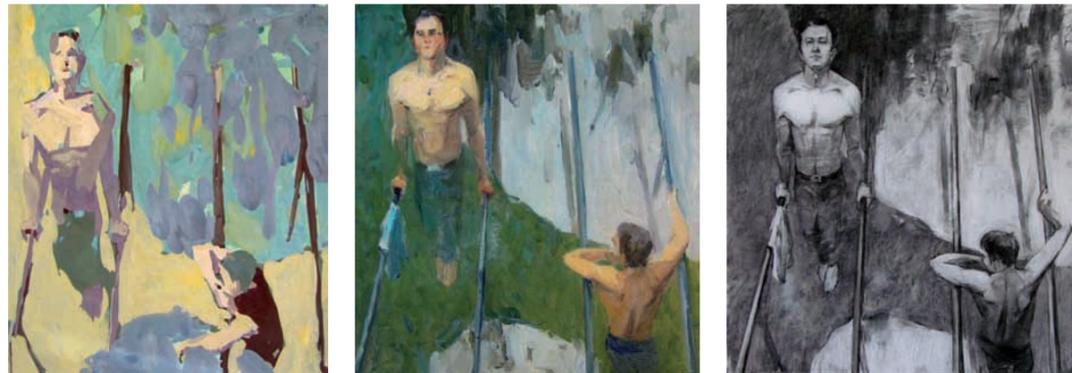
додання цілісності й завершеності твору. Актуальним завданням професійної художньої освіти є формування у студентів уявлень про світоглядні основи живопису, про художньо-творче сприйняття природи, її образне переосмислення з урахуванням специфіки станкового мистецтва, що дозволить майбутнім художникам вписати власне мальовниче бачення в загальний контекст сучасного образотворчого мистецтва.

Спеціалізація «Станковий живопис»

2 курс

Дисципліна «Основи композиції» на 2-му курсі займається вивченням закономірностей побудови двофігурної композиції та ставить за мету для студентів вміння образно вирішувати тему. Створення композиції охоплює ознайомлення й практичне використання головних законів і правил візуального сприйняття, що втілюється у різноманітних ескізах. Студенти займаються пошуком рішення зображення фігури людини як образної одиниці у форматі з гармонійним поєднанням навколишнього середовища, опановуючи образотворчі засоби задля створення станкової картини у подальшій творчій діяльності.

На 3-му курсі передбачені натурні постановки одягненої та оголеної півфігури, опанування пластики й анатомічної побудови людського тіла. Протягом курсу студенти навчаються виділяти характерні особливості моделі. При виконанні цих завдань особлива увага приділяється об'ємно-просторовому рішенню роботи, переконливому передаванню впливу повітряного середовища на колірну характеристику форм. Поряд з цим студенти вчать організувати колірну гармонію в цілому, підпорядковуючи окремі колірні відношення загальному колориту. Виконуючи етюди півфігури або фігури людини, студенти

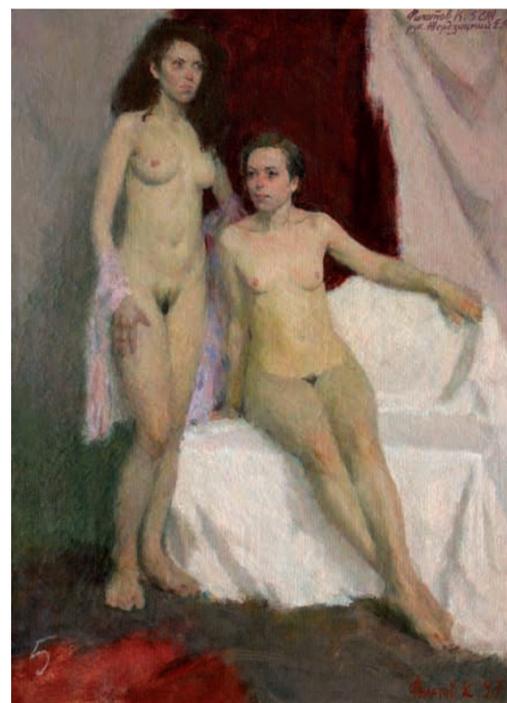
вирішують і композиційні завдання — передавання руху натури, загальна виразність постановки та її пластичний задум. Рішення живописних завдань проводиться поетапно, дотримуючись системи від первісного пошуку загального рішення до об'ємно-просторового узагальнення роботи. Поетапне ведення роботи дає можливість застосовувати різні технічні прийоми, що розширює діапазон звучання фарб.

Поряд з тривалими академічними постановками студенти систематично виконують короточасні етюди. Короткострокові роботи виховують у студентів зосередженість, прищеплюють здатність бачити колористичну й пластичну сутність постановки. Високий рівень викладання академічного живопису на спеціалізації «станковий живопис» забезпечують професори В. Ганоцький, В. Ковтун, В. Чаус, Ю. Вінтаєв, Є. Жердзицький, доцент М. Деркач, старший викладач Д. Єфименко та інші.

На 4-му курсі студенти удосконалюють вміння визначати загальний колірно-тональний лад постановки, здатність сприйняття й передання великих світлотіньових градацій, підпорядкування деталей цілому в поєднанні з вмілим передаванням світлоповітряного середовища. Уміння працювати відносинами, моделювати кольором об'єкт і середовище, передавати особливості освітлення є специфічною особливістю художника-колориста. У навчальних завданнях студенти вдосконалюють прийоми і методи живописного зображення, поглиблюють знання технологічних особливостей олійного живопису.

Мета дисципліни «Академічний живопис» на 5-му курсі — поглибити професійні знання й навички майбутнього живописця, розвинути його творчі здібності в галузі живописного портрета й фігури, підготувати до самостійної творчої роботи. Практичні заняття розвивають у студентів вміння та навички реалістичного відображення навколишньої дійсності живописними засобами. Завданням курсу є вдосконалення техніки олійного живопису під час зображення портрета й фігури з натури, розвиток спостережливості сприйняття, опанування виразних засобів живопису і вміння застосовувати їх у художній діяльності.

Завданнями навчального предмета на 5-му курсі є послідовне опанування складних тематичних постановок з однією або двома фігурами. Рішення тематичних постановок з двома фігурами та елементами натюрморту й інтер'єру стають підсумком вивчення дисципліни. Виконання живопису двофігурної композиції має важливе значення в подальшій роботі студента над ескізом, дипломною роботою, де йому належить зіставляти й поєднувати зображення груп людей, втілювати портретні образи героїв.

Дипломна робота на спеціалізації «станковий живопис» являє собою закінчений твір мистецтва, який виконано на високому професійному рівні в традиціях реалістичної художньої школи. Ця робота є творчим підсумком всього процесу навчання й накопичених знань і навичок, здобутих студентом в академії. Дипломні картини кращих випускників кафедри демонструють високий рівень професійної майстерності, креативність творчого мислення, володіння реалістичним малюнком, живописом, композицією, технікою і технологією матеріалів, всім арсеналом засобів образотворчого мистецтва.

О. Федяєв. Дипломна робота «Нічна кав'ярня», 2002. Полотно, олія. 110x170.
Керівник — професор Ю. Вінтаєв

Т. Папірний. Дипломна робота «Слово о полку Ігоревім», 2006. Полотно, олія. 160x220.
Керівник — професор В. Ковтун

Д. Чаус.
Дипломна робота
«На суд отамана», 2006.
Полотно, олія. 160x200.
Керівник —
професор В. Ковтун

У дипломній роботі перед студентами ставляться такі завдання: глибина розкриття обраної теми, новизна й виразність сюжету, рівень професійного виконання, пластична виразність об'ємів і колірно-тональних відношень. Важливою невід'ємною частиною рішення дипломної роботи є збирання матеріалу: попередні пошуки композиції, загального колористичного характеру як головного виразника ідеї твору; пошуки ритмів, контрастів, динаміки, рівноваги та інше. Розкриттю творчого потенціалу молодих митців сприяють досвідчені керівники дипломів — народний художник України, завідувач кафедри професор

Ю. Чернуха. Дипломна робота «Портрет капітана Кусто», 2006. Полотно, олія. 140x120.
Керівник — професор В. Чаус

В. Ганоцький; народний художник України, керівник майстерні сюжетно-тематичної картини, голова Харківської організації Національної спілки художників України, лауреат Національної премії України ім. Т. Шевченка професор В. Ковтун; заслужений діяч мистецтв України, керівник майстерні портрета професор В. Чаус; заслужені діячі мистецтв, професори Ю. Вінтаєв, Є. Жердзицький та інші.

О. Водницька. Дипломна робота «Портрет художниці Золотухіної», 2004. Полотно, олія. 150x120. Керівник — професор В. Ганоцький

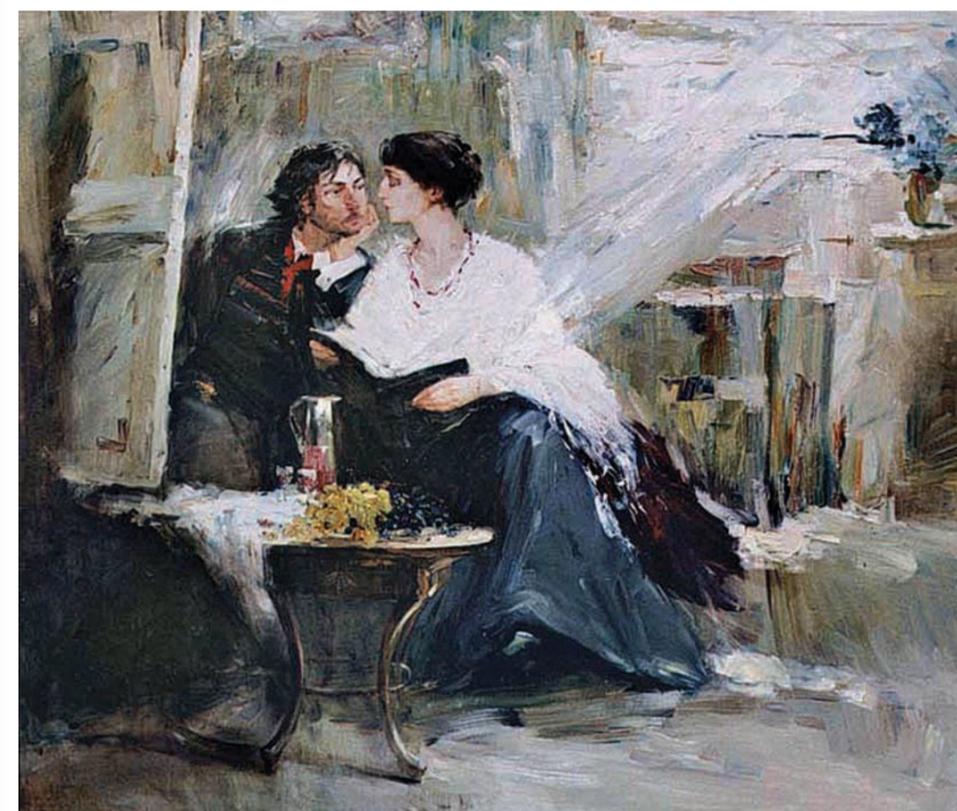
Жень Кетао.
Дипломна робота «Пісня». 2006. Полотно, олія. 160x270.
Керівник — професор Ю.Вінтаєв

В. Олемпій-Віннікова. Дипломна робота «Адам і Єва». Полотно, олія. 2005.
Керівник — професор В. Чаус

С. Мацкієв. Дипломна робота «Сім'я», 1996. Полотно, олія. 236x135.
Керівник — професор Є. Жердзицький

Н. Третьякова. Дипломна робота «Біля незакінченого портрету». 2004. Полотно, олія. 165x145.
Керівник — професор В. Ганоцький

О. Кучерявенко. Дипломна робота «Ранкові пташки», 2007. Полотно, олія. 190х200.
Керівник — професор Ю. Вінтаєв

В. Шеховцов. Дипломна робота «На фронтових дорогах», 1958. Полотно, олія. 323х166.
Керівник — професор О. Хмельницький

А. Чистякова. Дипломна робота «Музики», 2010. Полотно, олія. 160х160.
Керівник — професор В. Ковтун

Г.Голдирева. Дипломна робота «Крізь роки», 2011. Полотно, олія. 167х230.
Керівник — професор В. Ковтун

Д.Саражин. Дипломна робота «Очікування», 2008. Полотно, олія. 120х330.
Керівник — професор Ю. Вінтаєв

Т.Коваленко. Дипломна робота «Перший сніг», 2010. Полотно, олія. 162х163.
Керівник — професор В. Чаус

Т. Фастенко. Дипломна робота «Дівочі мрії», 2011. Полотно, олія. 170x215.
Керівник — професор В. Ганоцький

М. Чепелева. Дипломна робота «Легенди Херсонеса», 2012. Полотно, олія. 210x270.
Керівник — професор В. Ковтун

С. Коваленко. Дипломна робота «Чати на Дніпрі», 2011. Полотно, олія. 300х190.
Керівник — професор В. Чаус

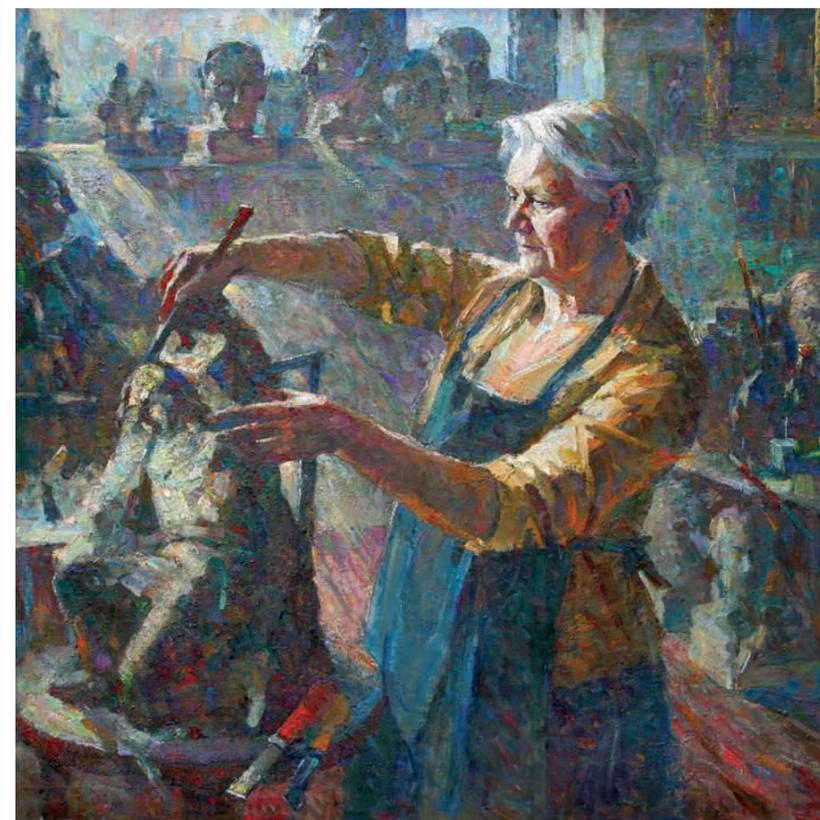
О. Кринична. Дипломна робота «Сон», 2013.
Полотно, олія. 200х200. Керівник — професор В. Ковтун

Ван Сінсін. Дипломна робота «Легенда давнього Китаю», 2013. Полотно, олія. 250x200
Керівник — професор Ю. Вінтаєв

Цзян Чуань. Дипломна робота «Пекінська опера "Мрія"». Полотно, олія. 2013.
Керівник — професор В. Ковтун

О. Станичнов. Дипломна робота
«Портрет В.І. Щедрової», 2014. Полотно, олія. 145x145.
Керівник — професор В. Ганоцький

К. Волошко. Дипломна робота «Балада роду та мого народу». 2012. Полотно, олія. 255x205.
Керівник — професор В. Чаус

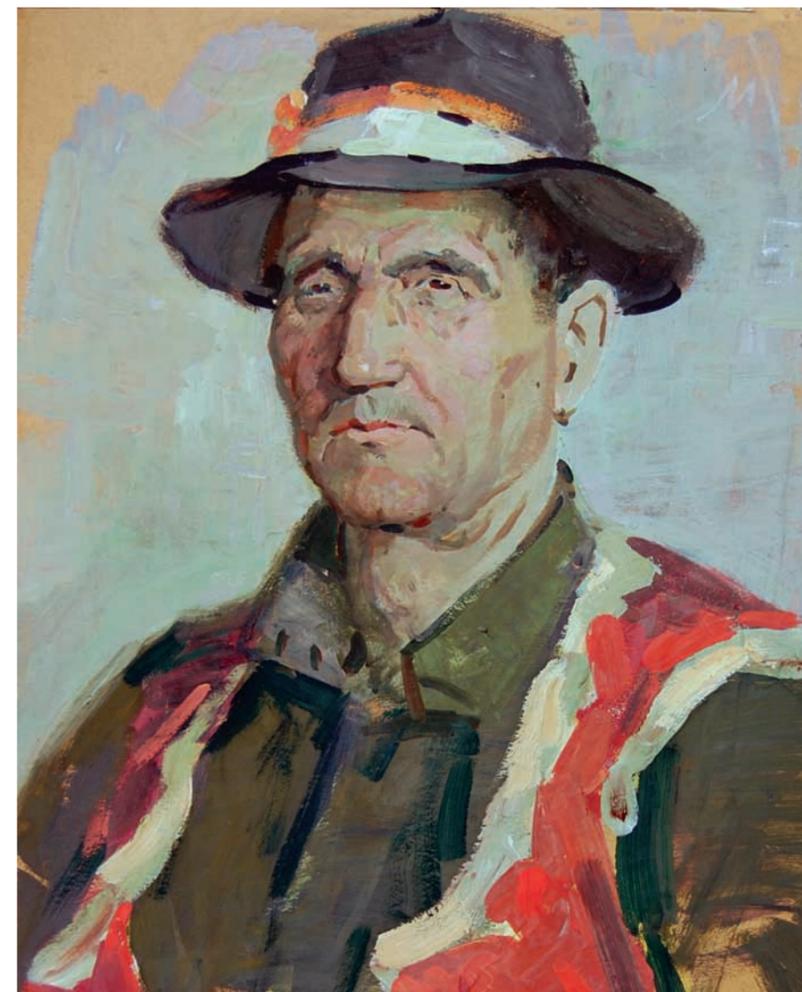
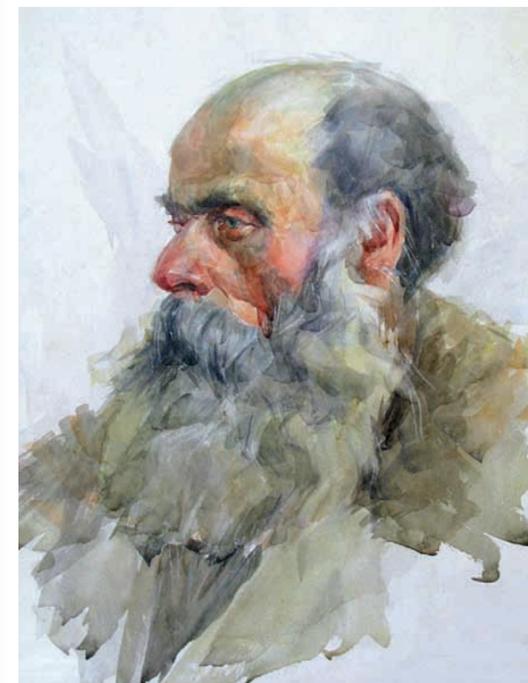
Д. Прохорчук. Дипломна робота «Центр Всесвіту», 2014.
Полотно, олія. 200x160. Керівник — професор Ю. Вінтаєв

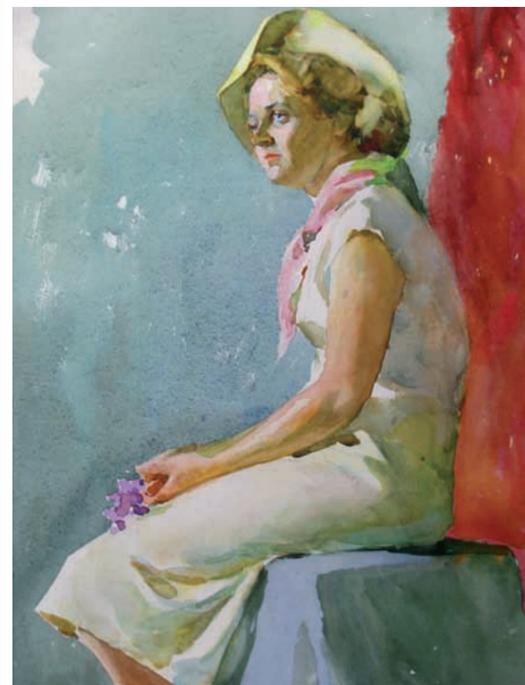
На 1-му курсі підготовки художників станкової графіки передбачається вивчення основ живописного зображення голови людини. Навчальна мета — конструктивне опанування форми, вміння передавати складні світло-тональні й колористичні відношення, що дозволяють передати образотворчими засобами зовнішній вигляд і характерні особливості моделі. Працюючи над загальною формою, студенти поступово переходять до ліплення деталей голови. На завершальному етапі відбувається узагальнення і в той же час підкреслення характерних особливостей постановки її колірної та світло-тональної єдності.

Переважно навчальні завдання виконуються аквареллю, що займає значне місце в творчій практиці художників станкової графіки. Цей матеріал поєднує якості живопису й графіки, виховує у студентів мобільність і схильність до імпровізаційності. Глибокі традиції викладання акварелі в академії, її роль у розвитку творчих здібностей дають підстави стверджувати про незамінність акварельного живопису в процесі підготовки молодих митців.

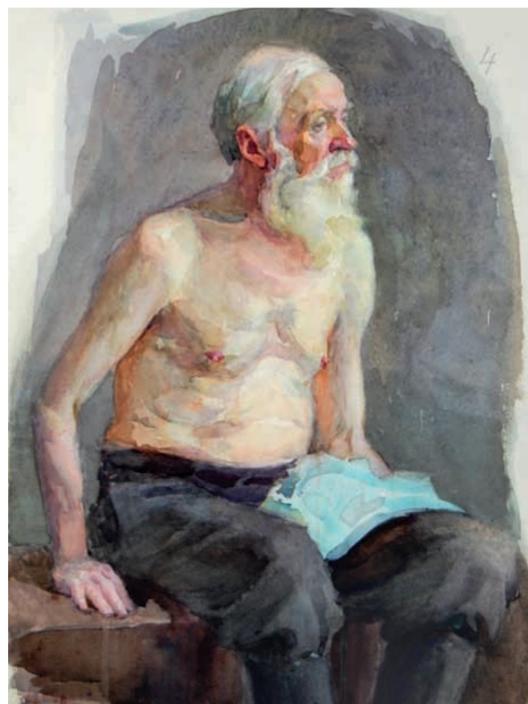

На 2-му курсі студенти станкової графіки виконують поясні зображення одягненої моделі. У поясних зображеннях фігури людини майбутні художники графіки поглиблюють навички живописного втілення складної об'ємної форми, конструкції, пропорційності засобами акварельного живопису. Поетапно студенти вирішують композиційну побудову етюду, передають ритмічні й пластичні характеристики фігури, зв'язок голови з тілом, колірно-тональні та об'ємно-просторові особливості постановки. Виконуючи це завдання, студентам необхідно: знайти композиційне рішення, що зважає на розподіл і ритм основних колірних

плям, визначити колірний лад постановки; виявити конструкцію форм живої моделі кольором, беручи до уваги світло-тіньові відносини й зміни кольору на світлі й у тіні, тональні відносини й співзвуччя холодних і теплих відтінків. Протягом навчального року академічні завдання розташовані в порядку зростання складності й спрямовані на формування у студентів більш творчого ставлення до навчальних завдань; самостійного вирішення постановки й системного проведення усіх етапів роботи над складним завданням.

Навчальним завданням на 3-му курсі є оголена напівфігура людини; іноді пропонується завдання «Фігура у повний зріст». До головних завдань курсу належать: композиційне рішення у форматі, вивчення пластики фігури, колірнотонального рішення у просторі повітряного середовища майстерні; зверстається увага на вміння передавати матеріальність форм. Перед кожною постановкою виконуються короткострокові етюди в техніці «а-ля прима», а також етюди на композиційне й колористичне вирішення. Особлива увага приділяється виконавчій майстерності.

Навчальні завдання на 4-му курсі — одягнена й оголена фігура в нескладному русі. Ці постановки пропонують передати пластику й характер моделі в різних колірних середовищах у неглибокому просторі. Особливість роботи над завданням полягає у вирішенні більш складних об'ємно-колірних характеристик. Працюючи над постановкою, студенти вивчають пластику людини, визначають колірно-тональні співвідношення між натурою та середовищем, шукають засоби виразності й удосконалюють свою виконавську майстерність.

Завдання 5-го курсу є підсумком вивчення дисципліни «Академічний живопис». Студенти вдосконалюють навички переконливого передання матеріальності й фактурності форм, взаємодії світла й тіні, об'ємності й виразності тональних і колірних градацій, притаманних постановці. Традиційно навчальне завдання цього курсу присвячене вивченню та втіленню в матеріалі двофігурної постановки. Це завдання побудовано на зіставленні однієї фігури з іншою в єдності простору й середовища. У своїх творах студенти повинні втілити ритмічну й колірну підпорядкованість елементів постановки, її пластичну досконалість.

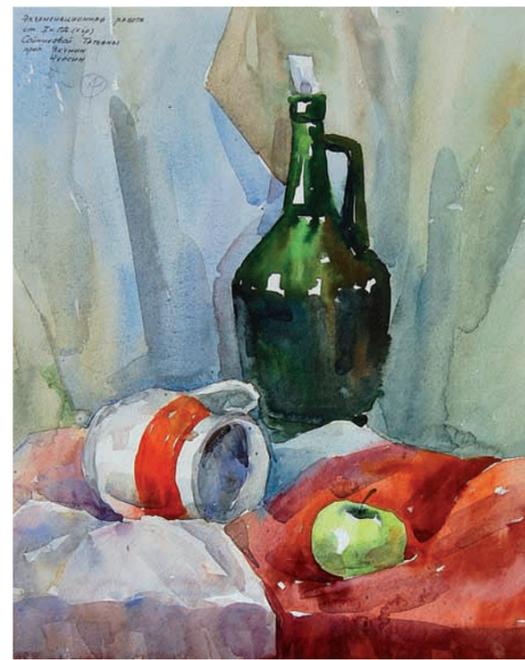
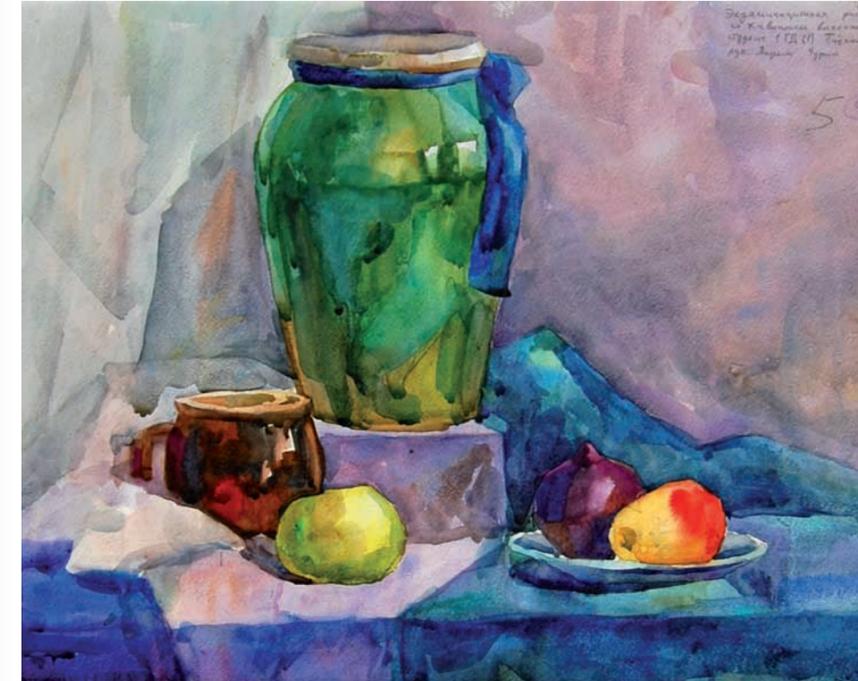
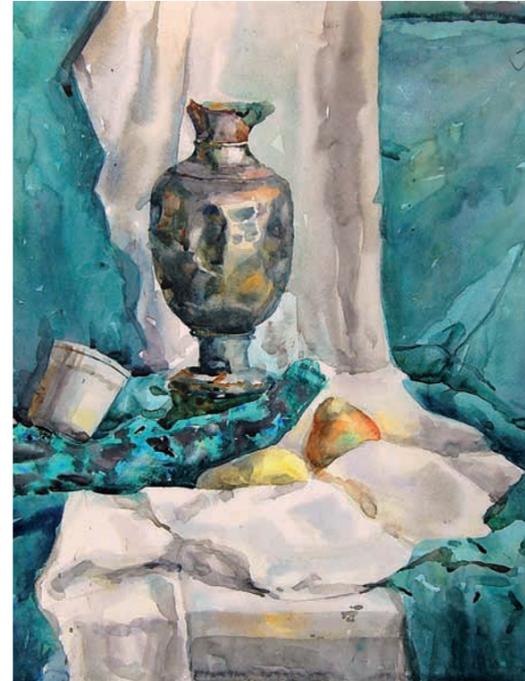

Під час занять студенти знайомляться з академічними взірцями 1960–1980-х років з методичного фонду кафедри, який і зараз поповнюється кращими студентськими роботами. Педагогічні й мистецькі традиції підготовки художників станкової графіки, започатковані відомими українськими митцями — професором С. Бесєдніним і доцентом П. Супоніним, нині успішно продовжують професор В. Чурсіна, старші викладачі В. Заліщук, Н. Третьякова, викладач С. Коваленко та інші.

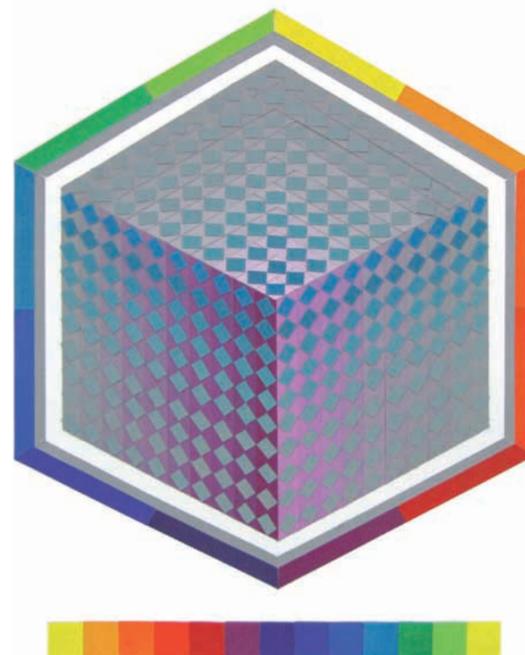
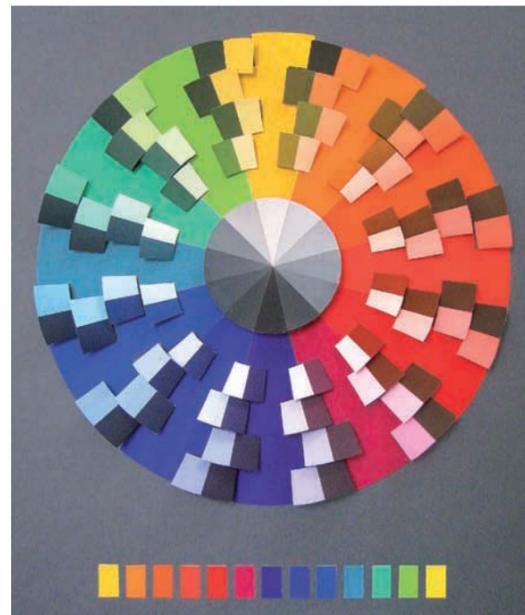

«Академічний живопис» є однією з фундаментальних дисциплін, яка сприяє формуванню у студента-дизайнера художнього смаку. Завдяки виконанню постановок від простих до більш складних (на молодших курсах — натюрморту, старших — живої моделі), студенти опановують закони образотворчого мистецтва. У межах курсу ставляться завдання для розвитку знань і умінь в галузі живопису; осягнення правил зображення об'єктів мистецтва різними засобами та техніками. Студенти опановують прийоми живопису, закони композиції й формоутворення, концепції традиційного й сучасного образотворчого мистецтва.

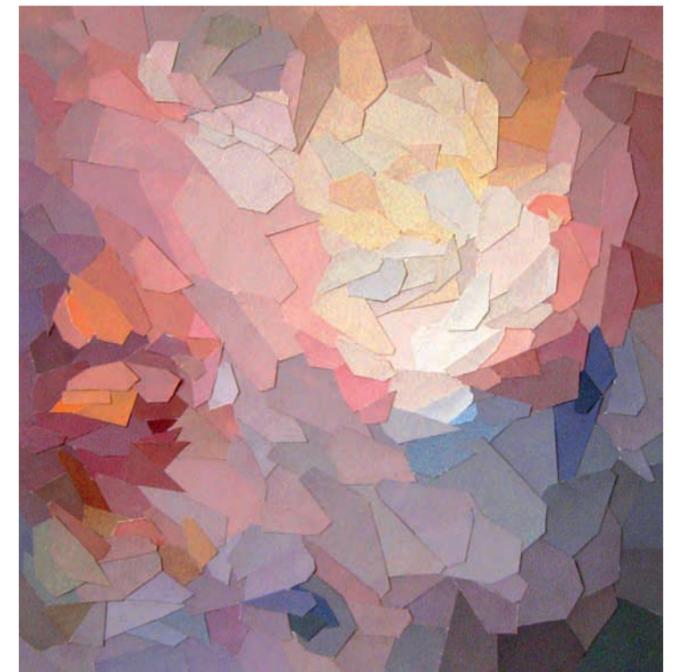
Працюючи над натюрмортом, студенти вчаться бачити й передавати конструкцію натурних об'єктів у вигляді спрощених геометричних форм, поступово ускладнюючи їх до повноцінного реалістичного зображення. Важливе місце в методиці викладання посідає здобуття технічних навичок й опанування специфікою матеріалу. Головною метою при викладанні живопису майбутнім дизайнерам є необхідність навчити їх вільно володіти різними живописними засобами для втілення художнього образу. Процес навчання складається з таких етапів: етюд-пошук, академічний етюд і повноцінна багатогодинна робота.

«Кольорознавство» — це фундаментальна дисципліна, що розглядає методологічні основи та теоретичні положення колірної гармонії в науковому, практичному й мистецтвознавчому аспектах. Першим викладачем дисципліни (1962) був видатний художник В. Єрмилов. Його справу продовжив ректор ХХПІ доцент М. Шапошников, який 1966 року створив лабораторію кольорознавства. Згодом у цій лабораторії почав працювати доцент О. Безруков, який удосконалив методику викладання кольорознавства та її практичне застосування у відповідних завданнях-вправах.

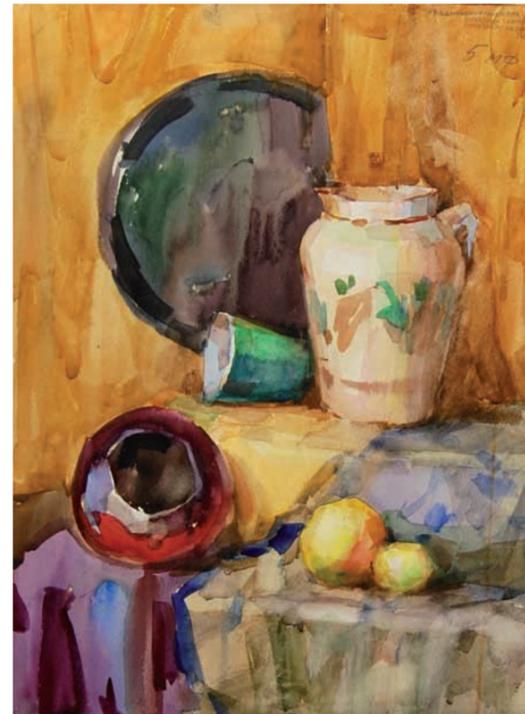

Гідним наступником видатних учителів у справі викладання дисципліни «Кольорознавство» став В. Заліщук. Сьогодні в лабораторії кольорознавства працюють доцент, кандидат мистецтвознавства Л. Горбатенко, старший викладач В. Заліщук, навчальний майстер Л. Чаус. Згідно з навчальним планом підготовки бакалаврів кольорознавство вивчається на 1 курсі (галузь знань: 0202: «Мистецтво»; напрям підготовки: 6.020205 «Образотворче мистецтво» та 6.0202207 «Дизайн»). Виконання завдань з дисципліни сприяє розвитку у студентів колористичного

мислення, вміння втілювати ідеї й задуми у всіх різновидах колірних гармоній. До головних завдань курсу належить опанування та вміння використання в образотворчій практиці фізичних і фізіологічних основ колірної сприйняття, закономірностей побудови колірних композицій, набуття практичних навичок роботи з художніми матеріалами, спрямованих на виховання у майбутніх фахівців високого рівня художнього смаку кольору.

Під час навчання на 2-му курсі студенти спеціалізації «дизайн» виконують натюрморт в інтер'єрі, поглиблюючи методику роботи над живописним зображенням, втілюючи теоретичні й практичні знання в галузі кольорознавства. Робота в жанрі натюрморту формує навички в зображенні простих і складних об'єктів предметно-просторового середовища. Особливістю роботи над натюрмортом з частиною інтер'єру є те, що група предметів за своїми масштабами та живописно-просторовим рішенням стає складовою частиною простору. Такий натюрморт вирішується більш цілісно, без детального опрацювання

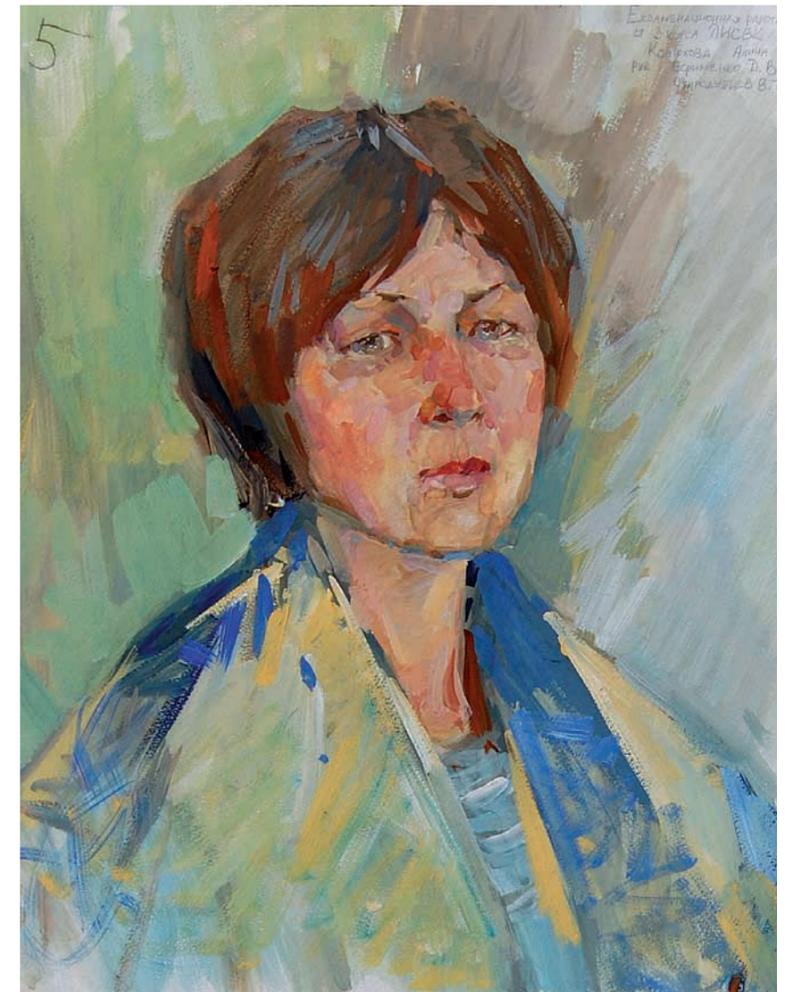
дрібних частин. Основними завданнями дисципліни на 2-му курсі є розвиток просторового сприйняття, навичок передання повітряної перспективи і натурних об'єктів у просторі живописними засобами; опанування образотворчих засобів створення живописних композицій з натури, застосування різних мальовничих технік, здатність до синтезу відповідних технік для вирішення конкретних творчих завдань. Виконання натюрморту в інтер'єрі сприяє розвитку у майбутніх дизайнерів почуття колірної гармонії, ритму, пропорційності колірних площин залежно від їх інтенсивності, світлотності й фактурності.

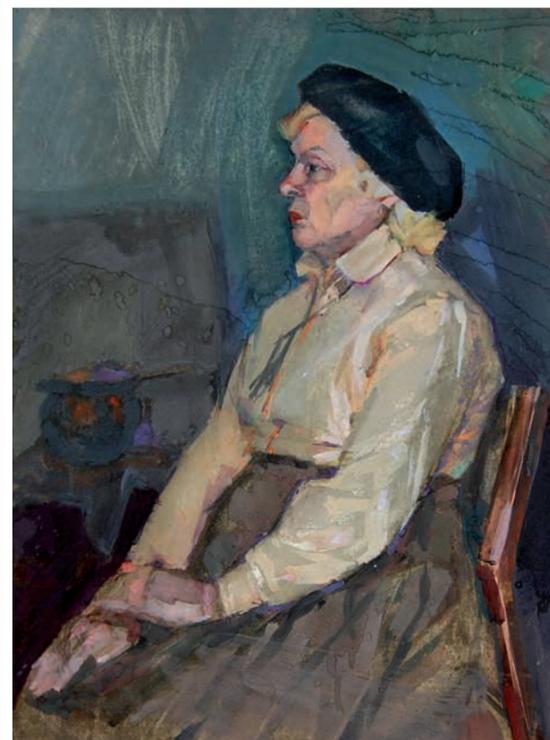
На 3-му курсі студенти займаються зображенням голови людини, ліпленням її форми кольором і тоном, її зв'язком із середовищем. Це завдання має на меті навчити студентів передати живописними засобами зовнішній вигляд моделі і її характерні риси. Студентам пропонується прагнути більш лаконічного відображення форми, концентруючи свою увагу на найбільш суттєвому — характері моделі. Живопис голови виховує у студентів цілісність бачення, розвиває окомір, відчуття пропорцій, здатність до передання світло-тональних і колірних відносин, вміння виявляти найбільш характерні анатомічні риси моделі.

Головною метою завдань на 3-му курсі є розвинення у студентів «художнього бачення», а саме — вміння надавати естетичну оцінку якостям, закладеним постановкою; знаходити образне вирішення натурального об'єкту, зважаючи на характеристики певних живописних матеріалів (акварель, гуаш, акрил). Під час виконання академічних постановок відбувається розширення й удосконалення творчих можливостей студентів-дизайнерів у подальшій роботі над відтворенням об'єктів дизайну й колористичним вирішенням майбутніх проектів.

Метою дисципліни «Живопис» на 4-му курсі є опанування студентами-дизайнерами навичок зображення людської півфігури у зв'язку з просторовим середовищем. Студенти вивчають та втілюють як колірне, так і тональне сприйняття натури, зважаючи на відповідні нюанси, в тому числі, обумовлені віддаленістю зображуваного об'єкта від глядача. Розвиненість колірно-тонального сприйняття безпосередньо пов'язана з умінням бачити і передавати зміну кольору в просторі, складні нюансні відтінки людського тіла і середовища, що зумовлені як особливостями освітлення, так і їх зв'язком з просторовими планами.

На 5-му курсі підводиться підсумок опанування техніки живопису; закріплюються навички, здобуті в роботі з натурою протягом попередніх років навчання, здійснюється подальше вдосконалення вмінь щодо підвищення композиційної, пластичної й колористичної виразності. Виконуючи завдання, студенти мають приділити особливу увагу анатомічно правильному зображенню форми людського тіла в її взаємозв'язку з середовищем; вивчають характер освітлення форми, підвищують професійну майстерність, рівень художньої культури й розвивають творчу індивідуальність. Основним навчальним завданням на 5-му курсі

спеціалізації «дизайн» є зображення одягненої моделі в інтер'єрі. Під час створення художнього образу студенти поглиблюють навички розробки колірних гармоній, використовують засоби аналітичних і синтетичних зображувальних прийомів. Робота проходить поетапно, зважаючи на основні аспекти, необхідні для опанування завдання. Відповідний рівень підготовки студентів на спеціалізації «дизайн» усіх напрямів здійснюють фахові спеціалісти кафедри живопису — доценти В. Лещенко, М. Ковальова; старші викладачі В. Чурсін, М. Клягін, Ф. Дерегус та інші.

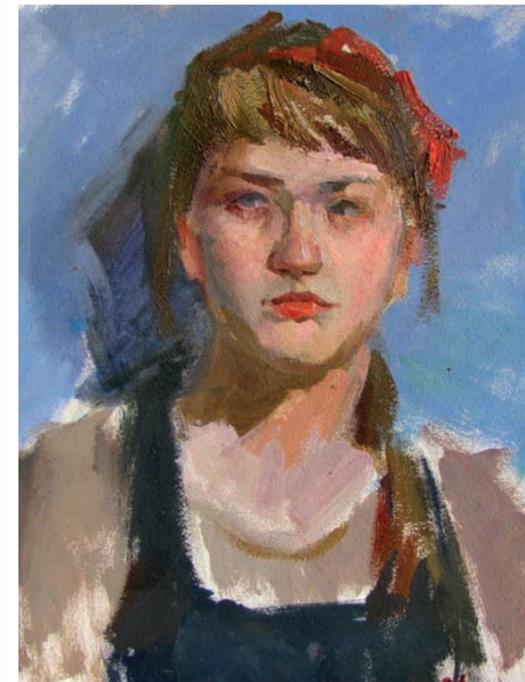
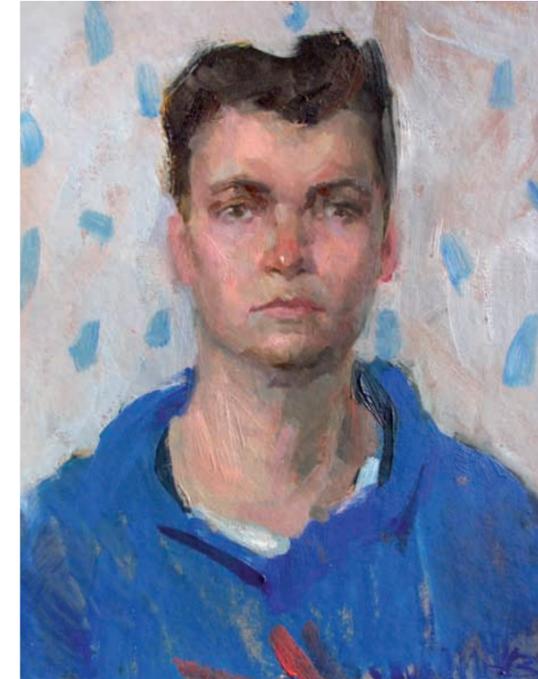
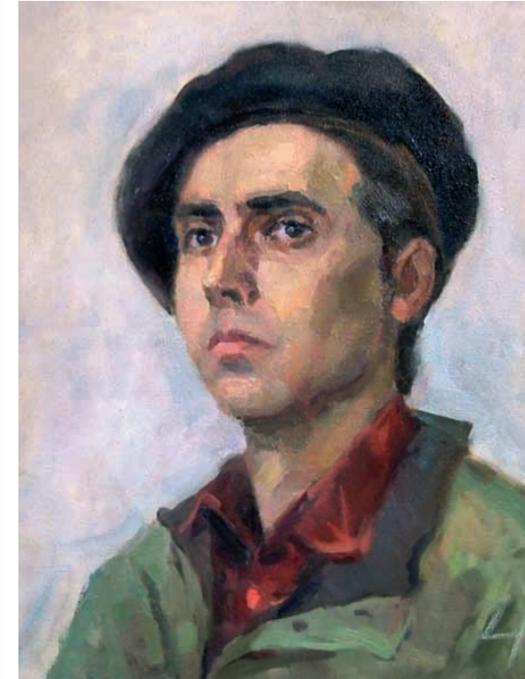
Спеціалізація «Реставрація станкового та монументального живопису»

1 курс

Курс живопису для навчання студентів за напрямом підготовки «Реставрація творів мистецтва» будується на творчих принципах реалістичного живопису. Під час навчання студенти мають здобути необхідні знання щодо різних технік живопису і технологій живописних матеріалів. Навчальними постановками на 1-му курсі є натюрморт і голова людини. Завдяки вивченню дисципліни студенти мають уміти: зображувати об'єкти предметного середовища, простір, портрет людини засобами академічного живопису; використовувати основні образотворчі техніки й матеріали; знати специфіку виразних засобів споріднених

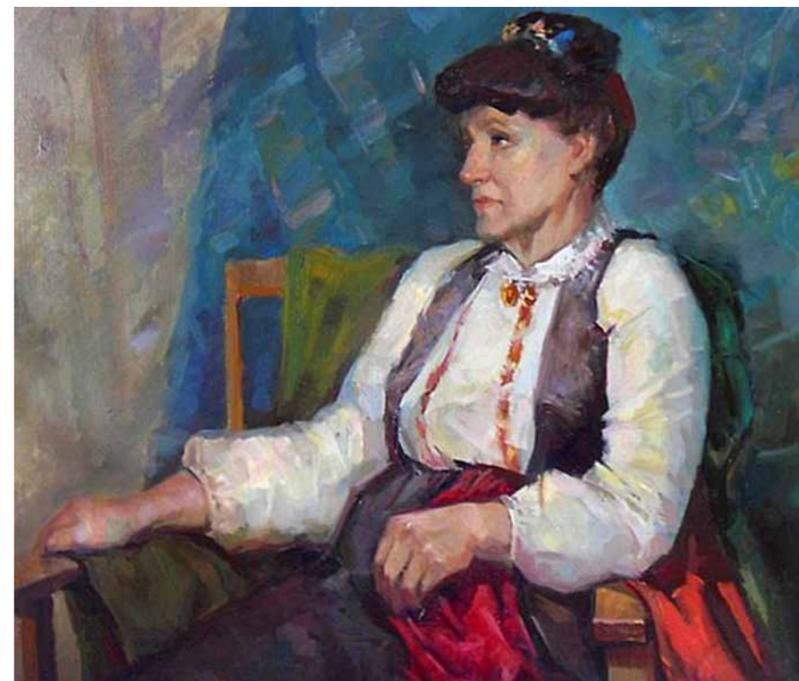
видів образотворчого мистецтва. Під час виконання портрета особливе значення приділяється вмінню знаходити співвідношення темних і світлих мас, а також тонально-колірному вирішенню постановки, яка ґрунтується на великих колірних відносинах. Цілеспрямована організація натурної постановки привчає учнів до узагальненого бачення й підказує засоби якісного відображення форми на полотні. Виконуючи постановки, особливу увагу приділяють характеру моделі, виявленню основних пропорцій і об'ємів, опрацюванню деталей та їх загальному зв'язку з середовищем.

Спеціалізація «Реставрація станкового та монументального живопису»

2 курс

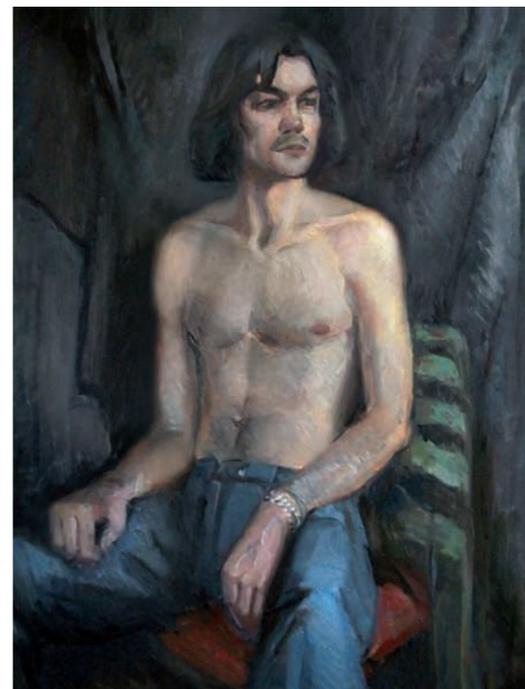
На 2-му курсі студенти приступають до зображення одягненої напівфігури людини. Викладачами ставляться чіткі академічні завдання з обов'язковим плануванням образотворчої діяльності на кожному етапі — вивчення пластики, пошук характеру, вирішення колориту й повітряного середовища. Зображення живої моделі вимагає від студентів активізації усіх ланок процесу пізнання — відчуття, сприйняття, мислення. Робота виконується в техніці олійного живопису із застосуванням раніше вивчених живописних прийомів, технологій тощо.

Спеціалізація «Реставрація станкового та монументального живопису»

3 курс

Основним завданням на 3-му курсі є одягнена й оголена напівфігура людини; іноді педагогом вводяться короткострокові етюди фігури. Мета роботи — формування у студентів знань і навичок як з реалістичного передання природи, так і більш декоративними засобами. Тривалі постановки чергуються з короткочасними, академічні завдання чергуються з декоративними, що активізує процес навчання. Основна мета навчання — виховати у студентів почуття гармонії кольору в будь-яких його проявах. Завдання виконуються олійними фарбами, що дозволяють вести тривалу роботу, виправляти помилки, застосовувати

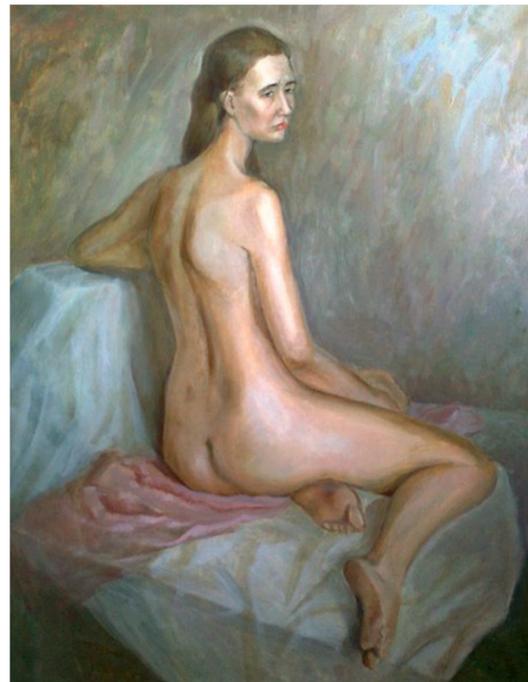
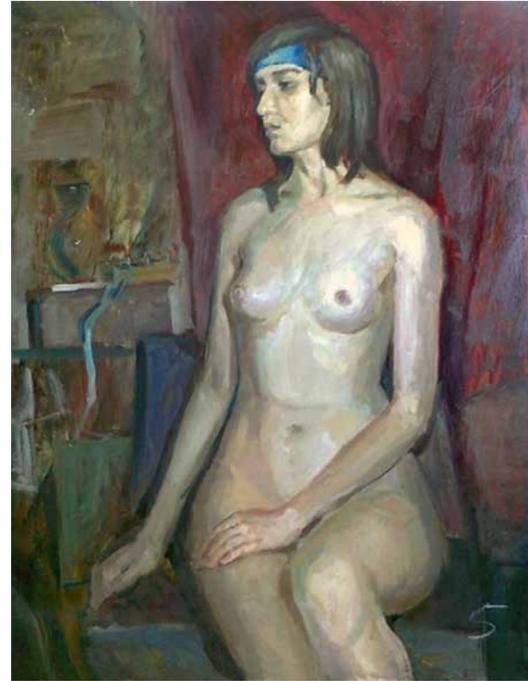
різні живописні прийоми тощо. Головним завданням 3-го курсу є навчання студентів аналізувати і виразно відтворювати конкретний пластичний зміст природи, зважаючи на цілісність складових: простору, середовища, пропорцій, об'єму форми, освітлення, кольору, фактури матеріалу. Завдяки виконанню методичних рекомендацій, роботи студентів набувають професійного рівня й відтворюють характер постановки в конкретній живописній формі. Живописна грамотність розглядається як сукупність знань і умінь студентів, необхідних для їх активної самостійної художньої діяльності.

Спеціалізація «Реставрація станкового та монументального живопису»

4 курс

На 4-му курсі виконуються етюди оголеної й одягненої фігури людини в нескладному русі. Студенти продовжують знайомство з основними законами роботи з натури — пошук композиційного і структурно-пластичного рішення, колірно-тональна побудова, виявлення головного й другорядного, пошук сюжетного рішення. Основним завданням курсу є формування у студентів сприйняття кольорово-тональної єдності натури залежно від освітлення, умов оточення, розташування предметів у просторі. Опанування живописної мови й засобів створення колірної гармонії проходить з вдосконаленням художньої майстерності.

Технічна майстерність допомагає виявленню художнього задуму, виразності всіх пластичних і колористичних засобів, єдності форми й змісту твору. Уміле використання живописного матеріалу перебуває у великій залежності від вміння цілісно й образно бачити зображуваний об'єкт, велику форму, добирати найпотрібніше для виявлення художньої складової. Рішення складного і разом з тим надзвичайно цікавого завдання зображення людини засобами живопису сприяє розвитку смаку, розширенню художнього кругозору, виробленню навичок самостійної творчої роботи.

Спеціалізація «Реставрація станкового та монументального живопису»

5 курс

Метою академічного живопису на 5-му курсі є максимальний художньо-естетичний розвиток особистості студента на основі здобутих ним під час опанування цієї дисципліни художньо-виконавських і теоретичних знань, вмінь і навичок. Студенти продовжують удосконалювати свою майстерність на засаді законів, закономірностей і прийомів академічного живопису; більш глибоко вивчають образотворчі можливості тону і кольору. Курс живопису завершується постановкою з оголеною фігурою із завданням передати зміст композиції за допомогою створення художнього образу. Послугуючись широким спектром живописних

приймів, студенти мають урізноманітнити живописну техніку, застосовуючи здобуті знання про контрасти, колірні ритми, сюжетно-композиційний центр тощо. Навчальний процес з академічного живопису за напрямом підготовки 6.020206 «Реставрація творів мистецтва» забезпечують фахові спеціалісти кафедри живопису — доцент В. Жердзицький, старші викладачі О. Азаркін, О. Дмитрієв, викладач К. Волошко та інші.

ВИПУСКНИКИ

ВИПУСКНИКИ КАФЕДРИ ЖИВОПИСУ ХДАДМ

Спеціалісти денної форми навчання

1994

Колісникова Тетяна Володимирівна
Рудіян Наталя Леонідівна
Свеженцева Світлана Віталіївна
Шмондт Володимир Єгорович

1995

Кулаков Олексій Геннадійович
Пентюх Володимир Вікторович
Пентюх Тетяна Володимирівна
Нечитайло Віктор Володимирович
Мальцева Оксана Анатоліївна
Духова Вікторія Валерійовна

1996

Колобов Константин Вікторович
Мацкієв Сергій Володимирович
Прядкіна Любов Константинівна
Харламов Ігор Володимирович
Щербань Андрій Сергійович

1997

Бараненко Віталій Олексійович
Сипало Станіслав Васильович
Полторак Ірина Юріївна
Ковальов Едуард Валерійович
Абуд Махмуд Алі Фахлі

1998

Афанасьєва Наталія Павлівна
Безродний Олексій Володимирович
Філатов Костянтин Вікторович

1999

Жаров Павло Миколайович
Жугар Вікторія Павлівна
Лук'яненко Володимир Григорович

2000

Воронцова Світлана Миколаївна
Гапчинська Євгенія Геннадіївна
Пилипчук Оксана Дмитрівна

2001

Бондар Володимир Олегович
Гайова Олександра Валентинівна
Деркач Микола Іванович
Зеленська Наталія Олександрівна
Онщенко Марина Олександрівна
Рубан Сергій Іванович
Сахаров Святослав Георгійович
Синіговець Олена Миколаївна

2002

Воскобойнікова Світлана Олександрівна
Сохацька Олена Олександрівна
Федяєв Олександр Олександрович

2003

Гоголева Олена Євгенівна
Гольнева Ірина Миколаївна
Дмитрієв Олексій Олегович
Єфименко Дмитро Вікторович
Ковальова Марія Миколаївна
Король Олександр Олександрович
Кошель Ольга Валеріївна
Титов Андрій Володимирович
Захаров Святослав Георгійович

2004

Марманова Ірина Миколаївна
Водницька Олександра Сергіївна
Іванова Тетяна Анатоліївна
Марманов Роман Петрович
Попов Сергій Валерійович
Третьякова Наталія Вікторівна

Винник Олександр Леонідович
Лисяна Марина Василівна

2005

Бондаревський Євген Володимирович
Калюжна Ірина Миколаївна
Кривцова Ірина Геннадіївна
Олемпюк Валентина Геннадіївна
Попов Сергій Валерійович
Смолянова Світлана Миколаївна

2006

Бондаревська Надія Сергіївна
Папірний Тимофій Олександрович
Сафонов Ігор Олексійович
Тужиков Ігор Борисович
Чаус Дмитро Вікторович
Чернуха Юлія Федорівна

2007

Іоніна Катерина Григорівна
Кучерявенко Олена Олександрівна
Попов Олександр Олександрович
Сіленко Вікторія Володимирівна
Хаїр Маліла Сараджуддинівна

2008

Ешалієв Ельдар Зулунбекович
Лизогуб Костянтин Юрійович
Новохатська Ольга Іванівна
Пономаренко Марина Валентинівна
Саражин Денис Олегович

2009

Качина Анастасія Олександрівна
Малтапар Валентина Василівна
Меркур'єва Світлана Олексіївна

2010

Жемчужникова Євгенія Олександрівна
Коваленко Тетяна Іванівна
Ковальов Володимир Миколайович
Криушин Олександр Олександрович
Чистякова Анастасія Миколаївна

2011

Брітцев Олександр Миколайович
Голдирева Ганна Володимирівна
Дулін Єгор Володимирович
Коваленко Сергій Володимирович
Мельникова Олена Юріївна
Фастенко Тетяна Михайлівна

2012

Карлєєв Олег Сергійович
Маркович Олена Іванівна
Мороз Ольга Миколаївна
Некрасова Марія Олександрівна
Саражин Вікторія Григорівна
Чепелєва Марія Олексіївна

2013

Віннікова Євгенія Володимирівна
Казаченко Владислав Андрійович
Кринична Оксана Володимирівна
Струкова Наталія Євгенівна

2014

Бондаренко Магдаліна Вікторівна
Золотько Ася Анатоліївна
Кондурова Марина Анатоліївна
Прохорчук Дарія Дмитрівна

ВИПУСКНИКИ КАФЕДРИ ЖИВОПИСУ ХДАДМ

Магістри денної форми навчання

2005

Ковальова Мар'я Миколаївна
Водницька Олександра Сергіївна

2008

Чаус Дмитро Вікторович

2011

Чурсін Олександр Вікторович

2012

Волошко Карина Миколаївна

2014

Станичнов Олег Олегович

Магістри заочної форми навчання

2005

Дмитрієв Олексій Олегович
Єфименко Дмитро Вікторович

2005

Третьякова Наталія Вікторівна

2006

Олемпюк Валентина Геннадіївна
Чжан Ци (Китай)
Сун Бохуа (Китай)
Коротков Валентин (Росія)
Жень Кетао (Китай)

2009

Чжу Лі (Китай)
Ці Юаньюань (Китай)

2010

Чень Ган (Китай)
Хма Салах Лайла (Ірак)

2011

Червонна Ганна Станіславівна
Ван Вейке (Китай)
Лань Тянь (Китай)

2012

Прокоф'єв Євген Олександрович
Шкурат Алла Володимирівна

2013

Афанасенко Олена Олегівна
Цю Вей (Китай)
Хуан Цзіншен (Китай)
Ван Сінсін (Китай)
Цзян Чуань (Китай)

2014

Коркішко Вікторія Олегівна
Лесик Станіслав Федорович
Санін Віктор Миколайович
Цзян Юань (Китай)
Чжан Сяолін (Китай)

Спеціалісти заочної форми навчання

2002

Лей Мін (Китай)

2003

Дмитрієва Тетяна Олександрівна (Росія)

2006

Жосан Олена Михайлівна

2007

Рецебурина Людмила Федорівна

2008

Дегтяр Сергій Федорович
Гусейнов Урфан (Азербайджан)

2009

Емілов Іван

2010

Бережний Ігор Володимирович
Ляшова Тетяна Миколаївна
Маловичко Тетяна Миколаївна
Сохань Віталій Григорович
Шевченко Сергій Анатолійович

2011

Кузнєцова Поліна Олегівна

2012

Лисова Олена Олександрівна
Щербіна Ірина Юрївна
Лафакі Олена (Нідерланди)

2013

Дорошенко Світлана Сергіївна
Левкович Ірина Володимирівна
Охріменко Тетяна Миколаївна
Олександрова Світлана Олександрівна
Ольховська Катерина Анатоліївна
Чеховська Марія Юрївна

2014

Смирнов Сергій Сергійович
Борисова Олена Миколаївна
Шендрік Тетяна Олександрівна

Олександр Брітцев

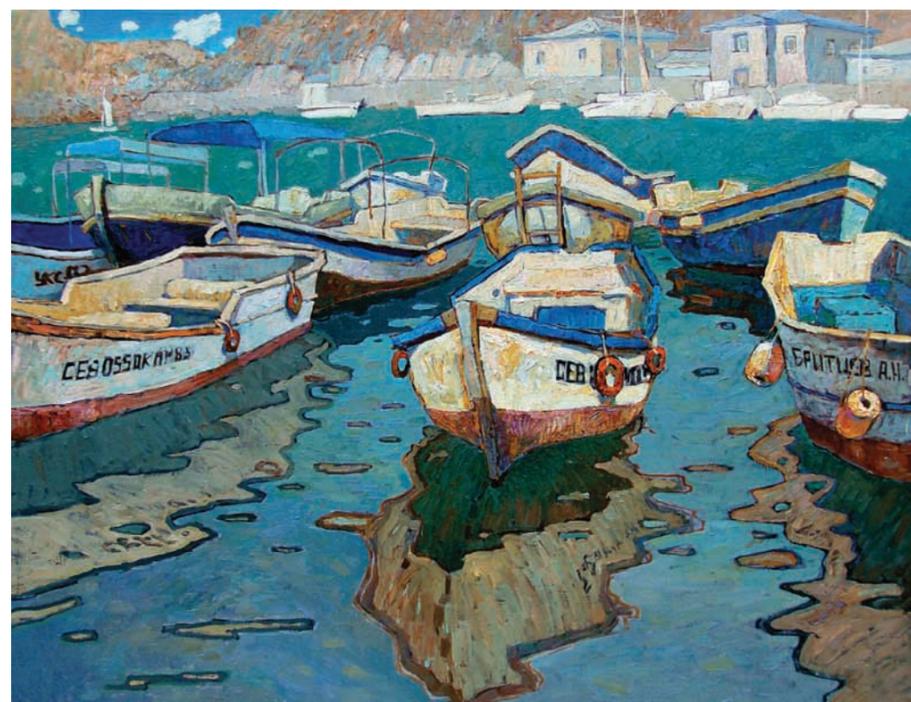
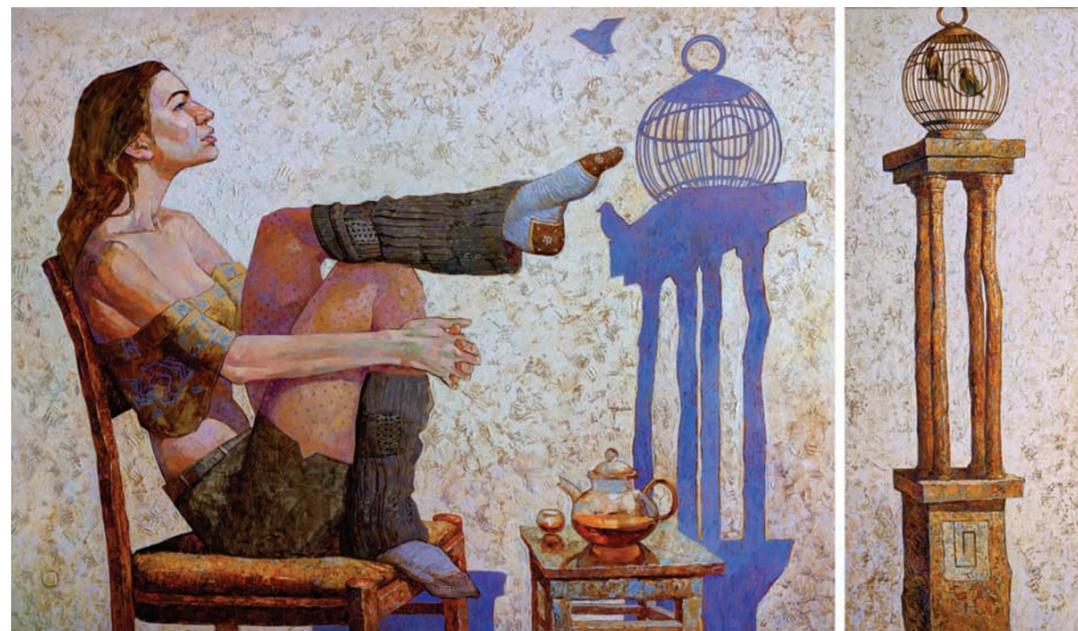
Художник станкового живопису (2011).
Член МО ХО НСХУ з 2009 року.

Народився 02.XII.1984 року в Донецьку.

ОСВІТА: ДХУ (2005),
ХДАДМ (2011).

Учасник всеукраїнських
і обласних виставок.

Тел.: (050) 829 25 16
britcev@yandex.ru

«Вільна», 2014. П./о., 120x190

«На глади водяной», 2014. П./о., 70x90

Олександр Винник

Художник станкового живопису (2004).
Член ХО НСХУ з 2008 року.

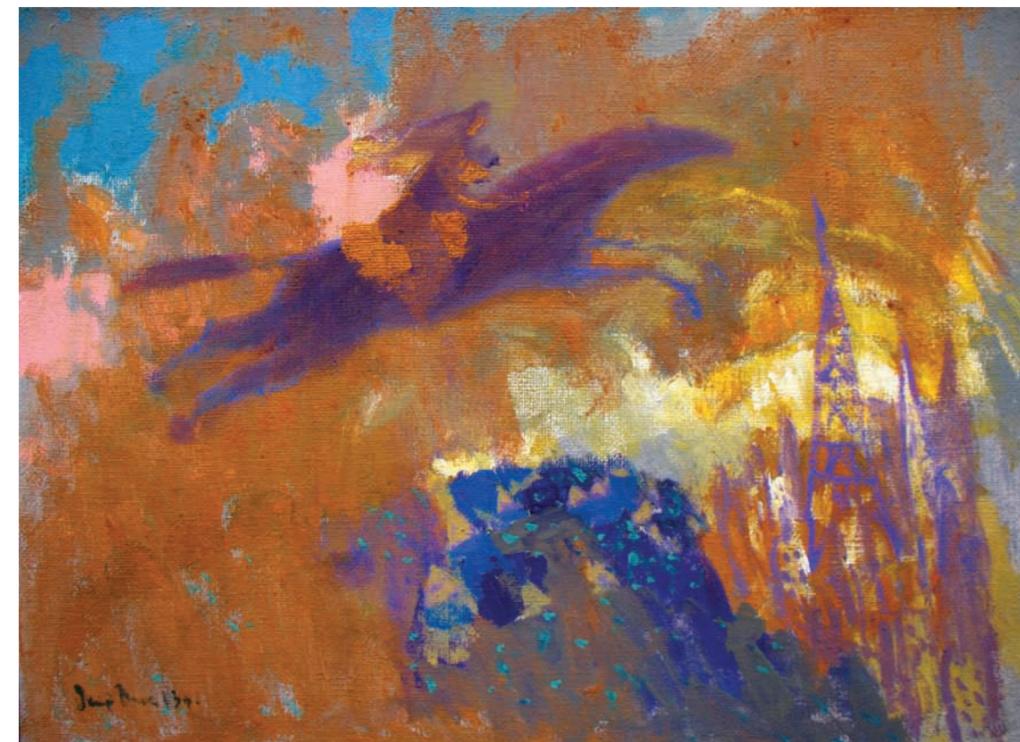
Народився 14.IV.1978 року у с.м.т. Нова Водолага Харківської обл.

ОСВІТА: Школа мистецтв смт Нова Водолага (1993);
ХДХУ (1998), спеціалізація «художник-викладач»
ХДАДМ (2004).

Працює викладачем ДШМ смт Нова Водолага з 2012 року.

Кращі роботи зберігаються у Святогірському художньому музеї, Харківському художньому музеї, Бахчисарайському художньому музеї, а також у приватних колекціях та у колекціонерів України, Росії, США, Марокко й багатьох країн Європи.

Тел.: (057) 404 60 61
(099) 442 66 27
www.aleksandr.artnau.ru
e-mail: vynsa@mail.ru

«3 села до Європи», 2013. П./о., 60x80

«Весняне сонцестояння», 2012. П./о., 70x140

Вікторія Жугар

Художник станкового живопису (1999).
Член ХО НСХУ з 2012 року.

Народилася 23.X.1973 року
у смт Пристень Курської обл.

ОСВІТА: ХДХУ (1995);
ХДАДМ (1999).
Вчителі: В. Чаус,
В. Лазовий, В. Ганоцький,
Є. Жердзицький.

Працює в ОКЗ ХХУ, викладач.

Учасник всеукраїнських
і міжнародних виставок
з 1996 року.

Тел. (057) 733 03 47

«Святий вечір», 2007. П./о., 101x153

«Після зливи», 2010. П./о., 119x203,9

Владислав Казаченко

Художник станкового живопису (2013).
Член ХО НСХУ з 2012 року.

Народився 13.X.1987 року
у Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (2007).
Викладач — Ю.І. Киянський;
ХДАДМ (2007).
Вчителі: О.В. Вяткін,
М.І. Деркач, В.І. Чурсіна,
В.В. Заліщук.

Переможець двох молодіж-
них арт-салонів «Marts»
у номінації «Краща живо-
писна робота». «Marts 2011
та 2012» (Київ).
Переможець міжнародної
виставки-конкурсу сучасного
мистецтва в Італії «Ukainian
Art Week in Italy» (2012).

Працює в Харківському
художньому училищі.

ВИСТАВКИ:

2009 Всеукраїнська виставка
«Мальовнича Україна»
(Харків);

2009 Всеукраїнська виставка
«Різдвяна» (Харків);

2010 Всеукраїнська
виставка «65 років Великої
Перемоги» (Київ);

2010 Всеукраїнська виставка
«MARTS 2010» (Київ);

2010 Персональна виставка
галерея «Арт-Мікс» (Київ);

2011 Всеукраїнська виставка:
«Щедрість рідної землі»
(с. Климтів Житомирської
обл.);

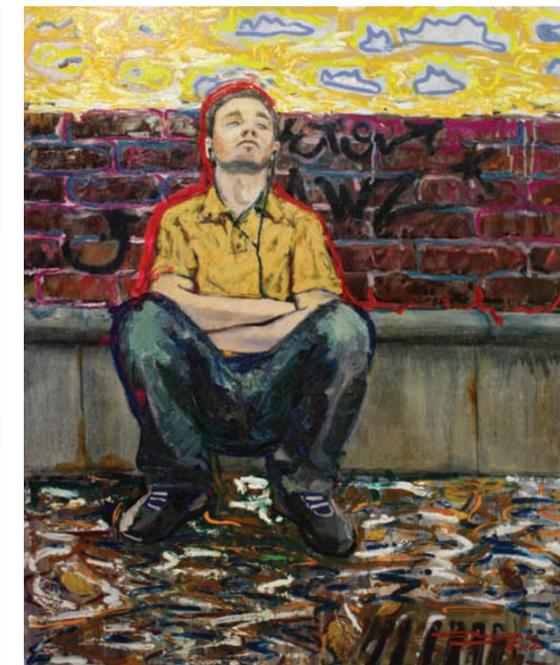
2011 Всеукраїнська виставка
«Шляхом Мистецтва»,
Будинок художника (Харків).

«Шлях до вершин», 2012. П./о., 120x90

«Сплін», 2012. П./о., 100x80

«Місце зустрічі», 2013. П./о., 140x90

Ірина Калюжна

*Художник станкового живопису (2005).
Член ХО НСХУ з 2010 року.*

Народилась 22.XII.1975 року у Харкові.

ОСВІТА: ХДАДМ (2011).

Працює у творчій майстерні.

Учасник міжнародних, всеукраїнських і обласних виставок.

Тел.: (063) 271 30 16,
(063) 607 56 45

«Квітковий сон», 2014. П./о., декупаж, 110x100

Тетяна Коваленко

*Художник станкового живопису (2010).
Член МО ХО НСХУ.*

Народилась 1984 року у Дніпропетровську.

ОСВІТА: Дніпропетровський театрально-художній коледж (2004); ХДАДМ (2010).

Учасниця багатьох всеукраїнських та обласних виставок, сучасних арт-проектів.

Працює в творчій майстерні.

«Мереживо квітів», 2011. П./о., 80x90

Анастасія Качина

Художник станкового живопису (2009).
Член НСХУ з 2008 року.

Народилась 1982 року у м. Чугуєві.

ОСВІТА: ХДАДМ (2010).

Працює у творчій майстерні.

Учасник міжнародних, всеукраїнських і обласних виставок з 2006 року.

Роботи художниці зберігаються в приватних колекціях України, Росії, США, Великобританії, Китаю, Чорногорії, Туреччини, Великої Британії та інших країнах.

«Кавуни», 2014. П./акр., 70x100

«Дощ за вікном...», 2014. П./акр., 90x120

«Безсоння», 2013. П./акр., 80x100

Олександр Кришун

Художник станкового живопису (2010).
Член НСХУ з 2012 року.

Народився 29.XI.1982 року в місті Керч.

ОСВІТА: Керченське художнє училище (2001).
Ялтинський гуманітарний інститут, спеціальність «графічний дизайн» (2004).
ХДАДМ за спеціалізацією «станковий живопис», кваліфікація «художник-педагог» (2010).
2010 – 2013 рр. працював у ХДАДМ на кафедрі живопису викладачем живопису та композиції.
У 2013 році отримав диплом магістра.

Переможець міжнародного біенале водних технік живопису в Шанхаї (2012).

Учасник міжнародних, всеукраїнських і обласних виставок. Регулярний учасник міжнародних та всеукраїнських симпозіумів і пленерів художників у різних країнах.

«Весняний настрій», 2011. П./о., 80x70

Володимир Ковальов

Графік-аквареліст, живописець (2010).
Член ХО НСХУ з 2012 року.

Народився 02.VI.1984 року у Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (2004) за спеціальністю «художник-викладач». Вчителі: М.Ф. Сердюк, М.А. Константинопольський. ХДАДМ (2010), майстерня жанрового живопису під керівництвом В.Л. Ганоцького і В.М. Чауса.

З 2010 року працює викладачем живопису у Харківському художньому училищі.

Тел.: (050) 984 87 06
e-mail: kovalyov@mail.ru
kovalyov@rambler.ru

«Корзиночник», 2013. П./о., 85x120

«Вечір в селі. Сім'я», 2012. П./о., 65x90

Олександр Король

Художник станкового живопису (2003).
Член ХО НСХУ з 2003 року.

Народився 11.V.1978 року у Запоріжжі.

ОСВІТА: ХДАДМ (2003).
Вчителі: В.М. Чаус,
В.Л. Ганоцький.

2003 Почесна грамота за участь у розписуванні храму св. Георгія Переможця у м. Алчевськ.

2006 Стаття у журналі «Образотворче мистецтво».

2007 Стаття у журналі «Антреме».

ВИСТАВКИ:

З **1997** учасник обласних, всеукраїнських та міжнародних виставок.

2007 Персональна виставка у клубі «Стаприус» (Харків).

Тел.: (066) 710 90 87

«Буковель», П./о., 50x70

Олексій Кулаков

Художник станкового живопису (1995).
Член НСХУ з 1999 року.

Народився 06.VIII.1967 року у Харкові.

ОСВІТА: ХХУ (1986);
ХХПІ (1995).

Викладач кафедри живопису. Аспірант Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури 2007 (Київ).

2003 р. присвоєно звання «Заслужений художник України».

2007 р. нагороджений дипломом першого ступеня «За особливий вклад в сучасне реалістичне мистецтво» (С.-Петербург).

2009 р. нагороджений медаллю «За майстерність» міжнародного фонду «Культурне надбання».

2010 р. нагороджений золотою медаллю лауреата Міжнародного фонду «Культурне надбання».

Працює у творчій майстерні НСХУ у Києві.

Учасник всеукраїнських, міжнародних виставок з 1993 року.

2003 р. працював над замовленням Верховної Ради України — полотном «Державотворення».

2006–2008 рр. працював над українсько-польським проектом «Грюневальдська битва».

2007 р. працював над розписом плафона «Правосуддя» для зали Верховного Суду України.

2010–2011 рр. працював над держзамовленням для музею Історії незалежності Македонії, м. Скоп'є.

Тел.: (050) 80 66 057
e-mail: kulakov_papirna@ukr.net

«Державотворення», 2001, 200x500

«Куміри», 2000. П./о., 175x400

«Козацький танок», 2011. П./о., 100x200

Олена Маркович

Художник станкового живопису (2012).
Член МО ХО НСХУ з 2010 року.

Народилась 20.V.1987 року у Донецьку.

ОСВІТА: ДХУ (2006);
ХДАДМ (2012).

Працює в творчій майстерні.

Учасник всеукраїнських, міжнародних і обласних виставок з 2007 року.

Тел.: (066) 725 60 07
e-mail: kar-ram-bola@mail.ru

«Петунія», 2012. П./о., 40x50

«Білі півонії», 2014. П./о., 50x60

Ольга Мороз

Художник станкового живопису (2012).
Член МО ХО НСХУ з 2012 року.

Народилась 26.ІІІ.1984 року,
с. Мелені Коростенського р-ну
Житомирської обл.

ОСВІТА: ХДХУ (2006).
Викладачі: К.Ю. Савченко,
О.І. Івашко, О.М. Жосан.
ХДАДМ (2012).
Викладачі: О.В. Вяткін,
В.І. Ковтун, Ю.М. Вінтаєв,
В.І. Чурсіна.

Тел.: (093) 767 79 63
e-mail: moroz-olya@bk.ru

«Натюрморт восени», 2012. П./о., 95x95

Марія Некрасова

Художник станкового живопису (2012).
Член МО ХО НСХУ з 2012 року.

Народилась 05.ІІ.1987 року
у Світловодську.

ОСВІТА: ХДАДМ (2012).
Викладачі: В.М. Чаус,
В.Л. Ганоцький, В.В. Заліщук.

Працює в творчій майстерні.

Учасник обласних,
всеукраїнських
та міжнародних виставок
з 2007, має персональні
виставки.

Тел.: (093) 643 63 18

«У твоєму саду», 2013. П./о., 90x70

Валентина Олемпюк-Віннікова

*Художник станкового живопису (2005).
Член ХО НСХУ з 2006 року.
Викладач рисунка та живопису.
Голова циклової комісії мистецьких
дисциплін ДВНЗ «ХКТД» з 2014 року.*

Народилась 09. XII. 1979 року у Макіївці.

ОСВІТА: ХДХУ (1999),
художник-викладач.
Викладачі: Г.О. Троянов,
А.В. Полоник, В.В. Єськова.
ХДАДМ (2005).
Викладачі: В.М. Чаус,
В.Л. Ганоцький, Ю.М. Вінтаєв,
В.І. Ковтун.

2002 Диплом учасника
третьої художньої виставки
творів студентів спеціалізації
«станковий живопис»
ХДАДМ (Харків);

2014 Грамота Департаменту
науки і освіти ХОДА
в номінації «Кращий
викладач-мистець ДВНЗ
"ХКТД"» (Харків);

ВИСТАВКИ:

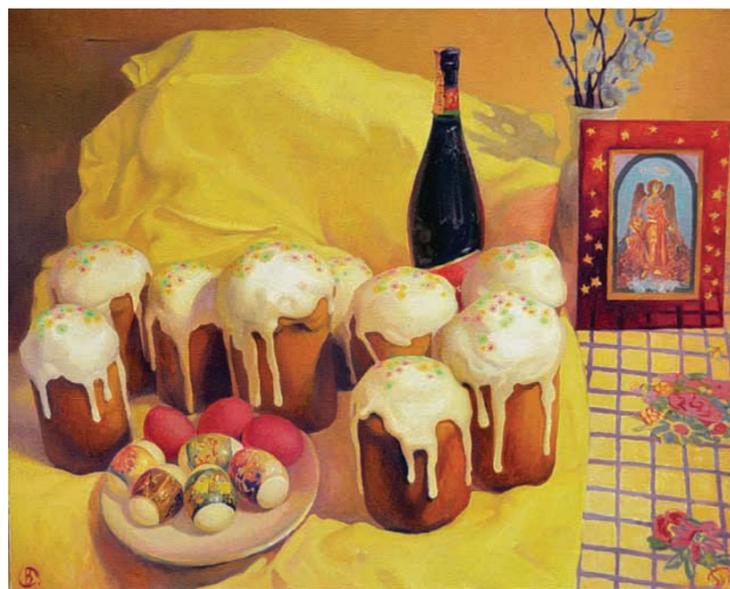
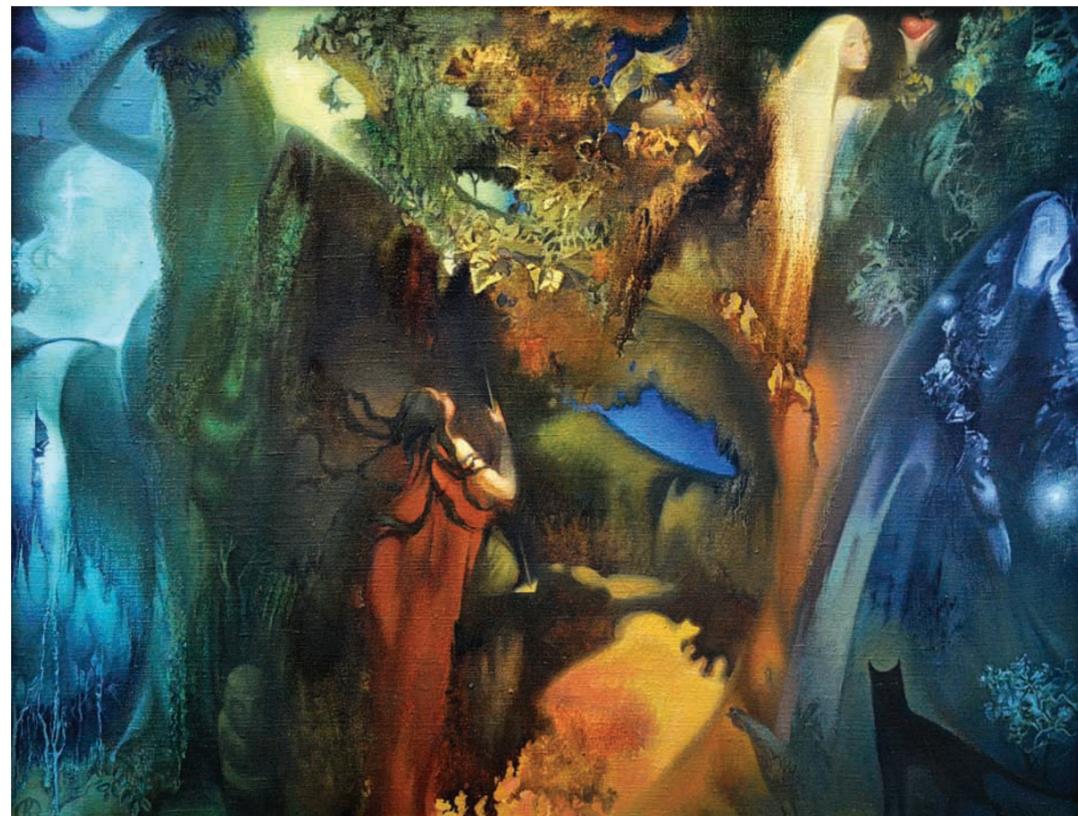
2003 персональна виставка
творів, Харківська державна
наукова бібліотека;

2008 персональна виставка
творів, ПС «Сучасник»
(Харків);

2010 «Продовження»,
персональна виставка
творів, Харківський будинок
вчених (Харків);

2013 «Наш світ»,
персональна виставка
творів, Харківський художній
музей (Харків);

2014 «Чорне та біле»,
персональна виставка творів
у інформаційно-виставково-
му центрі «Бузок» (Харків).

«Пори року», 2009. П./о., 70x90

«Напередодні Свята», 2011. П./о., 65x80

Олена Сохацька-Горбель

*Художник станкового живопису (2002).
Член ХО НСХУ з 2013 року.*

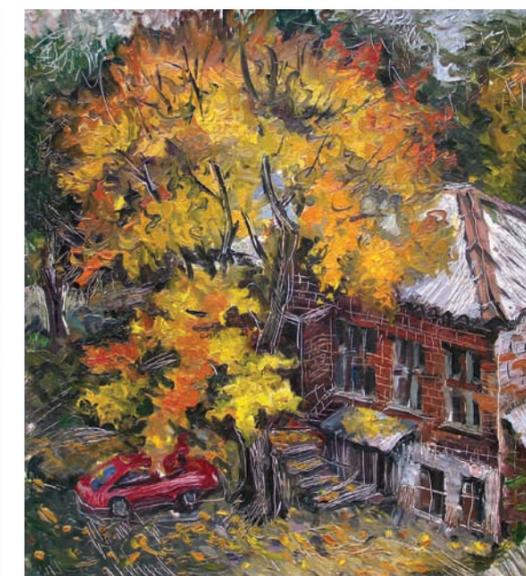
Народилась 1976 року
у Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (1996),
навчалася у майстерні
Г.С. Коробова.
ХДАДМ (2000).
Викладачі: В.М. Чаус,
В.Л. Ганоцький, Ю.М. Вінтаєв,
О.І. Мартинець.

Викладач ХХУ з 2006 року.

Учасник всеукраїнських,
міжнародних виставок
з 1996 року.

Тел.: (067) 707 4286,
(050) 657 3382
e-mail: gorbely@mail.ru

«Волошки», 2006. П./о., 60x55,5

«Моя лялечка», 2012. П./о., 60x80

«Осінь у нашому місті», 1997. П./о., 61x53

Олег Станічнов

Художник станкового живопису (2014).
Член МО ХО НСХУ з 2012 року.

Народився 24. VI. 1987 року у Дніпропетровську.

ОСВІТА: ДТХК (2008).
ХДАДМ (2012).
Викладачі: В.М. Чаус,
В.Л. Ганоцький.

Викладач кафедри живопису з 2015 року.

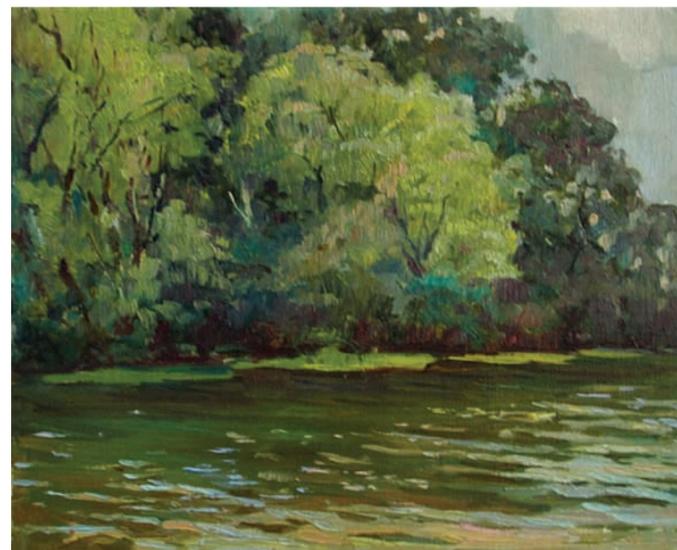
Учасник міжнародних, всеукраїнських і обласних виставок з 2009 року.

Тел.: (095) 840 23 59

«Харківський дворик», 2010. П./о., 40x50

«Розлив річки», 2011. П./о., 40x35

Ігор Тужиков

Художник станкового живопису (2006).
Член ХО НСХУ з 2008 року.

Народився 11. VI. 1979 року в Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (2000),
ХДАДМ (2006).
Викладачі: В.М. Чаус,
В.Л. Ганоцький, В.В. Сізіков.

З 2001 р. Активний учасник численних художніх пленерів, акцій, заходів, групових, всеукраїнських та міжнародних виставок.

2005 Учасник культурно-мистецької акції «Шляхами Васильківського: погляд через століття» з подальшими виставками в м. Полтава (художній музей), м. Лубни (художній музей), м. Миргород (худ. музей).

2007 Учасник виставки, присвяченої відкриттю галереї «Невський проспект» (фонд «Культурне надбання»), в Санкт-Петербурзі.

Вільний художник (творча майстерня, пленери, виставки).

ВИСТАВКИ:

2012 Участь у виставці російського та українського живопису в «Silvana Galleri» (США).

2013 Участь в міжнародному художньому пленері «Plener Venkov 2013» (Чехія).

Має сім персональних виставок.

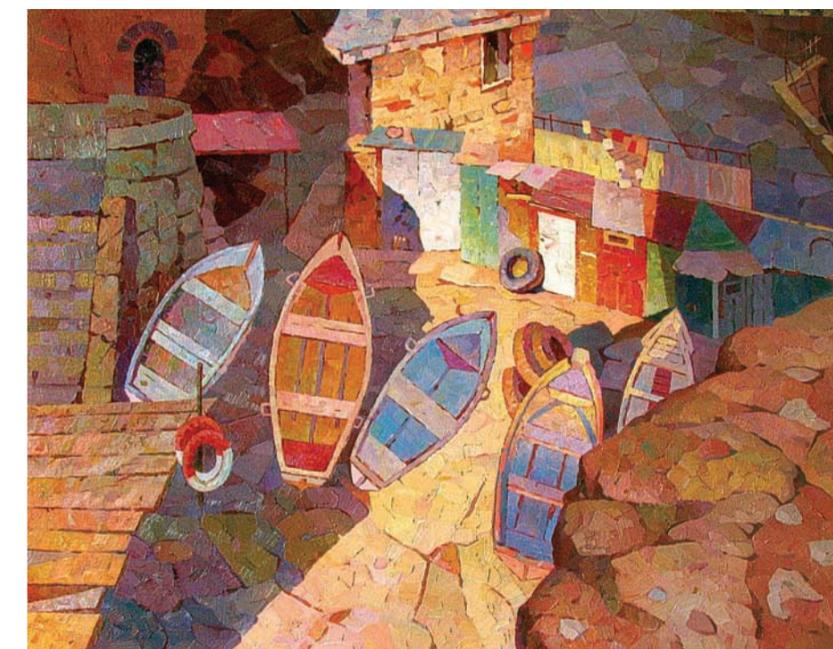
Роботи зберігаються в ХХМ, у Харківському будинку вчених, а також у приватних колекціях у Росії, Україні, Польщі, Чехії, Китаї, США, Франції, Великобританії, Германії.

Тел.: (098) 837 90 25,
(095) 436 72 80
e-mail: tuzhikof@mail.ru

«Смак осені», 2014. П./о., 50x70

«Очима чайки», 2011. П./о., 100x80

Олександр Федяєв

Художник станкового живопису (2002).
Член ХО НСХУ з 2006 року.

Народився 28.VIII.1962 року
с. Кострине Закарпатської обл.

ОСВІТА:
Ужгородське училище
декоративно-прикладного
мистецтва (1988).
ХДАДМ (2002),
живописець-викладач.
Викладачі: А.М. Константи-
нопольський, Ю.М. Вінтаєв,
В.І. Ковтун.

Учасник обласних,
всеукраїнських, міжнародних
виставок з 1998 року.

Роботи зберігаються в при-
ватних колекціях України,
Росії, США та ін.

Тел. (067) 571 39 51

«За філіжанкою кави», 2008. П./о., 80x100

«Квіти», 2010. П./о., 70x95

Дмитро Чаус

Художник станкового живопису (2006).
Член ХО НСХУ з 2008 року.

Народився 09.II.1981 року
у Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (2000),
художник-оформлювач.
Викладачі: П.А. Шигимага,
Є.В. Надєждін.
ХДАДМ (2006).
Викладачі: В.І. Ковтун,
Ю.М. Вінтаєв, В.Л. Ганоцький,
Є.Ф. Жердзицький.

2006 Лауреат конкурсу
дипломних робіт
«Мистецтво молодих-2006»
(Харків, Київ, Львів).

З 2006 Працює на кафедрі
ХНПУ ім. Г.С. Сковороди.
Старший викладач (з 2008).

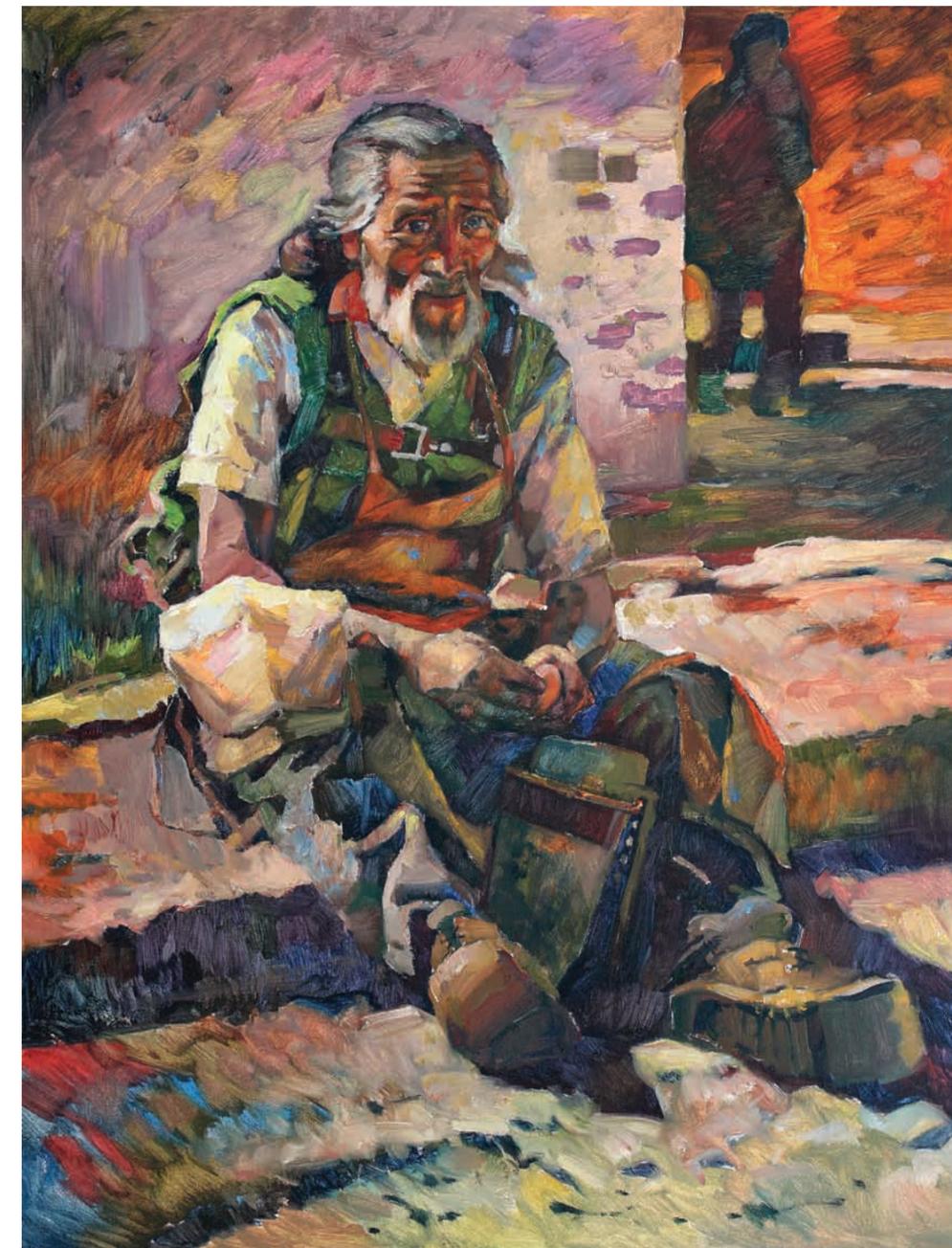
ВИСТАВКИ:

2008 Виставка «Impreshen»,
робота «Парасольки»,
м. Дублін (Ірландія).

2010 «Дві країни — одна
мова», персональна виставка
м. Шитяджунг (Китай).

2012 «Дивне поруч»,
персональна виставка
м. Син (Китай).

Тел. (099) 059 91 69
e-mail: dihlomnik10@mail.ru

«Чоботар», 2012. П./о., 60x80

Марія Чепелєва

Художник станкового живопису (2012).
Член ХО НСХУ з 2012 року.

Народилась у Бахчисаріаї.

ОСВІТА: Кримське художнє училище ім. М.С. Самокиша; «Станковий живопис» (2006). Кримська філія Київської академії мистецтв і архітектури «Станковий живопис» (2008). ХДАДМ (2012). Викладачі: В.І. Ковтун, Ю.М. Вінтаєв.

Нагороджена золотою медаллю Міжнародного фонду «Культурне надбання» (Санкт-Петербург) у номінації «За досягнення у живописі».

Золота медаль лауреата Фонду «Культурне надбання» і платинована відзнака учасника Чорногорських пленерів.

Викладала живопис на кафедрі живопису ХДАДМ.

«Ассоль», 2013. П./о., 140x100

Олександр Чурсін

Художник станкового живопису (2011),
магістр, педагог-досліджувач.
Член ХО НСХУ з 2012 року.

Народився 22.Х.1984 у Харкові.

ОСВІТА: ХДХУ (2005), художник-педагог. Викладачі: А.М. Константинопольський, В.В. Погорелов, В.В. Чурсін, С.Г. Радіонов. ХДАДМ (2011). Викладачі: В.І. Чурсіна, Є.Ф. Жердзицький, В.І. Ковтун, Ю.М. Вінтаєв.

2004 Переможець виставки-конкурсу, присвяченої 350-річчю м. Харкова.

2009 Переможець конкурсу «Сумська» («Гостиня на Дворянской»).

Працював у ДХШ №1 ім. І.Ю. Рєпіна (2010–2014).

ВИСТАВКИ: Учасник 33 всеукраїнських, 2 міжнародних, 8 обласних художніх виставок.

Персональні виставки:

2005 Харківський художній музей;

2009 «Родина скарбниці» (театр Музкомедії);

2012 «Натхненні талантом» («Гостиня на Дворянской»);

2013 Виставка викладачів ДХШ №1 ім. І.Ю. Рєпіна.

Учасник всеукраїнських пленерів:

2002 Севастополь,

2003 Очаків,

2006 Гурзуф,

2014 Харків.

e-mail: alexan22arh@mail.ru

«Лісові квіти», П./о., 60x70

«Сутінки», К./о., 29x35»

ІМЕННИЙ АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Август І.Л. 33
Авілов М.І. 36, 37
Азаркін О.О. 42, 47, 49, 78, 81, 106, 201
Анісімова Т.(?). 30
Безперчий Д.І. 16, 17
Безруков О.О. 42, 47, 114, 180
Бекетов О.М. 19
Беркос М.А. 20, 23
Бесєдін С.Ф. 29, 30, 31, 34, 35, 37, 38, 41, 42, 47, 60, 64, 66, 72, 81, 92, 94, 114, 118, 120, 175
Бобровський Г.М. 19
Браїловський Л.М. 19
Брітцев О.М. 205
Брюллов К.П. 16
Бурачек М.Г. 26, 29, 34, 54, 56, 68
Ван Сінсін 160
Васильківський С.І. 19
Виєзжев О.М. 19
Винник О.Л. 205, 209
Вінтаєв Ю.М. 8, 42, 46, 47, 49, 78, 81, 90, 98, 110, 122, 140, 146, 149, 152, 155, 160, 163, 220, 222, 223, 226, 227, 228, 229
Водницька О.С. 204
Волненко О.А. 29
Волошко К.М. 47, 49, 78, 81, 126, 162, 201, 206
Вяткін О.В. 37, 66, 84, 100, 112, 211
Ганоцький В.Л. 8, 13, 42, 47, 48, 49, 78, 81, 84, 98, 112, 114, 122, 124, 126, 140, 149, 151, 156, 161, 210, 217, 221, 222, 223, 224, 225, 227
Герасимов С.В. 33, 66
Голдирєва Г.В. 154, 205
Головашов Я.М. 30
Горбатенко Л.П. 47, 49, 78, 79, 81, 100, 181
Горєлов Г.М. 20, 24
Даниленко В.Я. 11
Дерегус М.Г. 29, 34, 37, 54, 66,
Дерегус Ф.М. 42, 47, 49, 78, 81, 108, 189
Деркач М.І. 8, 47, 48, 49, 78, 81, 104, 140, 204, 211
Димура А.І. 38
Дмитрієв О.О. 49, 78, 79, 81, 110, 201, 204, 206
Досєкін С.В. 20
Ейснер О.П. 24
Ергардт К. 19
Єгоров Є.П. 37, 38, 39, 40, 41, 86, 88
Єрмилов В.Д. 20, 26, 27, 180
Єфименко Д.В. 47, 49, 81, 112, 140, 204, 206
Жень Кетао 149, 206
Жердзицький В.Є. 19, 42, 47, 78, 81, 102, 201
Жердзицький Є.Ф. 8, 39, 42, 47, 49, 78, 81, 92, 102, 104, 116, 140, 149, 151, 210, 227, 229
Жугар В.П. 204, 210
Жуков К.М. 20, 26
Заліщук В.В. 47, 49, 78, 81, 114, 175, 181, 211, 221
Зубар М.І. 29, 33, 34
Казаченко В.А. 205, 211
Калиновський Л. 16
Калюжна І.М. 205, 212
Качина А.О. 205, 214
Каразін В.Н. 16
Карась Й.І. 39, 41, 44, 90, 94, 118, 120
Кардовський Д.М. 20
Касіян В.І. 29, 30
Клембовський Б. 16
Клодт М.К. 20
Клягін М.І. 49, 78, 81, 116, 189
Крамаренко Л.Ю. 30, 32, 33
Краснов В.М. 42
Кратко Б.М. 26
Кривень П.В. 30
Криушин О.О. 205, 215
Кричевський Ф.Г. 28, 29, 56, 58
Коваленко С.В. 47, 78, 81, 124, 158, 175, 205
Коваленко Т.І. 155, 205, 213
Ковальов В.М. 205, 216
Ковальова М.М. 8, 49, 78, 81, 98, 189, 204, 206
Ковтун В.І. 8, 12, 41, 46, 47, 49, 78, 79, 80, 81, 86, 98, 110, 122, 140, 147, 149, 153, 154, 157, 159, 161, 220, 222, 226, 227, 228, 229
Козик М.Я. 29, 30, 32, 33, 34, 56, 58, 68
Козлов А.(?). 24
Кокель О.О. 24, 25, 26, 29, 30, 33, 34, 37, 64, 66, 92
Колесник Б.П. 37, 38, 39, 40, 41, 104, 116

Комашка А.М. 29
Коновалов Г.М. 42, 47, 98
Константинопольський А.М. 41, 72, 84, 86, 96, 104, 106, 108, 229
Кончаловський П.П. 19
Король О.О. 204, 217
Косарев Б.В. 36, 37, 38, 84, 88, 96, 116
Котов П.І. 36, 37, 41, 47, 70
Кринична О.В. 159, 205
Криушин О.О. 205, 215
Кулаков О.Г. 204, 218
Кучерявенко О.О. 152, 205
Левицький Д.Г. 16
Левітан А.М. 24
Левченко П.А. 20
Лейзеров І.М. 37
Лещенко В.В. 47, 49, 78, 79, 81, 96, 189
Любимов О.М. 20, 21, 24
Любимський О.П. 34, 37
Маркович О.І. 205, 219
Мартинєць О.В. 39, 94, 102, 118, 223
Матєс Я. 16
Мацкієв С.В. 151, 204
Маяцький С.(?). 16
Минко Н.Б. 38, 42
Мороз О.М. 205, 220
Некрасова М.О. 205, 221
Овчаренко Д.П. 29, 30, 34, 37, 38
Олемпюк-Віннікова В.Г. 150, 205, 222
Орловський В.Д. 20
Падалка І.І. 26, 27
Папірний Т.О. 147, 205
Первухін К.К. 19
Пестриков М.Р. 20, 24, 28
Петрицький А.Г. 28, 29
Пинєєв К.П. 20, 23
Прохоров С.М. 20, 24, 26, 29, 30, 33, 34, 42, 52, 62, 64, 66, 92
Прохорчук Д.Д. 163, 205
Раєвська-Іванова М.Д. 18, 19
Решетніков Ф.П. 37
Рєпін І.Ю. 19, 20, 24, 52
Рєпнін-Фомін Ф.П. 16
Рибальченко М.А. 34
Рифтін В.А. 29, 30
Саблуков І.С. 16
Самокиш М.С. 30, 47, 56, 60, 66, 68
Саражин Д.О. 78, 155, 205
Свешніков Д.К. 38
Світличний Є.П. 38, 39
Севера І.В. 29
Сидоренко В.Д. 39
Симонов О.К. 26, 32, 33, 34
Сізіков В.В. 41, 90, 112, 116, 120, 225
Соколов І.І. 20
Солодовник С.М. 30, 33, 41, 81, 88
Сохацька-Горбель О.О. 204, 223
Станічний О.О. 49, 79, 81, 161, 206, 224
Супонін П.М. 39, 45, 175
Титов О.І. 20, 24
Ткаченко М.С. 19
Томенко Г.О. 33, 74, 92
Торкатюк В.І. 41
Третьякова Н.В. 78, 81, 122, 151, 175, 204, 206
Тужиков І.Б. 205, 225
Угрюмов Г.І. 16
Фастенко Т.М. 156, 205
Федоров М.С. 19, 20, 22, 24, 26, 29, 30
Федяєв О.О. 146, 204, 226
Хвостенко-Хвостов О.В. 24, 26, 27, 30, 34, 56
Хмельницький О.А. 39, 41, 70, 86, 153
Чаус Д.В. 147, 206, 227
Чаус В.М. 8, 12, 39, 42, 43, 47, 49, 78, 79, 81, 88, 104, 112, 122, 124, 126, 140, 147, 148, 149, 150, 155, 158, 162, 210, 216, 217, 221, 222, 223, 224, 225
Чепелєва М.О. 157, 205, 228
Чернуха Ю.Ф. 148, 205
Цзян Чуань 161, 206
Чернов Л.І. 30, 33, 34, 37, 39, 41, 56, 60, 68, 81, 86, 108
Чиріков С.П. 16
Чистяков П.П. 20
Чистякова А.М. 153, 205
Чурсін В.В. 39, 47, 49, 78, 81, 112, 118, 189, 229
Чурсіна В.І. 8, 39, 42, 47, 48, 49, 78, 79, 80, 81, 94, 114, 120, 175, 211, 220, 229
Чурсін О.В. 206, 229
Шавикін Д.М. 34, 39
Шапошников М.О. 34, 35, 37, 38, 39, 41, 70, 180
Шаронов М.А. 24, 26, 30, 58, 62, 64, 66
Шевченко В.Я. 12
Шевченко М.К. 39, 45
Шеховцов В.(?) 153
Шрейдер Є.Є. 20
Штейнберг Е.А. 20
Штільман І.Н. 33
Шьопфлін А. 16
Якунін М.В. 39, 42, 47, 81, 120

EVOLUTION OF THE KHARKIV SCHOOL OF PAINTING*

* This text is a translation of the corresponding historical section of the album (pages 15–49)

Traditions of artistic education in Kharkiv originated in the second half of the 18th century and last for almost 250 years already. It is at that time the preconditions for establishment and development of professional artistic education appeared not only in Kharkiv but all over the North-East of Ukraine. This long period can be logically subdivided into three stages: development of high artistic education (1768 to 1920), evolution of higher artistic education (1921 to 2001) and modern period (2001 to nowadays). All stages are closely interconnected and are concentrated in the present Kharkiv State Academy of Design and Arts.

It is the Painting Sub-department that has been playing a considerable role in establishment of artistic education from the moment of foundation of Kharkiv school of arts and throughout its whole history, as academic painting is one of fundamental subjects in development of traditional fine art.

Forming of artistic educational system in Kharkiv was greatly influenced by methods of art schools that existed in Kharkiv in 18th and 19th centuries. The history of establishment of higher artistic education in Kharkiv began in the 18th century.

In 1778 surplus classes were opened in Kharkiv collegium (predecessor of Kharkiv university), painting class was among them. Academician Ivan Sablukov, former teacher of St. Petersburg Academy of Arts, became the head of the class. He was followed by S. Mayatsky (from 1776) and Lavrentiy Kalinovskiy (from 1784) who obtained their fine art certificates in Sablukov classes and continued their education in St. Petersburg in the art school of Dmytro Levytsky.

In the early 19th century the artistic education moved to the Kharkiv University that was opened in 1805. The university and its founder Vasily Karazin greatly contributed to distribution of artistic knowledge over Slobozhan region and all over the South of the Russian empire. The first teachers in that class were artists Jakob Mates and A. Shepflin invited from Germany. Artist and teacher Flor Repnin-Fomin who had studied in St. Petersburg Academy of Arts in Grigory Ugrymov's class came up to take their place in 1815. In 1839 Polish artist B. Klembovsky who was an apprentice to Antoine-Jean Gros in Paris and continued his studies in Rome became the head of the painting class. In 1844 the place was occupied by artist S. Chirikov, another alumnus of St. Petersburg Academy of Arts.

Another important problem of that time was improvement of teaching drawing in comprehensive schools and Dmytro Bezperchy, yet another alumnus of St. Petersburg Academy of Arts, apprentice of Karl Bryullov came to deal with it. He started teaching at Kharkiv classical school for boys No. 2 and continued at classical schools No. 1 and 2 and later at non-classical secondary school as a senior teacher. His almost 50 years of teaching in Kharkiv left a significant trace in the art of our country.

Private painting school of Mariya Rayevska-Ivanova was established in 1869 as a respond to the long existing need for a systematic artistic education in Kharkiv. Rayevska-Ivanova studied at a private art studio in Dresden where her teacher was Karl Ehrhardt, history and portrait painter. In Spring 1868 she got her diploma of a "free-lance artist" at St. Petersburg Academy of Arts. Rayevska-Ivanova became the first woman artist with diploma in the Russian Empire. It was the diploma of St. Petersburg Academy that gave her the right to open her own school of painting in Kharkiv.

At first the school of painting rented various premises until it finally settled down in a renowned house of the Raevskys in 6 Chernyshevska St. in 1878.

The choice of the school type was made after Rayevska-Ivanova got familiar with the best art and technical schools of Europe of that time. Structure of her school was close to public educational institutions: there was a schedule, curriculum and lesson plan. Financial and educational reports were given to Academy of Art and municipal authorities annually. Rayevska-Ivanova payed a great attention to academic training, kept closely in touch with applied arts and was consistent in implementation of the main mission of her school – training of applied artists from unprivileged social classes.

Rayevska-Ivanova had been teaching drawing and painting for over 25 years. For a while she also taught clay modeling, perspective, porcelain painting, pokerwork, leather embossment. Her former apprentices M. Babkin and A. Romanenko taught younger students. Only in 1894 when she lost her sight Rayevska-Ivanova had to invite M. Pestrikov who had studied at the Academy of Arts to work as a senior teacher-artist.

Around 900 students got the basic artistic training throughout 27 year of work of the school of painting. Among them were outstanding Ukrainian artists Serhii Vasylykivsky and Mykhailo Tkatchenko, academician of architecture Alexey Beketov, artists and teachers of Moscow Stroganov college K. Pervukhin and L. Brailovsky, frequent-

ly exhibited at Peredvizhniki exhibitions A. Vyiezhev, one of the active members of artistic union "Jack of Diamonds" in Moscow P. Konchalovsky.

* * *

In autumn 1896 Kharkiv municipal art school was established on the basis of the school of Rayevska-Ivanova. It was placed in several rooms of municipal industrial art museum in the building of Novo-Serhyivsky shopping mall in Serhyivska Square (Proletarska Square nowadays). Oleksiy Beketov, academician of architecture was chosen the head of teachers board (the headmaster).

In December 1901 M. Fedorov and G. Bobrovsky, young graduates of Academy of Arts (both apprentices of I. Repin) came to be teachers at the school.

The hope that Academy of Arts or municipal authorities would fund the school never came true. From the first days of its existence the school faced certain difficulties.

The educational process was relatively stabilized when Mitrophan Fedorov was appointed the headmaster. The certainty that the school will soon be transformed to a college promoted the work of teachers and increased the number of students. Besides Pestrikov and Fedorov who were already employed at the school also invited were artists S. Dosekin, M. Berkos, E. Shreider, K. Pineiev, P. Levchenko, artist and architect M. Piskunov, sculptors F. Nataly, J. Jakobs and others.

In 1909 Mykhailo Berkos (graduated from the Academy of Arts in 1889; was a student of M. Klodt and V. Orlovsky) was appointed a headmaster. He followed up Fedorov and made a considerable effort to reform the school into a college. In Kharkiv of that time several private art studios were educating artists: E. Shreider's, I. Sokolov's, E. Shteinberg's, etc.

* * *

In summer 1912 after many years of expectations the Kharkiv municipal art school got the long awaited rights and became a Kharkiv Art College. After its graduation the students had a right to work as teachers of painting, drawing and calligraphy at secondary educational institutions and the most talented ones could continue their education at the Imperial Academy of Arts. Alexander Lubimov (graduated from the Academy in 1909, student of I. Repin) was chosen on a competitive basis to be the first headmaster of the college.

In summer 1913 the college moved from not really suitable for professional studies premises of industrial art museum to a newly build building in 8, Kaplunivska St. (Chervonopraporna St. nowadays). It was built in Ukrainian modern style, architect K. Zhukov with collaboration with M. Piskunov. The design of majolica decorated facade was done by K. Zhukov together with V. Yermilov.

Lubimov invited D. Kardovsky, P. Chistyakov, former students of I. Repin to work as teachers. Artist S. Prokhorov was invited in 1913, and starting January 1, 1914 M. Pestrikov, G. Gorelov and O. Titov were appointed teachers (teacher M. Fedorov had resigned by that time).

Annual budget of the college was 35,316 roubles in 1914. The main part of the budget included municipal subsidy (18,000 to 20,000 roubles), subsidy from the Academy (5,000 roubles) and tuition fees. That allowed to con-

siderably expand the educational facilities as well as the material and technical base. The number of students was also increased. Thus, at the 1st of January, 1914 there were 228 students and the next year (1915) there were 240 students from 45 guberias. It was three times more than the number of students at the school of Rayevska-Ivanova at its best times in 1890s.

In summer 1914 the educational institution was at its pitch – students Perov and Tupitsyn received the first Certificates on completion of Kharkiv Art College. But then the World War I began and the educational process was disturbed. Some of the teachers and students were drafted into the army. Among the conscripts was one of the outstanding teachers, S. Prokhorov.

In January 1916 Repin offered to replace G. Gorelov (who had left the college) with O. Kokel who graduated from the Academy in 1912. Kokel was one of the few teachers in the college who took classes in pedagogics at the Academy of Arts. It was Kokel who Repin rested his hope on regarding improvement of the college position. But the real life had a surprise for them – collapse of the Russian monarchy...

Formally the art college continued working but its material conditions and status where down. The Academy of Arts no longer supported it, the board of trustees was dismissed, headmaster Lubimov was fired. Now it was the challenge for the teachers and students to keep the educational institution existing. Supervising and monitoring responsibilities were taken by activist students. In the joint meeting of teachers and students a young teacher Oleksiy Kokel was appointed a new headmaster, he got a total vote of confidence. But the new headmaster failed to implement all his ideas as war, devastation, cold, famine, diseases hindered his efforts to create a smoothly running educational process.

Semen Prokhorov became a new headmaster of the art college in January 1920 when Kharkiv was liberated from Denikin's army and White Guardists. Teachers and students continued organizing the educational process when the unexpected happened again... In May 1920 according to the decree of the new authorities the Kharkiv Art College was transformed into free artistic workshops. This innovation was implemented similar to the ones implemented in Petrograd, Moscow, Penza and Vitebsk.

Anyone above 14 years old could enter the artistic workshops. Specialized education was required only to enter architectural workshop. The workshops provided theoretical and practical training, creative contests, report exhibitions and work on order. There was no time limit for staying at the workshops and no diplomas or academic degrees were awarded. This form of education was quite natural in the conditions of "war communism".

* * *

In summer 1921 in accordance with the plans of Ukrgolovprofos (Main Department of Professional Education of Ukraine), on the basis of the former art college they began establishing a technical art school with the rights of a higher education institution. The plan was to create four departments: painting, sculpture, ceramics and architecture. The Kharkiv Technical Art School (KhKhT) was officially opened on September 20, 1921.

Aron Levitan, architect-engineer, PhD in mathematics was appointed the headmaster; O. Kokel was appointed deputy headmaster. Teachers of drawing and painting were O. Kokel, S. Prokhorov, M. Fedorov, M. Pestrikov. Among new teachers were artists A. Kozlov, M. Sharonov, O. Khvostenko-Khvostov, O. Eisner; sculptors L. Bloh and M. Babinsky; architects K. Dmytrieva, V. Pokrovsky, V. Butkov, O. Molokin, V. Trotsenko, M. Nikolaev and others.

The teachers of the Kharkov Art College began their work using normal educational system. But as the college report said: "the situation and authorities made the administration and the art council to shift to production". And in December 1921 learning and practice workshop of painting and decoration was opened under the Painting Department. Innovator artist O. Khvostenko-Khvostov was in charge of the workshop. In January 1922 O. Eisner and V. Yermilov opened graphic workshop. Also all specialties had an obligation to carry out design-manufacturing work in corresponding workshop. In 1920-s as a result of social and political demand and harsh competition of various creative trends, the art forced to become dependent on the issues of building of the "new life".

The Goloprofos (Main Department of Professional Education) required constant rotation of teachers. Thus in 1922 artist O. Simonov, graphic artist O. Marenkov and sculptor B. Kratko were employed at the college.

In summer 1922 Bernard Kratko, famous sculptor known for his participation in monumental propaganda of 1919–1920, was appointed the headmaster. It is at his time as a headmaster employed were: artists M. Burachek, I. Severin, E. Miniura, I. Padalka, V. Sedliar; art historian S. Taranushenko; architects M. Toporkov and K. Zhukov.

In March 1925 Mykola Burachek, famous Ukrainian artist, writer and art historian, one of the founders of the Ukrainian Academy of Arts was appointed the new headmaster of the Kharkiv Art College. This appointment complied with the policy of Ukrainization in social life and higher artistic education.

Still, the same as before most of the teachers were alumni of St. Petersburg Academy of Arts (O. Kokel, S. Prokhorov, M. Fedorov) and Moscow School of Painting (O. Khvostenko-Khvostov and M. Sharonov).

The base for training of artists at Kharkiv Art College and later at the institute was personal training in creative workshops. In 1920-s there were the following painting workshops: portrait genre painting headed by professor S. Prokhorov; portrait painting headed by professor M. Sharonov; theater decoration and set design with professor O. Khvostenko-Khvostov in charge. Painting teachers for all workshops were also professors M. Burachek, M. Fedorov, O. Kokel, I. Severin. Teaching of painting in all those workshops was based on the best tradition of academic art and the goal was to prepare students to work with easel painting.

The work in the workshop of professor O. Khvostenko-Khvostov was distinguished as experimental and pioneering. Professor M. Burachek who also taught at that workshop widely and freely used colors, implementing the heritage of impressionist artists. Professor M. Fedorov also was giving interesting coloristic tasks to his students.

In 1926 Rector M. Burachek got a task to reform the Kharkiv Art College to the Art Polytechnic College in order

to increase the term of studies to four years and to open new teachers' training department. That plans of the College authorities coincided with the general state process of educational reform in the USSR.

In July 1927 after Burachek gave in his resignation, artist Anton Komashka (apprentice of I. Repin in Penates) was appointed the new headmaster. He hadn't finished his artistic education but he was a charismatic person trusted by the authorities. It was Komashka who had a chance and a right to transform the Kharkiv Art College into an institute.

* * *

The curriculum was finally changed from three to four years in 1929. At that time Kharkiv Art Institute was opened. A. Komashka became its Rector and at the same time got the title of professor.

Thus in 1928–1929 classical three-stage educational system was established in Kharkiv. The system comprised primary education (workers' courses), secondary (industrial art school) and higher artistic education (institute). All three institutions were located in the same building, the building of the former art school. All three of those educational institutions worked in close collaboration though not always in full accord.

1929 saw the first graduation of the Kharkiv Art Institute. Still, the graduates were not the experts in glass and crystal or ceramics making as the Ministry of Education officials planned at first but artists, scene designers, graphic artists, sculptors, architects. Education of such specialists was stipulated by the capabilities of art education system of Kharkiv of that time. Among the 1929 graduates were artists and graphic artists S. Besedin, B. Blank, J. Daits, O. Dovgal, M. Fradkin, M. Kotlyarevska, M. Shtaerman; scene designers A. Volnenko, D. Ovcharenko, V. Riftin; sculptors O. Kudriavtseva, J. Lopatinska; teacher artist P. Fedorov; architects V. Kostenko, P. Krupko, E. Lyamar, M. Movshovich, V. Orekhov, V. Pushkarev and others.

Among the most important contributors to the development of Kharkiv art school of that time are outstanding Ukrainian artists, former teachers of Kyiv Art Institute F. Krichevsky, A. Petritsky, I. Severa. M. Kozyk. The post of dean of painting department (and head of graphic workshop) was given to V. Kassian who studied in Prague Academy of Fine Arts in 1920–1926 and was a student of professor Max Svabinsky, an outstanding Czech graphic artist, Rector of the Academy.

The institute graduates of 1929 and 1930 joined the staff of teachers in 1930, viz. S. Besedina, M. Deregus, B. Blanc, M. Fradkin, D. Ovcharenko, M. Zubar.

* * *

But soon the 1920-s were over, so was the period of experiments. In 1932 in Ukraine as well as in other republics the variety of creative unions were dismissed by the decree reorganizing literary and art organizations. The higher artistic education was changed appropriately. Unexpectedly, Rector A. Komashko was replaced by P. Kriven who had artistic education and was a typical functionary of the Stalin's regime. The same as his predecessor P. Kriven's artistic education was not complete. He had studied at Kyiv Art School and spent several months at Petrograd Academy

of Arts; in 1915–1918 he took part in the World War I and Civil War; after that he worked at leading organs of VKPb. Kriven was Rector during terrible times of Holodomor of 1932–1933 and reverse of policy of Ukrainization in Ukrainian SSR. Probably the main mission that Kriven received from the party was to confront the left-wing views and revive the national idea among the teachers and students of the Kharkiv Art Institute.

In June 1934 by the decision of Central Committee of the Communist Party of the Soviet Union all supreme state and party institutions of Ukraine were moved to Kyiv. Almost at the same time new reform of artistic education was implemented in Ukraine as well as all over the Soviet Union. As per the instructions of the Ministry the main art institution of Ukraine was to be working in Kyiv only. Art institutes in Kharkiv and Odessa were closed down. All willing to obtain higher artistic education had to go to the new capital. On the same reason some prominent professors of the Kharkiv Art Institute (M. Sharonov, A. Pestritsky, I. Padalka) were transferred to Kyiv Art Institute; professor M. Fedorov moved to Leningrad.

For almost three years (from 1935 to 1938) the Kharkiv Art Institute lost its status of higher education institution and became Advanced Kharkiv Art Technical School. In mid 1930-s in the USSR technical schools of all types were regarded as middle-level trade education institutions. Hnat Myronets was in charge of the institution from 1935 to 1937. Almost all professors and teachers of the advanced technical school came from the staff of the former Kharkiv Art Institute. Those were the most prominent masters of the Kharkiv art school: S. Prokhorov, (assistant – J. Golovashov), O. Sharonov (assistant – S. Besedin), O. Kokel, M. Kozyk, O. Khvostenko-Khvostov (assistants: D. Ovcharenko, V. Riftin), L. Bloh (assistant – I. Melgunova), V. Kasian (assistants: J. Daits, O. Dovgal).

* * *

In 1938 the Advanced Kharkiv Art Technical School was transformed back to the Kharkiv State Art Institute that was to train artists, scene designers, graphic artists and sculptors. But architecture was no longer taught. The teaching staff was joined by academician Mykola Samokysh, well-known painter of battle scenes and professor Lev Kramarenko. Following their appointment new painting workshops were created: of historic and battle scenes painting (headed by M. Samokysh); of monumental painting (with L. Kramarenko in charge); of landscape painting (headed by professor M. Kozyk).

Along with them workshop of portrait genre painting headed by S. Prokhorov and scene design workshop under the direction of O. Khvostenko-Khvostov continued their work.

Rector of the renowned Art Instituted became Anisimova – the first woman rector ever. Professor L. Chernov remembered her as "a nice businesswoman, who was not a person of art but was trying to understand and do her best..."

In 1940 the post of the Head of the Art Institute and of the art school (that was revived in 1938 too) at the same time was obtained by associate professor, art historian Ilya Avgust.

To find its own way of teaching, the painting sub-department studied and reconsidered experience of many

schools, reviewed heritage of realistic painting of domestic and foreign art, studied centuries-old experience of realist artists who had been working to perfect methods of genre and portrait painting.

In late 1930-s the Kharkiv art school was gaining popularity and fame. Applicants from various parts of the country were coming to enter the Kharkiv Art School, viz. Sverdlovsk, Penza, Stalingrad, Krasnodar, Poltava, Kyiv, Lviv and other places of the Soviet Union.

* * *

When the war began they started preparing the Art Institute for evacuation to the east. Saratov was chosen to be the destination point. In September and October they managed to move almost the whole institute to the east of the USSR in several stages. One part of it went to Saratov, while the other went to Samarkand. This ancient city became the destination point for evacuation of several art institutions of the USSR. At first the Moscow Art Institute was moved here, a bit later – the Ukrainian Art Institute which was created by uniting Kyiv and Kharkiv Art Institutes (this uniting was made in Kharkiv in September). In total there were over 300 people in Samarkand before December.

The Ukrainian Institute was subordinated to the Moscow Surikov Art Institute and was formally its Ukrainian department with I. Shtilman in charge. General management of all departments was executed by professor Sergey Gerasimov. 10 premises were given for classrooms and dormitory accommodation by Samarkand municipal authorities: Sher-Dor madrasah, Ulugbek madrasah, several mosques and schools, two tearooms, etc.

In the end of 1942 together with the students from Moscow and Kyiv, Kharkiv students of painting department successfully received their diplomas, viz. J. Balanovsky, L. Chernov, G. Tomenko, V. Yatsenko and students of architectural department – V. Agibalov, P. Bondar.

Minor part of teachers and students of the Art Institute was left in Kharkiv. Among them were S. Prokhorov, O. Kokel, M. Kozyk, I. Ivanov, M. Zubar. Mostly they were elderly people who had no chance to survive the exhausting trip to the east.

Following the order of the occupants municipal authorities made teachers of the Kharkiv State Art Institute to restore the work of the institute despite the fact that several teachers and a bit more than a dozen of students were obviously not enough to make a full-fledged educational process. In December 1941 professor Mykhailo Kozyk was appointed acting Rector of the Institute. He accepted the appointment with courage as it was his great responsibility to save what was left from the institute and protect his students who were yet kids in fact. In some cases it was the paper with signatures of Rector Kozyk and academic secretary Zubar that helped young people to avoid deportation to Germany. In November 1942 M. Kozyk and his family managed to get away from Kharkiv, and for several months after that the functions of rector were executed by associate professor M. Zubar.

In order to save teachers and students from starvation and German invaders they opened lithographic workshop, art trade school and art gallery. Thus the training process in the National Art Institute (as the municipal authorities called it) were transformed into art production activities.

After the first liberation of Kharkiv (February 16, 1943) all its citizens recovered their spirits. At the call of the Soviet government to restore the city some of its former teachers returned to the Institute. Oleksandr Simonov was among them. But only three weeks later the Germans regained the city. The second occupation period began. It was more cruel and ruthless than the previous one. In that difficult situation Oleksandr Simonov followed the work of his predecessors: professors M.Kozyk and S.Prokhorov. He realized that the war was going to its end and they had to hold on at any cost...

On August 23, 1943 the first capital of Ukraine was finally liberated. Under the decree of the Council of People's Commissars (Sovnarkom) of Ukrainian SSR the Kharkiv Art Institute and Kharkiv art school were reopened. Professor O.Simonov remained "acting head" of the both institutions till June 1944 when he was replaced by another head.

* * *

In June 1944 Serhiy Besedin, painter, graphic artist, 1929 graduate of the Kharkiv Art Institute was appointed its Rector and the Head of the Art School.

Throughout the whole year 1944 and in the beginning of 1945 the institute building in 8, Kaplunivska St. was occupied by military hospital, so it was yet early to move back to its own premises. And the institution remained in 11, Radnarkomivska St. where the occupation authorities had moved what was remaining from the institute and the school in November 1941.

The base of the teaching staff was formed by the teachers of the older post-war generation: professors S. Prokhorov (Head of Painting Sub-department), O. Kokel (Head of Drawing Sub-department), O. Khvostenko-Khvostov (Head of Scene Design Sub-department); associate professors J. Daits, G. Bondarenko, M. Zubar; teachers I. Ivanov, M. Fradkin, D. Shavykin and alumni D. Ovcharenko, M. Deregus, V. Myronenko, E. Svitlychny, O. Liubimsky, L. Chernov and others.

In May 1945 when the repair of the premises by their own efforts was over the institute and the school returned to their historical place in 8, Kaplunivska St. that was soon renamed Chervonopraporna St.

Starting 1948 the Kharkiv Art Institute was headed by its another alumnus, painter Mykhailo Shaposhnikov who participated in military operations. He finished workshop of scene design and studied from professors M. Burachek, O. Kokel, S. Prokhorov. After mustering out of service in Soviet army M. Shaposhnikov returned to art and creative work. Thus in 1946–1948 he worked in the Art Committee under the Council of Ministers of Ukrainian SSR. Having worked in the government bodies Mykhailo Shaposhnikov gained important experience of administrative work.

Being a typical head of a Soviet institute, M. Shaposhnikov was striving to implement the "party line" that concerned creation of narrative and historical painting dedicated to heroic struggle of the Soviet people against fascism and rebuilding of the country in the post-war period. Students' graduation works were politically correct and the characters of painting, sculptures or graphic sheets were always positive and perfect. All that was mentioned for many times at various forums as a "model for many artistic institution including the ones based in the capital".

In prewar and postwar years there established a tradition to invite famous Soviet teachers of the higher artistic education to teach in the institute. The most prominent among them were People's Artists of Russian SSR M. Avilov, P. Kotov and I. Leiserov, professor of drawing sub-department of Moscow Surikov Art Institute.

In 1947–1949 painting workshop was headed by associate professor M. Deregus who had been working in the Kharkiv Art Institute from 1931 to 1941.

In 1950 B. Kosarev, a famous scene designer, laureate of First Class State Prize came back home to Kharkiv from Lviv. He had been working in Lviv Institute of Arts for a while as its chief artist.

Many postwar graduates of the Kharkiv State Art Institute became outstanding artists and successfully combined their creative work with teaching. Thus among the graduates of P. Kotov's workshop should be named A. Kurnakov, People's Artist of Russia; O. Khmel'nitsky, People's Artist of Ukraine; R. Baryshnikov, Honored Artist of Ukraine; E. Danilevsky member of the Grekov War Artists' School; professor E. Zherdzitsky, Honored Art Worker of Ukraine; professor V. Lozovoy; P. Taiber, Honored Artist of Ukraine; professor O. Martynets, Honored Art Worker of Ukraine; Honored Art Workers of Ukraine: V. Kuznetsov, I. Panych, K. Berkut; M. Khayertdinov, Honored Art Worker of Tatar Republic; V. Bobrykin, Honored Art Worker of Tajik SSR; A. Safargalin, Honored Art Worker of Ukrainian SSR; artists I. Gubsky, B. Kolesnikov, V. Petrov, K. Tanpeter.

Outstanding graduates of M. Deregus's workshop were People's Artists of Ukraine: A. Nasedkin, V. Poltavets, E. Tregub; Honored Artist of Ukraine G. Kryzhevsky; artists B. Zhukov, V. Kravchenko, L. Malik, V. Parchevsky.

Graduates of scene design workshop headed by B. Kosarev, laureate of the State Prize and D. Ovcharenko, Honored Art Worker of Ukraine were: People's Artists of Ukraine L. Bratchenko, V. Geraschenko, T. Medvid, I. Shevchenko; Honored Artist of Ukraine P. Shigimaga, Honoured Artist G. Batiy; V. Konstantinov, Doctor of Architecture; V. Kravets, Honored Architect of Ukraine; O. Kostiuhenko, G. Fisan, T. Shevchenko and others.

In the second half of 1940-s and in 1950-s the institute was preparing specialists in four areas: easel painting, scene design, sculpture and easel graphic works. There were respective sub-departments and creative workshops for each of the above.

Professor S. Besedin was the Head of Painting Sub-department, professor O. Kokel was the Head of Drawing Sub-department, professor B. Kosarev was the Head of Scene Design workshop, A. Strakhov, People's Artist of Ukrainian SSR, headed Sculpture Sub-department and personal workshop, professor V. Myronenko was the Head of Sub-department of Easel Graphic Works.

Graduates of personal workshops greatly contributed to distribution of Ukrainian easel painting. Their art was enriched with new methods of artistic expression and connection with national democratic art. Easel paintings made by them became a part of Ukrainian culture.

In postwar time (till 1963) the institute was finished by 210 students, the vast majority of which had studied at workshops of easel painting.

Traditionally the training of students was based on principles of social realism and deep study of life, creative

connection with workers of industry, science, art, etc. The Institute had creative and patronage connections with Kharkiv Electromechanical Plant, Kharkiv Tractor Plant, Kharkiv Turbine Plant, Tank and Aviation Colleges. There were permanent exhibitions of the institute's students in Palaces of Culture of Electromechanical and Tractor plants.

And yet, in 1959 there appeared a rumor about closing the Kharkiv Art Institute as having two higher artistic educational institutions in Ukraine (in Kyiv and Kharkiv) was inappropriate.

In that regard Rector M. Shaposhnikov had a great responsibility to find a way to save the art school in Kharkiv. After a while the decision was found...

* * *

In early 1960-s there happened an extraordinary event in the history of the Institute. It was the time in the former Soviet Union when designers' organizations and educational institutions began to be established by directive methods. In Kharkiv of 1962–1963 Kharkiv State Art Institute was reorganized to Kharkiv Industrial Art Institute by the governmental decision of the USSR. Traditional for artistic education sub-departments of painting, sculpture and easel graphic works were closed. Step by step a new department of "Artistic Design and decoration of industrial products" was created on the basis of three departments of the former Kharkiv State Art Institute. The former art faculties became just sub-departments for the new department.

The position of Rector M. Shaposhnikov and Pro-rector for academic affairs and research V. Bilyk (who was also the Head of Art Design and a teacher of architectonics in 1966–1969) greatly influenced the creation of the faculty.

From 1963 applicants of easel subjects were no longer admitted. The development of the industrial art school in fact canceled workshops of genre and portrait easel painting, history and battle painting, scene design and monumental painting. In 1967 the last students got their diplomas in those specialties. Among the last easel painters-alumni of 1960-s were A. Dimura, V. Milenin, N. Minko.

In 1966 there appeared a need to create a chromatics laboratory under the sub-department of painting. Rector M. Shaposhnikov undertook all the necessary management, equipment and training arrangements. He improved the study method for color and means if its harmonization.

After the institute reorganization teachers of the Painting Sub-department were trying to provide a high level of painting training for new specialties: "interior and equipment", "industrial design", "industrial graphics and packing". Due to that, a number of graduates who got the diploma of decorative artist or art designers became successful easel painters. Among them are: V. Sidorenko, People's Artist of Ukraine; V. Ganotsky, People's Artist of Ukraine; P. Taiber, Honored Artist of Ukraine; V. Chaus, Honored Art Worker of Ukraine; artists N. Verbuk, O. Kapshuk; O. Shekhovtsov, Honored Art Worker of Ukraine; O. Lysenko, Honored Art Worker of Ukraine; artists O. Lazarenko, A. Pichakhchi, O. Khomych and others. Future specialists of the Painting Sub-department were once students of Graphics Department, viz. V. Chursina, Honored

Art Worker of Ukraine and V. Chursin, Honored Artist of Ukraine; senior teachers M. Yakunin, V. Zalischuk.

* * *

For many years after reorganization of the Art Institute to Industrial Art Institute its staff was making great efforts to renew the specialty of easel painter. But those efforts were insufficient and they had to look for unconventional ways...

In 1972 professor Evhen Egorov was appointed the rector of the Institute. He graduated from the Painting Department in 1949 and was a student of D. Shavykin and O. Kokel. Egorov was not appointed by chance as before 1972 he had worked as a Head of Drawing Sub-department (from 1958) and Pro-rector for Academic Affairs and Research of the Kharkiv Industrial Art Institute (from 1970). His authority as an artist and a manager was undisputed.

Egorov carried out a great work to optimize the structure of the Institute and to regain easel subjects that were lost in 1960-s: painting, sculpture and graphics. Thus, in 1974 Sub-department of Architectural and Ornamental Plastics was opened under the Department of Interior and Equipment and workshop of monumental and decorative painting was opened in 1975. In the same 1975 Political Poster Section was created on the basis of Sub-department of Industrial Art and Packing.

As the Section of monumental painting was under the Painting Sub-department, students expressed their wish to work with genre easel painting that would allow to keep the easel painting tradition of the Institute of prewar and postwar (until 1967) times. Teacher-artists with experience in easel painting were involved in diploma works supervision. They were the participants of many republican and national art exhibitions and had a fruitful creative experience (A. Konstantinopolsky, E. Zherdzitsky, B. Kolesnyk, O. Khmel'nitsky and others).

In 1978 in All-USSR exhibition that was held in the Academy of Arts of USSR (Moscow) among other higher educational institutions the second prize for "Portrait Painting" was awarded to O. Kapshuk, graduate of the Kharkiv Industrial Art Institute. Many other works of art were awarded with certificates. It has to be mentioned that professor J. Karas, associate professors P. Suponin, M. Shevchenko and some other teachers of the Painting Sub-department had a great influence on the professional views of students of that time.

All the time after the reorganization of the Institute its staff was making considerable efforts to find out new form of teaching easel subjects. A great job to cancel the ill effects for the Ukrainian art was done by B. Konstantinov, Pro-rector for Research. In his formal letters to the Ministry of Higher Education of Ukraine and Academy of Arts of the USSR he was giving grounds for the necessity to resume teaching easel subjects in general and easel painting in particular in the Kharkiv Industrial Art Institute. Grounded requests to renew the easel painting subject were submitted to the Ministry of Culture and Ministry of Higher Education of Ukraine by Kharkiv branch of Union of Artists of Ukraine. Professor V. Sizikov, Head of Kharkiv branch of Union of Artists of Ukraine, secretary and presidium member of Union of Artists of Ukraine, board member Union of Artists of the USSR, People's Artist of Ukraine brought up

this issue during 5th, 6th, 7th Conferences of the Union of Artists of Ukraine and criticized mistakes that were made during reorganization of the Institute in 1963. His critical statements and propositions were approved by the conference delegates and included into the decisions. It seemed that all efforts were in vain... But the issue on restoring the subject of easel painting was settled in late 1980-s during the so called perestroika.

* * *

In 1985 the position of rector of the Institute was taken by professor Volodymyr Torkatiuk, Doctor of Engineering Science. The work of V. Torkatiuk as a Rector was dedicated to solving a number of problems that had been accumulating in the Institute for many years, i.e. refitting the classrooms and workshops, expanding the educational facilities, restructuring the Institute infrastructure, quality improvement of teaching and research work, defending the thesis, award of scientific ranks, etc.

In 1988 V. Torkatiuk at last found the way to legalize easel painting specialty. His letter to the Ministry of Higher Education of Ukraine with a request to restore the corresponding sub-department and subject in the Kharkiv Industrial Art Institute was taken into consideration. Thus, in 1989, after 27 years of recess the first students were admitted to the department of easel painting and art restoration. But the old tradition was easier to destroy than renew. And still, the staff of teachers of the Painting sub-department put all their effort and enthusiasm to achieve that goal. Within several years educational programs and work plans for painting, composition and auxiliary subjects were developed on the basis of recommendations and programs of Academy of Arts of Ukraine, Repin Institute in Leningrad and Surikov Institute in Moscow.

Together with teaching easel painting to the profile students the sub-department was also working on improvement of methods of teaching academic painting to the students of Interior and Design and Design Departments (sections Design, Graphic Design and Graphics).

In 1991 the Painting Sub-department was headed by associate professor Borys Kolesnyk who had graduated from Kharkiv State Art Institute in 1955 (was a student of O. Kokel, P. Kotov, L. Chernov).

In early 1990-s when Ukraine restored its independence the work of the sub-department was developing in the context of revival of national art and history that was often suppressed previously. Creative dialogue was opened with the art of 1920-s, 1930-s, 1960-s. Study guides on pedagogical problems of teaching, efficiency of teacher-student interaction were worked out at that time. Thus, the scientific research of professor S. Besedin, the Honored Arts Worker of Ukraine, Head of Painting Sub-department from 1965 to 1989 found its way to the study-guide "Teacher-Artist".

In 1992 the Head of Painting Sub-department was appointed professor Evhen Zherdzysky, Honored Art Worker of Ukraine, graduated from Kharkiv State Art Institute in 1954 (student of O. Kokel, S. Prokhorov, G. Tomenko, S. Besedin).

In 1990-s workers of the Sub-department fruitfully worked on teaching guides, textbooks, recommendations. Professor Zherdzysky was working on the study

guide "Working on composition of graduate easel painting". Associate professor V. Chaus worked out recommendations for painting students "Preparing Sketches for pre-graduate painting". Associate professor Y. Vintayev prepared guidelines for summer practice of Easel Painting students of the 3rd, 4th years. Associate professor V. Ganotsky worked out guidelines for the 1st and 2nd year Easel Painting students, subject Composition. Associate professor V. Chursina wrote "Painting guidelines for students of Graphics and Graphic Design". Associate professor N. Minko prepared guidelines on academical painting for Design students.

O. Bezrukov, senior teacher of the Painting Sub-department, who was in charge of chromatics laboratory since 1988 continued working on teaching methods for chromatics and its practical use in new tasks/exercises; prepared guidelines on chromatics for students of Easel Painting, Art Restoration, Monumental and Ornamental Painting courses.

In 1993 there was made an experimental laboratory of "Techniques and Methods of gouache, tempered and oil painting" under the Painting Sub-department (restoration section) in order to improve the educational process for painting design and other disciplines. The laboratories were properly equipped and headed by V. Krasnov, head of restoration section and M. Yakunin.

In 1994 and 1995 the first painters and restorers were graduated and that proved the viability of the Kharkiv realistic art school that had been formed in the best traditions of national fine arts. The graduate paintings of 1994, 1995, 1996 and 1999 showed not only the variety of genres, aesthetic position in creation of realistic easel painting but also proved that the sub-department was and remains the main source of people of art who continue the tradition of genre painting.

Those years saw not only the problems of "transition" period in economics but also spiritual and creative problems. Freedom of choice of genre, turning to national background, collapse of the iron curtain caused a number of disputes regarding the further ways of teaching traditional art, basic subjects among which are painting and drawing. Lack of the large-scale government and social order for the genre had a negative influence not only on the art of separate artists but on the educational issues of artistic institutes in general.

Change of centuries, age of globalization and industrial research gave new missions to the sub-department. This stage of combining the new age with classical heritage of the academical school is associated with a new Head of Sub-department, associate professor Vassyl Ganotsky, Honored Art Worker of Ukraine (presently People's Artist of Ukraine, professor). V. Ganotsky has been running the Painting Sub-department from 2000 till present.

In the first decade of the new millennium there were opened genre painting workshop (headed by professor V. Kovtun) and portrait genre painting workshop (headed by V. Chaus) under the sub-department. The present work of those workshops indicates continuation of traditions of Kharkiv art school established by M. Samokys, P. Kotov, S. Besedin and others.

The genre painting workshop that was opened with the support of V. Ganotsky, head of the sub-department,

helped to preserve and develop in new social and economical conditions the most important value of artistic education, i.e. the skills of creating multifigure composition which is considered to be of highest priority throughout all periods of artistic educational institutions in the system of academical education. With that purpose Principles of Composition subject was added to the Easel Painting course (V. Chursina, V. Zalischuk, D. Yephimenko, O. Kriushin, M. Derkach, S. Kovalenko, K. Voloshko). That helped to improve the level of teaching this subject.

The workshop of chromatics (the only one in Ukraine) continues its work and gives guidelines to higher artistic institutions all over Ukraine. Now the tradition of the Kharkiv school is kept by senior teacher of the sub-department V. Zalischuk and Candidate of Art, associate professor L. Gorbatenko. Academical painting is taught at a high level for the graphics students. Key specialists, experts in watercolor painting, professor V. Chursina, senior teachers V. Zalischuk and N. Tretiakova are not only successful artists but also tutors for young graphic artists.

Teaching methods of the Painting Sub-department still include the work in the following areas: easel painting, composition, chromatics. Creative work of many teachers and students is still connected with the sub-department: participation in exhibitions, conferences, competitions, contests. At the same time the teachers of the sub-department took part in large-scale exhibitions dedicated to anniversary of the Kharkiv art school, Kharkiv Branch of the National Union of Artists of Ukraine (1996, 2001, 2003, 2008, 2013). Personal exhibitions of many teachers were of great success: V. Ganotsky, V. Kovtun, V. Chaus, Y. Vintayev, E. Zherdzysky, V. Chursina, M. Derkach, V. Chursin, N. Tretiakova, D. Yephimenko, M. Kovaleva and others. Those exhibitions showed a considerable creative potential of the staff of teachers of the sub-department.

Starting from 2000 the following artists were awarded with the titles of honor and ranks: V. Chaus (Honored Art Worker of Ukraine in 2000, professor in 2002), V. Kovtun (People's Artist of Ukraine in 2002), Y. Vintayev (Honored Art Worker of Ukraine in 2004, professor in 2005), V. Leschenko (Honored Art Worker of Ukraine in 2002, associate professor in 2002), V. Ganotsky (Honored Art Worker of Ukraine in 2008), V. Chursina (Honored Art Worker of Ukraine in 2009), V. Chursin (Honored Artist of Ukraine in 2013), M. Derkach (Honored Art Worker of Ukraine in 2013, associate professor in 2014). It was an important event not only in the life of the sub-department but Kharkiv in general when National Prize of T. Shevchenko was awarded to professor V. Kovtun in 2013.

In recent years the following artists received the honorable awards: V. Ganotsky (laureate of regional rating-project "Kharkiv Citizen of the Century", 2001); laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2006); Honorary Member of the Russian Academy of Arts), V. Kovtun (laureate of Maselsky Prize by Kharkiv State Oblast Administration, 1998); laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2002), V. Chaus (laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2000); laureate of the prize "People's Recognition", 2013), V. Leschenko (laureate of Maselsky Prize by Kharkiv State Oblast Administration, 1998); laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2001), V. Chursin (laureate of the art prize

of Kharkiv municipal authorities, 2011), M. Derkach (laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2012), Y. Vintayev (laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2013), V. Chursina (laureate of the art prize of Kharkiv municipal authorities, 2003); International I. Repin Prize, 2013). It was a significant event in support and popularization of academical school of painting when I. Repin Prize was established (in 2009) with the support of V. Kovtun, People's Artist of Ukraine, laureate of National T. Shevchenko Prize.

The artistic contribute of the young teachers of the sub-department is acknowledged by grants of the Kharkiv State Oblast Administration awarded to D. Yephimenko, N. Tretiakova, O. Dmytriev; S. Vasylykivsky scholarship of Kharkov Municipal Administration and Kharkiv Oblast Rada in the field of Arts awarded to K. Voloshko in 2013. M. Kovaliova won "The Best Young Scientist of the Year" contest in 2009.

Young teachers successfully teach fundamental disciplines, work on guidelines and recommendations. O. Chursin, recent graduate of the sub-department works on his dissertation, O. Stanchinov entered the postgraduate course. Considerable achievement in the work of the sub-department was the publication of manual "Painting. Techniques and Methods." that was prepared for publication by associate professor of the Painting Sub-department V. Zherdzysky.

The scientific potential of the sub-department was recently supported by dissertations of M. Kovaliova (2010) and L. Gorbatenko (2012) who obtained the academic degree of Candidate of Arts. They also successfully combine their creative work with scientific research in the field of fine arts and take part in scientific conferences. The results of the dissertation of L. Gorbatenko, associate professor, Candidate of Arts on the subject of "Light and Tone Palette of the Art Image in Easel Painting" were implemented in the practical classes of the first year students of Chromatics.

The teaching staff combines traditions and innovations and has a wide variety of ages starting with E. Zherdzysky, patriarch of the painting school, Honored Art Worker of Ukraine and ending with the youngest teachers K. Voloshko and S. Kovalenko, recent graduates of the Kharkiv State Academy of Design and Arts.

Teachers F. Deregus, O. Azarkin, V. Zalischuk, M. Kliagin, D. Ephimenko, O. Dmytriev and others share their experience with students and take part in exhibitions and plain-air events.

Well grounded education of experts in easel painting allows them to work successfully in various fields of fine arts as well as in other pedagogical and public activities.

O. Denysenko

Art Expert, Head of Department KhAM, member of Kharkiv Branch of the National Union of Artists of Ukraine

E. Zherdzysky

Honored Art Worker of Ukraine, professor of Kharkiv State Academy of Design and Arts, member of Kharkiv Branch of the National Union of Artists of Ukraine

УДК 75.03(08):378(477.54)
ББК 85.14(4УКР-4ХАР)я6:74.48
К30

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬБОМ-КАТАЛОГ

К30 **КАФЕДРА ЖИВОПИСУ ХДАДМ:
*традиції та сучасність***

Деркач М.І., Гальченко В.Ю. — Х: ХДАДМ, 2015. — 240 с., іл.

ISBN 978-966-8106-74-3

Видання присвячене 95-й річниці з дня заснування кафедри живопису Харківської державної академії дизайну і мистецтв (раніше ХХТ, ХДХІ, ХХПІ). Кафедра живопису (спочатку вона мала назву «Живописний факультет») є однолітком вищої художньої школи Харкова. У різні роки в окремих творчих майстернях факультету/кафедри викладали відомі художники — випускники Петербурзької академії мистецтв (М.Пестриков, М.Федоров, О.Любимов, С.Прохоров, О.Кокель, М.Шаронов) і випускники європейських закладів художньої освіти (О.Хвостенко-Хвостов, М.Бурачек, О.Симонов, М.Козик, І.Севера, Ф.Кричевський, А.Петрицький). У довоєнні й повоєнні часи на кафедрі працювали художники М.Дерегус, М.Самокиш, Л.Крамаренко, С.Бесєдін, М.Авілов, П.Котов, Б.Косарев, Л.Чернов, Г.Томенко, Є.Світличний, М.Шапошников, О.Хмельницький, Б.Колесник, А.Константинопольський, Й.Карась та багато інших.

З 2000-го року кафедру живопису очолює професор В.Ганоцький; керівниками провідних навчально-творчих майстерень є професори В.Ковтун, В.Чаус, Ю.Вінтаєв, Є.Жердзицький.

Багато десятиріч поспіль кафедра живопису відігравала й продовжує відігравати визначну роль у підготовці художників-станковистів і дизайнерів усіх напрямів харківського вишу.

Книга буде цікава усім, хто вивчає історію живопису й зокрема еволюцію харківської художньої школи.

УДК 75.03(08):378(477.54)
ББК 85.14(4УКР-4ХАР)я6:74.48

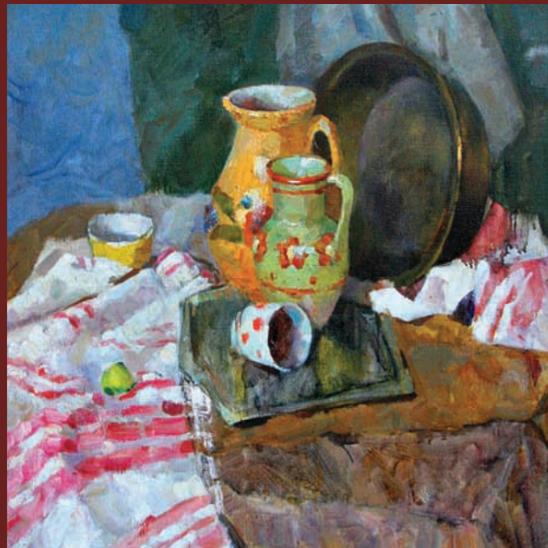
Куратори й упорядники видання: Деркач М.І., Гальченко В.Ю.
Дизайн і макетування — Калмикова Г.В., Гальченко В.Ю.
Переклад англійською — Виговський А.В.
Коректор — Макарова Є.В.
Підписано до друку 15.05.2015 р. Формат 60х90/8.

Папір крейдований. Шрифт Myriad Pro. Друк офсетний.
Наклад 1000 прим. Зам. № 123

Видавець: ХДАДМ
Свідоцтво про внесення
до Держ. реєстру суб'єкту видав. справ
ДК №860 від 20.03.2002 р.
вул. Червонопрапорна, 8, буд. 3
Харків 61002, Україна
тел. +38 (057) 706-15-63
e-mail: academy@ksada.edu.ua

Друкарня ТОВ «Софія-А» ЛТД
м. Київ, вул. Обсерваторна, 12-Б
тел. +38 (044) 272-28-52
e-mail: sofia-a@ukr.net

КАФЕДРА ЖИВОПISУ ХДАДМ

*традиції
та сучасність*

Видання присвячене 95-й річниці з дня заснування кафедри живопису Харківської державної академії дизайну і мистецтв (раніше ХХТ, ХДХІ, ХХПІ).

Кафедра живопису (спочатку вона мала назву «Живописний факультет») є однолітком вищої художньої школи Харкова. У різні роки в окремих творчих майстернях факультету/кафедри викладали відомі художники — випускники Петербурзької академії мистецтв (М.Пестриков, М.Федоров, О.Любимов, С.Прохоров, О.Кокель, М.Шаронов) і випускники європейських закладів художньої освіти (М.Бурачек, О.Хвостенко-Хвостов, О.Симонов, М.Козик, І.Севера, Ф.Кричевський, А.Петрицький).

У довоєнні й повоєнні часи на кафедрі працювали художники-викладачі М.Дерегус, М.Самокиш, Л.Крамаренко, С.Бесєдін, М.Авілов, П.Котов, Б.Косарев, Л.Чернов, Г.Томенко, Є.Світличний, М.Шапошников, О.Хмельницький, Б.Колесник, Й.Карась, А.Константинопольський та багато інших.

З 2000-го року кафедру живопису очолює професор В.Ганоцький; керівниками провідних навчально-творчих майстерень є професори В.Ковтун, В.Чаус, Ю.Вінтаєв, Є.Жердзицький.

Багато десятиріч поспіль кафедра живопису відіграла й продовжує відігравати визначну роль у підготовці художників-станковистів і дизайнерів усіх напрямів харківського вишу. ■

ISBN 978-966-8106-74-3

КАФЕДРА ЖИВОПISУ ХДАДМ *традиції та сучасність*

КАФЕДРА ЖИВОПISУ ХДАДМ

*традиції
та сучасність*

PAINTING SUB-DEPARTMENT
OF KHARKIV STATE ACADEMY
OF DESIGN AND ARTS
TRADITIONS AND MODERN LIFE

КАФЕДРА ЖИВОПИСУ ХДАДМ *традиції та сучасність*

